

RISØR KOMMUNE

Handlingsprogram og økonomiplan
2022-2025
med
budsjett 2022

Innholdsfortegnelse

1	Vedtak	4
2	Innledning.....	11
2.1	Kommunedirektørens innledning.....	11
2.2	Sammendrag av Kommunedirektørens forslag	14
2.2.1	Tiltak/utredninger/pådriverfunksjon	14
2.2.2	Forslag til drifts- og investeringsrammer for perioden	14
3	Grunnlag Handlingsprogram og økonomiplan.....	17
3.1	Styringssystem	17
3.1.1	Kommuneplanlegging i lovverket.....	17
3.1.2	Kommuneplan.....	18
3.1.3	Handlingsprogram og økonomiplan.....	18
3.1.4	Årsbudsjett og årsplaner	19
3.1.5	Statlige og regionale planer.....	19
3.2	Økonomisk utvikling i perioden	20
3.2.1	Befolkningsutviklingen/demografiutviklingen fremover	20
3.2.2	Statlige finansieringsordninger	22
3.2.3	Lønns- og prisvekst (Deflator).....	24
3.2.4	Inntektssystemet	25
3.2.5	Eiendomsskatt.....	26
3.2.6	Finansområdene - renter og avdrag.....	27
3.2.7	Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)	29
3.3	Sektorutviklingen fremover	30
3.3.1	Rådmann og Stab	30
3.3.2	Sektor for Samfunnsutvikling	32
3.3.3	Sektor for Helse og omsorg.....	36
3.3.4	Sektor for Oppvekst	40
4	Økonomiplan 2022-2025	44
4.1	Investeringsplan 2022-2025	44
4.1.1	Investeringsplan for perioden	44
4.1.2	Vurdering av kommunens investeringsaktivitet i perioden.....	47
4.2	Driftsrammer 2022-2025	48
4.2.1	Økonomi fellesområdene	50
4.2.2	Økonomisk effekt av tiltak i handlingsprogrammet.....	56

4.2.3	Fordeling av driftsrammer til sektorene	57
4.3	Oppsummering handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025	60
5	Budsjett 2022	64
5.1	Innledning	64
5.2	Bemanning/arbeidsgiverpolitikk	68
5.3	Felles inntekter og utgifter	72
5.3.1	Skatt og rammetilskudd	74
5.3.2	Pensjonskostnader	75
5.3.3	Finansområdet	76
5.3.4	Statlige finansieringsordninger	79
5.3.5	Avsetninger lønn og pensjon	80
5.4	Sektorrammer 2022	81
5.4.1	Rådmann og stab	84
5.4.2	Sektor for Samfunnsutvikling	87
	Sektor for Helse og omsorg	91
5.4.3	Sektor for Oppvekst	94
	Investeringsbudsjett 2022	98
6	Klimabudsjett 2022-25	100
6.1	Innledning/sammendrag	100
6.2	Klimamål for kommunen	101
6.3	Status klimagassutslipp	101
6.4	Prioriteringer i planperioden	102
6.5	Klimatiltak	102
7	Handlingsprogram 2022-2025 - Tiltaksplan med vedlegg	105
7.1	Vedlegg 2 Handlingsplan biler og utstyr Eiendom og tekniske tjenester 2022-25	110
7.2	Vedlegg 3 Hovedplan Vann og Avløp 2022-25	111
7.3	Vedlegg 4 Handlingsplan oppgradering kommunale veier 2022-25	112
7.4	Vedlegg 5 Handlingsplan standardheving kommunale bygg 2022-25	113
7.5	Vedlegg 6 Handlingsplan for friluftsområder 2022-25	116
7.6	Vedlegg 7 Handlingsplan for kaier og havn 2022-25	117
7.7	Vedlegg 8 Handlingsplan for nærmiljø- og trafikksikkerhetstiltak 2022-25	118

1 Vedtak

Kommunestyrets vedtak i sak 21/126 vedtatt 16.12.2021.

1	Avgifter og betalingssatser
a.	Eiendomsskatt 1. I 2022 skal det skrives ut eiendomsskatt på «<i>Faste eiendomar i heile kommunen, unnateke næringseigedom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum</i>» (eiendomsskatteloven-esktl. §§ 2 og 3 g). 2. Generell skattesats settes til 3,5 promille (esktl. § 13). 3. For utskriving av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet (esktl § 8 C-1). 4. Gjeldende kommunalt fastsatte eiendomsskattetakster kontorjusteres med 10 % årlig regnet fra 2017 til og med 2022 (esktl. § 8 A-4). (Merknad: Dette gir 60 % økning sammenlignet med skattegrunnlagene benyttet for utskriving av skatt i 2021.) 5. Fritak etter esktl. §7 oppheves. 6. Eiendomsskatten betales i seks (6) terminer (esktl § 25). 7. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatt skattevedtekter. 8. Kommunen foretar en ny alminnelig taksering i løpet av 2022-2023, slik at nye kommunale eiendomsskattetakster benyttes for utskriving av skatt i 2023 (esktl § 8 A-3 (2)). (Merknad: Kommunal taksering vil ikke gjelde de fleste boliger i det tilfelle Skatteetatens formuesgrunnlag/boligverdier skal benyttes også i 2023.) 9. Gjeldende «Vedtekter for skattetakster over faste eiendommer» og Retningslinjer for innføring av eiendomsskatt i Risør» – begge vedtatt i 2003 - blir revidert innen utskriving av eiendomsskatt for 2023. Mindreinntekt i forhold til kommunedirektørens budsjettforslag på ca. 2,7 mill kroner. Dette dekkes fra disposisjonsfond.
b.	Kommunale avgifter Kommunale avgiftssatser for selvkostområder vedtas med virkning fra 01.01.2022 Vann og Avløp Husholdninger: • Abonnementsavgift pr år, vann kr.1.500 (uendret) • Abonnementsavgift pr år, avløp kr.1.900 (uendret) Næring: • Abonnementsavgift pr år, vann kr.1.500 (uendret) • Abonnementsavgift pr år, avløp kr.1.900 (uendret) Forbruksgebyr: • Vann pr m3 kr.7,35 (uendret) • Avløp pr m3 kr.13,64 (uendret) Engangsgebyr (tilkobling): • Vann kr.7.350 (uendret)

- Avløp kr.7.350 (uendret)

Leie av vannmåler:

Vannmålerleie pr år kr.300 (uendret)

Kontrollgebyr for manglende avlesning av vannmåler settes til kr.500 (uendret)

Renovasjon (gebyrer fastsettes av RTA AS)

Renovasjon – helårsabonnement normal kr.3.365 (tidligere kr.3.215)

Hytterrenovasjon differensieres i kategorier ihht vedlagt brev fra RTA AS

Kategori	Fast del	Volum del	Sum årsgebyr
A - Std hytteabo	845	1.047	1.892
B - Innlandshytte	845	586	1.431
C - Innlandshytte LNF	845	209	1.054
Sorteringsbu/nedgravd			400

Slamgebyr:

- Slamgebyr årsavgift helårsbolig kr.1.280 (uendret)
- Slamgebyr årsavgift fritidsbolig kr.640 (uendret)
- Slamgebyr årsavgift tett tank kr.2.560 (uendret)
- Slamgebyr ekstra tømning pr m³ kr.640 (uendret)
- Slamgebyr nødtømming pr gang kr.1.600 (uendret)
- Bomtur ekstra tømning pr gang kr.600 (uendret)

Feieravgift:

Feieravgift pr år pr pipe kr.300 (uendret)

Alle priser er oppgitt eksklusive mva.

c. Pris for leie av kommunale båtplasser økes med 5%, samt engangsgebyr for venteliste kr.500,-.

d. Betalingssatser pr måned i Skolefritidsordningen, SFO, økes med 3% med virkning fra 01.08.2022.

e. Oppholdsbetaling i kommunale barnehager følger til enhver til regjeringens maks-satser. Satsen for 2022 er foreslått til kr.3.315 pr måned med virkning fra 01.01.2022. Betaling for kost i kommunale barnehager holdes uendret på kr.350,- pr måned.

f. Satser for tilskudd til private barnehager settes som følger:

Private barnehager driftstilskudd	Driftstilskudd heltidsplass pr år
0-2 år	245.778,49
3-6 år	118.051,06
Nasjonale satser kapitaltilskudd	
Godkjenning år tom 2013	9.400

		godkjennings år 2014-2016	17.100																																																																		
		godkjennings år 2017-2019	18.900																																																																		
		godkjennings år 2020->	20.900																																																																		
		Åpen barnehage driftstilskudd (0-6 år)																																																																			
		6-15 timer (sone 2)	24.700																																																																		
		16 + timer (sone 2)	31.700																																																																		
	g.	Øvrige kommunale gebyrer omtalt i gjeldende gebyrregulativ økes generelt med 3 %. De nye betalingssatsene gjøres gjeldende fra 01.01.2022 – gitt at de enkelte gebyrregulativ ikke sier noe annet.																																																																			
2	Det fastsettes følgende netto driftsrammer for Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25, hvor første året i økonomiplan fastsettes som budsjett for 2022																																																																				
	<table><tr><th>Bevilgningsoversikt drift B</th><th>Budsjett 2022</th><th>Budsjett 2023</th><th>Budsjett 2024</th><th>Budsjett 2025</th></tr><tr><td>Risør kommune totalt</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Netto Driftsramme</td><td>463 136 000</td><td>449 586 000</td><td>446 436 000</td><td>447 686 000</td></tr><tr><td>Sektor Rådmann og stab</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Netto Driftsramme</td><td>33 488 000</td><td>33 438 000</td><td>33 438 000</td><td>33 438 000</td></tr><tr><td>Sektor samfunnsutvikling</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Netto Driftsramme</td><td>74 279 000</td><td>69 530 000</td><td>69 330 000</td><td>69 330 000</td></tr><tr><td>Sektor helse og omsorg</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Netto Driftsramme</td><td>219 756 000</td><td>219 756 000</td><td>219 756 000</td><td>219 756 000</td></tr><tr><td>Sektor for oppvekst</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Netto Driftsramme</td><td>129 524 000</td><td>124 123 000</td><td>122 423 000</td><td>122 423 000</td></tr><tr><td>Felles inntekter, utgifter og avsetning</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Netto Driftsramme</td><td>6 090 000</td><td>2 740 000</td><td>1 490 000</td><td>2 740 000</td></tr></table>				Bevilgningsoversikt drift B	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Risør kommune totalt					Netto Driftsramme	463 136 000	449 586 000	446 436 000	447 686 000	Sektor Rådmann og stab					Netto Driftsramme	33 488 000	33 438 000	33 438 000	33 438 000	Sektor samfunnsutvikling					Netto Driftsramme	74 279 000	69 530 000	69 330 000	69 330 000	Sektor helse og omsorg					Netto Driftsramme	219 756 000	219 756 000	219 756 000	219 756 000	Sektor for oppvekst					Netto Driftsramme	129 524 000	124 123 000	122 423 000	122 423 000	Felles inntekter, utgifter og avsetning					Netto Driftsramme	6 090 000	2 740 000	1 490 000	2 740 000
Bevilgningsoversikt drift B	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025																																																																	
Risør kommune totalt																																																																					
Netto Driftsramme	463 136 000	449 586 000	446 436 000	447 686 000																																																																	
Sektor Rådmann og stab																																																																					
Netto Driftsramme	33 488 000	33 438 000	33 438 000	33 438 000																																																																	
Sektor samfunnsutvikling																																																																					
Netto Driftsramme	74 279 000	69 530 000	69 330 000	69 330 000																																																																	
Sektor helse og omsorg																																																																					
Netto Driftsramme	219 756 000	219 756 000	219 756 000	219 756 000																																																																	
Sektor for oppvekst																																																																					
Netto Driftsramme	129 524 000	124 123 000	122 423 000	122 423 000																																																																	
Felles inntekter, utgifter og avsetning																																																																					
Netto Driftsramme	6 090 000	2 740 000	1 490 000	2 740 000																																																																	
3	Kommunestyret vedtar investeringsplan 2022-25 med brutto investeringsrammer som vist i saksforarbeidet, og tilhørende finansieringsplan som følger.																																																																				
	<table><tr><th>Bev.oversikt investering A</th><th>Budsjett 2022</th><th>Budsjett 2023</th><th>Budsjett 2024</th><th>Budsjett 2025</th></tr><tr><td>Investeringer i varige driftsmidler</td><td>51 210 000</td><td>20 860 000</td><td>22 970 000</td><td>66 220 000</td></tr><tr><td>Investeringer i aksjer og andeler i selskaper</td><td>8 050 000</td><td>2 100 000</td><td>2 100 000</td><td>2 100 000</td></tr><tr><td>SUM INVESTERINGSUTGIFTER</td><td>59 260 000</td><td>22 960 000</td><td>25 070 000</td><td>68 320 000</td></tr><tr><td>Kompensasjon for merverdiavgift</td><td>-9 200 000</td><td>-1 113 000</td><td>-1 938 000</td><td>-11 644 000</td></tr><tr><td>Tilskudd fra andre</td><td>-13 350 000</td><td>0</td><td>0</td><td>-16 000 000</td></tr><tr><td>Salg av varige driftsmidler</td><td>-13 000 000</td><td>-1 000 000</td><td>-1 000 000</td><td>-1 000 000</td></tr><tr><td>Bruk av lån</td><td>-35 160 000</td><td>-38 747 000</td><td>-40 032 000</td><td>-54 576 000</td></tr><tr><td>SUM INVESTERINGSINNTEKTER</td><td>-70 710 000</td><td>-40 860 000</td><td>-42 970 000</td><td>-83 220 000</td></tr><tr><td>Videreutlån</td><td>20 000 000</td><td>20 000 000</td><td>20 000 000</td><td>20 000 000</td></tr><tr><td>NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN</td><td>20 000 000</td><td>20 000 000</td><td>20 000 000</td><td>20 000 000</td></tr><tr><td>Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond</td><td>-8 550 000</td><td>-2 100 000</td><td>-2 100 000</td><td>-5 100 000</td></tr><tr><td>Sum overføring fra drift og netto avsetninger</td><td>-8 550 000</td><td>-2 100 000</td><td>-2 100 000</td><td>-5 100 000</td></tr></table>				Bev.oversikt investering A	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Investeringer i varige driftsmidler	51 210 000	20 860 000	22 970 000	66 220 000	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 050 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	SUM INVESTERINGSUTGIFTER	59 260 000	22 960 000	25 070 000	68 320 000	Kompensasjon for merverdiavgift	-9 200 000	-1 113 000	-1 938 000	-11 644 000	Tilskudd fra andre	-13 350 000	0	0	-16 000 000	Salg av varige driftsmidler	-13 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	Bruk av lån	-35 160 000	-38 747 000	-40 032 000	-54 576 000	SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-70 710 000	-40 860 000	-42 970 000	-83 220 000	Videreutlån	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-8 550 000	-2 100 000	-2 100 000	-5 100 000	Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-8 550 000	-2 100 000	-2 100 000	-5 100 000
Bev.oversikt investering A	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025																																																																	
Investeringer i varige driftsmidler	51 210 000	20 860 000	22 970 000	66 220 000																																																																	
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 050 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000																																																																	
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	59 260 000	22 960 000	25 070 000	68 320 000																																																																	
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 200 000	-1 113 000	-1 938 000	-11 644 000																																																																	
Tilskudd fra andre	-13 350 000	0	0	-16 000 000																																																																	
Salg av varige driftsmidler	-13 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000																																																																	
Bruk av lån	-35 160 000	-38 747 000	-40 032 000	-54 576 000																																																																	
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-70 710 000	-40 860 000	-42 970 000	-83 220 000																																																																	
Videreutlån	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000																																																																	
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000																																																																	
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-8 550 000	-2 100 000	-2 100 000	-5 100 000																																																																	
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-8 550 000	-2 100 000	-2 100 000	-5 100 000																																																																	

Finansiering av investeringsplan		Totalt	2 022	2 023	2 024	2 025
Sum investeringskostnad brutto		255 610	79 260	42 960	45 070	88 320
Sum finansiering ved MVA-kompensasjon		-23 895	-9 200	-1 113	-1 938	-11 644
Sum finansiering gjennom tilskudd/salg/fond		-63 200	-34 900	-3 100	-3 100	-22 100
Sum finansiering ved låneopptak		-168 515	-35 160	-38 747	-40 032	-54 576
Herav lån innenfor Selvkostområdet/Husbanken		106 712	22 312	24 320	33 080	27 000
Sum Lånebehov Ekskl.VAR og Husbank		-61 803	-12 848	-14 427	-6 952	-27 576
(beløp i hele 1000)						
Lånefinansiering tas opp ihht vedtatt finansreglement med nedbetalingstid på 30 år på lån til investeringer, og 25 år på lån til videre utlån.						
4	Fremlagt forslag til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 med budsjett 2022 for Risør kommune vedtas med de investeringer og netto driftsrammer som fremkommer i saksforarbeidet.					

Til investeringsbudsjettet:

1. Ny svømmehall

Svømmehall legges inn igjen i handlingsprogram og økonomiplan. Det gir ekstra gjeldsbelastning på kommunen, og dermed også i renter og avdragsbelastning på driftsbudsjettet, men en ny svømmehall er også en viktig investering i Risørs attraktivitet, ikke minst for barn og unge. Vi tar ikke stilling til hvordan svømmehallen skal bygges og hvor mye prosjektet vil koste nå, men vi legger inn igjen de 50 millioner kroner siste år (2025) i økonomiplanen som Kommunedirektøren har tatt ut. Inndekning til investeringen er ved låneopptak. Konsekvenser for driftsbudsjettet i 2026, grunnet økte renteutgifter og avdrag, avklares før behandling av neste økonomiplan-periode.

Kommunestyret ønsker ikke unødvendig utsettelse av det innledende planarbeidet/forstudiet/stedsvalget for svømmehall. Vi ber kommunedirektøren jobbe videre med prosjektet og legge fram en sak om stedsvalg i løpet av vinter/vår som en første etappe i bygging av ny svømmehall.

2. Lynladere for el-biler

Her må det arbeides videre i samarbeid med private utbyggere og søkes støtte fra offentlige ordninger. Kommunen intensiverer dette arbeidet for å få flere ladere.

Totale utgifter 1 500 000 kr, finansiering med 500 000 kr fra investeringsfond pluss statstilskudd på 1 000 000 kr.

Til driftsbudsjettet for 2022

Inndekning fra regjeringens tilleggsproposisjon

Inndekningen til våre forslag tas fra de anslagsvis 3,15 millioner kroner som Risør kommune tilføres som ekstra driftsmidler etter tilleggsproposisjonen fra Ap/Sp-regjeringen med tilslutning av SV. Dette brukes til å bedre kommunens tjenester innen områder i kommunedirektørens budsjettframlegg som krever ekstra oppmerksomhet og innsats. (Merkes i budsjettforslaget som Tilleggsprop..)

Forslag i budsjett 2022 som øker utgifter og krever inndekning:

1. Grunnbemanning, enhet sykehjem Frydenborgsenteret

For å oppnå flere heltidsstillinger og for generelt å imøtekomme behovene settes av 1,5 mill. kr til økt grunnbemanning

Bakgrunn: Belastningen på sykehjemsenheten er økende og bekymringsfull. Det er krevende med rekruttering, særlig sykepleiere, men ytterligere vekt på heltids-kultur kan sikre rekruttering av flere faggrupper. samhandlingsreformen og praksis på sykehus gjør at sykehjemmet nå får beboere som tidligere fikk behandling eller tilsyn på sykehus. Inndekning fra Tilleggsprop.

2. Renere by

Det er tydelige tilbakemeldinger fra handlende og andre som bruker og besøker Risør sentrum. Det er for mye søppel i gatene, det er for få søppeldunker og de tømmer ikke ofte nok. Dette gjelder særlig sommerstid, da byen bør framstå fra sin beste side. Det bør også holdes mer orden i kommunale bed og parker. Det settes av 200 000 kr til prosjekt renere by. Der det er mulig bør arbeidet utføres av ungdom som søker feriejobb eller andre som trenger arbeidstrening og sysselsetting. Dette gjennomføres som en prøveordning i 2022, evalueres og legges seinere inn i budsjettet. Inndekkes i 2022 fra disposisjonsfond.

3. Kirkelig fellesråd

Sikres videre drift og bemanning. 274 000 kr legges tilbake i budsjettet i forhold til kommunedirektørens budsjettframlegg. inndekning: Tilleggsprop.

4. Politisk arbeid

Viktig at det legges til rette for det lokalpolitiske arbeidet på en god måte. Foreslått kutt på 100 000 kroner legges tilbake i budsjettet. inndekning: Tilleggsprop

5. Satsing på klima-arbeid, næringsutvikling og byggesaksbehandling

Risør kommune skal satse på lokalt klima-arbeid og næringsutvikling. Vi er grunnleggende bekymret for kapasiteten på disse områdene og vurderer hvor pengene kan brukes best for å styre dette arbeidet samlet sett slik at dyktige og motiverte medarbeidere kan gjennomføre viktige oppgaver. En hypotese er at enhet for plan og byggesak bør tilføres mer ressurser. Det er viktig for utbyggere og næringsutviklere at vi raskt

gjennomfører planarbeid og byggesaksbehandling. Arbeidet med klima, næringsutvikling og byggesaksbehandling styrkes med 400 000 kr. inndekning: Tilleggsprop.

6. Vedlikehold av kommunale bygninger, styrking av vaktmestertjenester

Godt vedlikehold av kommunale bygninger er viktig og erstatter stadige behov for omfattende rehabilitering eller nybygg. Vaktmestertjeneste styrkes. Budsjettet styrkes med 450 000. Inndekning Tilleggsprop.

7. Holdningsskapende skoleturer ved Risør ungdomsskole

Det er viktig at Risør kommune fortsetter legger til rette for at tiendeklassene ved Risør ungdomsskole fortsatt kan reise med Aktive Fredsreiser på holdningsskapende skoleturer sammen med lærere. Dette inkluderes da i undervisningen. Tiltaket støttes med 150 000 kr. Inndekning Tilleggsprop.

8. Frelsesarmeens arbeid støttes med 50 000 kr. Inndekning: Inndekkes fra disposisjonsfond

9. Investeringer i solceller, jordvarme, brønner osv. samt enøk-tiltak

Kommunen utarbeider en overordna plan for investeringer ny teknologi som f.eks. solceller, energibrønner og jordvarme for eksisterende kommunale bygg og ser det i sammenheng med kommunens plan for enøk-tiltak.

Det utarbeides en plan for prioriterte investeringer for fem til ti bygninger, der tiltak som vil gi best energi- og økonomisk effekt prioriteres.

Det settes av 50000 til ekstern ekspertise, og det forutsettes at kommunen i tillegg bruker egne ressurser til arbeidet.

Planen legges fram høsten 2022 med sikte på å innarbeide investeringer i 2023-budsjettet.

Inndekkes fra disposisjonsfond.

10. Styrke arbeidet for barn og unge fra familier med vedvarende lavinntekt

Øke den kommunale innsatsen for å lette situasjonen for barnefamilier med vedvarende fattigdom med til sammen 300 000. Det satses spesielt på:

- a. Støtte til sikring av etablering av utstyrs-sentral
- b. Universelle tiltak, men som i særlig grad treffer barn og unge fra familier som sliter økonomisk. Administreres i nært samarbeid med Frivilligsentralen og Ungdomsrådet
- c. Skolefrokost i barne/ungdomsskolen, basert på erfaringer fra egen og andre kommuner.

Inndekkes fra Tilleggsprop.

11. Ekstra støtte til Risør byjubileum, 100 000 kr ekstra i 2022. Inndekning fra disposisjonsfond.

Totale utgifter 3 574 000

Inndekning fra ny regjerings Tilleggsproposisjon 3 150 000 kr

Inndekning fra disposisjonsfond 400 000 kr + 24 000 kr (manglende inndekning fra Tilleggsprop). Eventuelt overskytende tas fra disposisjonsfond

Risør kommunestyre rehabiliterer ballbingen på Sønedeled skole i 2022. Denne rehabiliteringen ble vedtatt 25.11.21.

Kostnad 300 000 kr.

Inndekning: Disposisjonsfond.

Tekstforslag

Forslag til et utviklingsarbeid knyttet til «Risør som destinasjon»

Kommunestyret igangsetter et arbeid – «Risør som Destinasjon» - med målsetning om å beskrive og planlegge hvordan vi kan utvikle og profilere Risør som besøkskommune i tillegg til å være en god bostedskommune. Kommunedirektøren kommer tilbake til kommunestyret i løpet av april 2022 med forslag til mandat, organisering og evt. kostnader til innleie av ekstern hjelp for å gjennomføre prosjektet. Arbeidet knyttet opp mot samfunnsdelen i Kommuneplanen.

Forslag ang parkeringsområdet ved båtplasser i Buvika

Kommunen utarbeider en regulering og plan for istandsetting av parkeringsområdet ved båtplassene i Buvika. Arbeidet innarbeides i kommunens planer og budsjett.

Forslag knyttet til kommunens Finans- og økonomireglement

Kommunedirektøren fremlegger sak om revisjon av finans- og økonomireglementene til politisk behandling. Saken sluttbehandles i Kommunestyret.

Skole og oppvekst

Dagens skolestruktur ligger fast med skoler i Risør, Sønedeled og Hope. Drift legges opp etter elevtall og antall klasser. Det viktigste er å sikre barnehagebarn og elever den oppfølgingen og undervisningen de har krav på. Det betyr både tilpasset og ordinær undervisning, spesialundervisning og særskilt norskopplæring. Det skal også sikres at alle oppvekstenhetene i Risør har et trygt og godt læringsmiljø.

Forebyggende arbeid rettet mot barn og ungdom, psykisk helse

Kommunedirektøren arbeider videre med tiltak innen psykisk helse rettet mot barn og ungdom. Fokuset er hverdagsmestring og hjelp til å komme seg ut i meningsfull aktivitet. Konkrete tiltak vurderes i livsløpsutvalg og behandles i bystyret der det kreves økonomisk inndekning.

2 Innledning

2.1 Kommunedirektørens innledning

I kommunedirektørens arbeid med handlingsprogrammet for 2022-2025 er følgende 3 områder lagt til grunn som særlig viktige:

1. Sikre fortsatt gode tjenester
2. Klima og miljø
3. Attraktivitet for unge mennesker og barnefamilier

Disse områdene har vært førende for enhetenes og områdenes arbeid med dokumentet, og for kommunedirektørens og ledergruppas arbeid med endelige prioriteringer og saldering av økonomiplanen.

De økonomiske rammene for HP/ØP/Budsjett (HØB) 2022-2025 har gjort det utfordrende å synliggjøre disse områdene så tydelig som kommuneledelsen ønsket. Fokuset på for lite penger og på nødvendige salderingskutt har dominert arbeidet med HØB også dette året.

Under knyttes noen kommentarer til de 3 områdene:

1. Sikre fortsatt gode tjenester

Dette er det området som i sterkest grad preger kommunedirektørens forslag. Vi har lagt til grunn i enhetenes rammer at de får fullt ut kompensert for lønns- og prisvekst. Vi har videre skjermet kompetanse- og arbeidsmiljømidler og vi har videreført de to sentrale postene på til sammen kr. 500.000,- til omstillingsarbeid og arbeidsmiljø/kompetanse. Rammene for enhetenes drift er likevel hardt presset og skal vi klare å levere fortsatt gode tjenester i årene som kommer, må vi tenke nytt både rundt tjenesteinnhold, organisering, samarbeid og leveranse.

2. Klima og miljø

Risør kommune har, som en av de første kommunene med under 10 000 innbyggere i landet, utarbeidet et klimabudsjett. Dette inngår som en del av handlingsprogrammet for perioden. Dette er en god start på et særdeles viktig arbeid i årene som kommer.

Klimabudsjettet skal være et styringsverktøy for å iverksette effektive tiltak for å oppnå utslippskutt. Et klimabudsjett synliggjør hvor mye klimagassutslippene må ned, samt innsatsen som kreves for at utslippskutt, skal nås.

Det pågående arbeidet med kommunedelplan for klima og miljø er også en satsing i perioden som forventes å gi klare resultater.

3. Attraktivitet for unge mennesker og barnefamilier

Dette er ikke et kvikkløst punkt, men et langsiktig arbeid innenfor flere innsatsområder som i sum skal bidra til å gjøre oss enda mer attraktive for denne målgruppen. Levende by- og bygdesentra, god infrastruktur, attraktive boligområder, gode tjenester, attraktive arbeidsplasser og et godt kulturtilbud er viktige områder i dette arbeidet. Satsingen på Risør som hjemmekontorkommune (Remote) er ett av flere tiltak vi må jobbe videre med i perioden. Ellers vil dette temaet bli sentralt i det forestående arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel som starter opp i 2022.

Post Korona og veien videre

Koronapandemien har preget Verden, Norge og Risør i snart 2 år. Selv om vi nå er i en fase der normaliteten langt på vei er tilbake i Norge, er beredskapen fortsatt høy og etterdønningene av pandemien er uoversiktlige. Fokuset på å stabilisere driften og få det normale livet skikkelig på fote igjen, blir derfor viktig i tiden som kommer. Dette gjelder internt i egen organisasjon der slitasjen er merkbart i alle ledd, men ikke minst rettet mot næringsliv, frivillighet og befolkning. Frafallet fra organisert aktivitet har vært betydelig i perioden, og graden av psykiske problemer blant barn og unge har økt. Det blir svært viktig å ha fokus på dette i tiden som kommer, gjennomgående i hele organisasjonen.

Viktige beslutninger og utfordringer i 4-års perioden:

1. Ny E-18 fra Tvedestrand til Telemark grense, samt ny Risørvei (Fv 416)

I siste sving ble det bestemt av det interkommunale planstyret, etter initiativ fra Nye Veier, at et gjenbruksalternativ skal utredes før reguleringsplanen skal vedtas og arbeidet med veien evt. kan settes i gang. Denne beslutningen ble støttet av kommunedirektøren og et flertall i Risør kommunestyre. Her blir det nå avgjørende viktig at denne utsettelsen ikke bidrar til at veiprosjektet blir skjøvet betydelig ut i tid og at kompensasjonspakka knyttet til ny Risørvei blir kraftig redusert, og i verste fall forsvinner. Da forsvinner samtidig grunnlaget og muligheten for en betydelig utbedring av Risørveien i overskuelig framtid. Dette blir en viktig oppgave å jobbe med i perioden.

2. Nødvendige strukturelle endringer og omprioriteringer

Det er svært mye positivt som har skjedd i vår kommune og vår region de senere årene, og mulighetene for at dette kan fortsette og forsterkes i årene som kommer, er veldig gode. Skal vi lykkes i arbeidet, må vi likevel innse at forandring er nødvendig. Vi kan ikke fortsette som før på alle områder og ikke ta inn over oss behovet for endring. Dette innebærer at det må tas vanskelige valg med stor potensiell motstand i befolkningen. Skal vi få til dette kreves det politisk og administrativt mot, og der betingelsen er godt og tillitsfullt samarbeid i hele organisasjonen og mellom politisk og administrativt nivå. Befolkningsutviklingen framover innebærer en betydelig vekst i antall eldre og en reduksjon i antall barn i alderen 6-15 år. Konsekvensen av dette er at vi gradvis må forskyve ressurser fra skole-/barnehageområdet til området for helse og omsorg. For at vi fortsatt skal kunne levere gode tjenester til alle innbyggerne våre, må vi gjøre endringer på flere områder. Vi må ha fokus på fornying og omstilling og utnyttelse av nye teknologiske muligheter, og vi må se på strukturelle endringer innenfor alle tjenesteområdene. Jeg vil i denne sammenheng særlig peke på det arbeidet med den såkalte innsatstrappa og nødvendigheten av et enda bedre og tettere samarbeid med frivilligheten og de store ressursene den representerer. Tidlig innsats, forbyggende arbeid og tiltak så langt nede i innsatstrappa som mulig, blir avgjørende viktig i tiden som kommer. Vi må fortsette arbeidet med sterkere grad av innbyggerinvolvering og der kommune og "borgere" i stadig større grad må stå sammen om ansvaret for at det er godt å leve og bo i kommunen vår. Kommunen kan ikke klare dette alene!

3. Stram økonomisk styring

For å balansere budsjettet, har det vært nødvendig å bruke av kommunens frie disposisjonsfond. Det er i planen lagt opp til at denne bruken er redusert til et minimum mot slutten av perioden. Skal vi klare det, er det avgjørende viktig at det vedtas og gjennomføres tiltak for å redusere utgiftene og/eller øke inntektene og at budsjetttrammene holdes. Skjer ikke det, risikerer vi at sparebøssa raskt er tom, og da har vi ingen økonomisk buffer for årene som kommer.

Slik kommunedirektøren ser det går vi inn i en 4-års periode der det er avgjørende viktig at vi

holder igjen på investeringene og at vi fortsetter å jobbe med å få en bedre balanse mellom driftsutgifter og driftsinntekter. Risør kommune har en lånegjeld som ligger langt over anbefalt nivå. Vi vet at vi står foran en renteøkning i årene som kommer. Vi har en renteutsatt lånemasse på drøye 300 millioner. En renteøkning på 1% betyr mao 3 millioner pr. år mindre til drift av kommunen. Vi har også lagt en ambisiøs plan for 4-års perioden når det gjelder effektiviserings-tiltak i enhetene med bla. samlet ca.9 millioner innsparing for skole/barnehage området. Dette blir et krevende arbeid, og dersom vi ikke klarer dette, kommer denne utfordringen på toppen. Så vet vi at antall eldre over 80 år vil stige betydelig i 4 års perioden. Dette kompenseres bare delvis gjennom rammetilskuddet. Og selv med økt grad av digitaliserte tjenester og en stadig friskere eldre befolkning, vil det kommunale ressursbehovet innenfor dette området øke.

Med dette bakteppet er kommunedirektøren klar i sin anbefaling nå om at kun "nødvendige" investeringer tas med i 4-års planen, og at andre ønskelige investeringer ikke bør tas med, evt. utsettes til siste del av perioden. Konkret gjelder dette prosjektene svømmehall og nytt torv i Risør sentrum.

Til slutt

Vi klarer oss bra i Risør kommune. Kommunebarometeret plasserer oss i 2021 for 2. år på rad på 4. plass blant alle kommunene på Agder. Dette skyldes flinke og dedikerte folk over hele linja; ansatte, tillitsvalgte og ledere. Kåringen er ingen fasit, og det er vanskelig å sammenligne kommuner. Barometeret bygger likevel på et solid grunnlag med totalt 151 nøkkeltall/indikatorer fordelt på 12 områder, så vi kan med en viss troverdighet si at vi er gode. Vi klarer oss bra sammenlignet med mange andre, men det er mange områder vi må og skal bli bedre på, og det har vi de beste forutsetninger for å klare!

09.11.21

Trond Aslaksen
kommunedirektør

2.2 Sammendrag av Kommunedirektørens forslag

2.2.1 Tiltak/utredninger/pådriverfunksjon

I kommunedirektørens fremlagte handlingsprogram og økonomiplan har kommunedirektøren gjort harde prioriteringer når det gjelder endringer, tiltak m.m i forhold til graden av nødvendighet. En samlet oversikt over disse finnes i vedlegg 1, og videre i vedlegg 2-8 hvor flere av tiltakene i vedlegg 1 er ytterligere spesifisert.

Det er i liten grad foreslått utredninger i kommunedirektørens forslag. Dette har sammenheng med intensjonen om å redusere investeringsaktiviteten i de kommende 4 årene. Fremlagt plan viser de tiltak som er ansett som mest nødvendig for å sikre gode tjenester fremover.

Kommunen har en viktig rolle som pådriver på mange ulike områder, både administrativt og politisk. I motsetning til tidligere år har kommunedirektøren valgt å ikke liste opp disse områdene som egne tiltak i handlingsprogrammet. Nytt av året er at fremlagt handlingsprogram og økonomiplan inneholder første utgave av klimabudsjettet. Dette er en start på et arbeid som vil være av stor viktighet i tiden som kommer.

Dersom Risør kommune skal klare å nå de vedtatte klimamålene frem mot 2030 vil Risør kommune som organisasjon ha en spesielt viktig rolle som pådriver for arbeidet internt i egen organisasjon og rettet eksternt mot næringsdrivende og kommunens innbyggere.

2.2.2 Forslag til drifts- og investeringsrammer for perioden

1. Det foreslås følgende rammer for kommunens investeringsaktiviteter i økonomiplanen 2022-25.

Finansiering av investeringsplanen for 2022-25	Totalt	2 022	2 023	2 024	2 025
Sum investeringskostnad brutto	204 110	77 760	42 960	45 070	38 320
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-13 895	-9 200	-1 113	-1 938	-1 644
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-42 700	-33 400	-3 100	-3 100	-3 100
Sum finansierings låneopptak	-147 515	-35 160	-38 747	-40 032	-33 576
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	106 712	22 312	24 320	33 080	27 000
Sum Lånebehov Ekskl.VAR og Husbank	-40 803	-12 848	-14 427	-6 952	-6 576

2. Det foreslås følgende netto driftsrammer for kommunens sektorer i økonomiplanen 2022-25.

Bevilgningsoversikt drift B	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
100-Sektor Rådmann og stab				
Netto driftsrammer	33 063 000	33 063 000	33 063 000	33 063 000
200-Sektor samfunnsutvikling				
Netto driftsrammer	72 780 000	68 380 000	68 180 000	68 180 000
300-Sektor helse og omsorg				
Netto driftsrammer	218 255 000	218 255 000	218 255 000	218 255 000
400-Sektor for oppvekst				
Netto driftsrammer	129 374 000	123 973 000	122 273 000	122 273 000
500-Felles inntekter, utgifter og avsetning				
Netto driftsrammer	6 090 000	2 740 000	1 490 000	2 740 000
Sektorrammer netto totalt	459 562 000	446 411 000	443 261 000	444 511 000

3. Det foreslås følgende investeringsbudsjett for 2022 med tilhørende finansieringsplan.

Bevilgningsoversikt investering A	Budsjett 2022
Investeringer i varige driftsmidler	49 710 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 050 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	57 760 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 200 000
Tilskudd fra andre	-12 350 000
Salg av varige driftsmidler	-13 000 000
Bruk av lån	-35 160 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-69 710 000
Videreutlån	20 000 000
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	20 000 000
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-8 050 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-8 050 000

Investeringsutgiftene spesifiseres ihht prosjektoversikten for 2022 med tilhørende finansieringsplan.

Investeringsbudsjett 2022	MVA-komp	2 022			
		INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån
Biler og utstyr ihht vedlegg 2	25 %	280	-56	0	-224
Hovedplan vann og avløp ihht vedlegg 3	0 %	2 200	0	0	-2 200
Oppgradering kommunale veier ihht vedlegg 4	25 %	2 150	-430	0	-1 720
Standardheving kommunale bygg ihht vedlegg 5	25 %	3 000	-600	0	-2 400
Friluftsområder ihht vedlegg 6	25 %	650	-130	-150	-370
Kommunale kaier og havn ihht vedlegg 7	0 %	1 050	0	0	-1 050
Nærmiljø-, trafikksikkerhet(T) Ihht vedlegg 8	25 %	220	-44	0	-176
Utbygging Rønningsåsen	0 %	0	0	-1 000	1 000
Egenkapitalinnskudd KLP	0 %	2 050	0	-2 050	0
Startlånsordningen Husbanken	0 %	20 000	0	0	-20 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	25 %	500	-100	0	-400
Oppgradering av kartgrunnlag	25 %	150	-30	0	-120
Boliger unge funksjonshemmede (6 stk)	25 %	22 750	-4 550	-18 200	0
Oppgradering personalbase Tyriveien	25 %	1 000	-200	0	-800
Psykiatriboliger Furumveien (4stk)	25 %	14 000	-2 800	-6 000	-5 200
Sansehage Frydenborgsenteret	25 %	500	-100	0	-400
Parkeringsløsning i Sentrum	25 %	6 000	0	-6 000	0
Landstrømsanlegg Dampskips	0 %	500	0	0	-500
Oppgradering personalgarderober Hjemmetjenesten	25 %	600	-125	0	-475
Solskjerming ny korttidsavdeling Frydenborgsenteret	25 %	160	-35	0	-125
Ny interkommunal legevakt inkl.KØH i Arendal	0 %	0	0	0	0
Sum investeringer og finansiering		77 760	-9 200	-33 400	-35 160

Finansiering av investeringsbudsjett	2 022
Sum investeringskostnad brutto	77 760
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-9 200
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-33 400
Sum finansierings låneopptak	-35 160
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	22 312
Sum Lånebehov Ekskl.VAR og Husbank	-12 848

4. Det foreslås følgende netto driftsrammer for budsjett 2022.

Bevilgningsoversikt drift B	Budsjett 2022
100-Sektor Rådmann og stab	
Netto driftsrammer	33 063 000
200-Sektor samfunnsutvikling	
Netto driftsrammer	72 780 000
300-Sektor helse og omsorg	
Netto driftsrammer	218 255 000
400-Sektor for oppvekst	
Netto driftsrammer	129 374 000
500-Felles inntekter, utgifter og avsetning	
Netto driftsrammer	6 090 000
Sektorrammer netto totalt	459 562 000

Kommunedirektøren fremmer handlingsprogram og økonomiplan for 2022-25 og budsjett for 2022 i balanse.

3 Grunnlag Handlingsprogram og økonomiplan

3.1 Styringssystem

3.1.1 Kommuneplanlegging i lovverket

Kommunelovens § 1 om formål

Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Kommunelovens § 14-1 om grunnleggende krav til økonomiforvaltning viser til at kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Kommuneloven § 14-3. Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning

Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

Økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapene, årsberetningene og saksdokumentene fra det innstillende organet skal sendes departementet til orientering. Dette gjelder også revisjonsberetningen og kontrollutvalgets uttalelser til årsregnskapene og årsberetningene. Departementet kan gi forskrift om frister for disse oversendelsene.

Plan og Bygningslovens § 11-1 om kommuneplan viser til at kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen.

Plan og Bygningslovens § 11-3 om virkningen av kommuneplanens samfunnsdel viser til at kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet og for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen.

Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Plan og Bygningslovens § 11-4 om revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan og rullering av handlingsdel viser til at ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplaner gjelder bestemmelsene om kommunal planstrategi, jf. § 10-1, og om behandling av kommuneplan, jf. §§ 11-12 til 11-15.

For den årlige rullering av kommuneplanens handlingsdel, jf. § 11-1, skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 14 dager før kommunestyrets behandling.

3.1.2 Kommuneplan

Handlingsprogrammet (kommuneplanens handlingsdel) angir hvordan gjeldende kommuneplan skal følges opp de fire påfølgende år og tar utgangspunkt i vedtatte mål og strategier/tiltak i Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2019-2030.

Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a inngår i handlingsprogrammet

3.1.3 Handlingsprogram og økonomiplan

Kommunelovens § 14-4 om økonomiplan og årsbudsjett viser til at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal

også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

3.1.4 Årsbudsjett og årsplaner

Kommunelovens § 14-5 om årsbudsjettets bindende virkning, Budsjettstyring viser til at årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer. Første punktum er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan gi et underordnet organ myndighet til å avgjøre at deler av en bevilgning i driftsbudsjettet skal benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet. Første punktum gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta.

Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

3.1.5 Statlige og regionale planer

Risør kommune forholder seg til enhver tid til en stor mengde statlige og regionale planer innenfor alle sine tjenesteområder. Spesielt viktig for kommunen er Regionplan Agder 2030 (RPA2030).

Staten styrer kommunene gjennom lover, forskrifter og vedtak, samt gjennom faglige satsinger og fokusområder, evt. med tilhørende økonomiske incentivordninger. I tillegg til dette styrer stat og regionale myndigheter kommunene gjennom innsigelsesordningen etter Plan- og bygningslovens § 5-4 samt gjennom tilsynsordningen (Statens Helsetilsyn og Statsforvalteren).

I ny kommunelov § 2-2 er det kommunale selvstyret lovfestet:

Det kommunale og fylkeskommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål. Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne. Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner og fylkeskommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom

3.2 Økonomisk utvikling i perioden

Kommunens økonomiske utvikling er svært avhengig av landets økonomiske utvikling på mange felt, men spesielt ifht skatteinntang og rammeoverføringer fra Staten.

Det er mange faktorer som påvirker både nasjonal og lokal utvikling, og de to siste årene har opplevd en svært uvanlig situasjon med en pandemi som har rammet en hel verden. Nå kan vi håpe at vi legger den verste fasen av denne pandemien bak oss, og på en normalisering av hverdagen, men etterdønningene vet vi ikke helt omfanget av.

Norge har en av verdens største "sparekontoer" i form av "Oljefondet" som har fungert som en god buffer for landet gjennom pandemien. I Risør kommune har vi over tid lagt grunnlag for en sunn økonomiforvaltning, og opparbeidet et solid disposisjonsfond som et sikkerhetsnett for uforutsette svingninger og endringer i kommunens driftsgrunnlag. Denne situasjonen ønsker kommunedirektøren å videreføre i fremlagte økonomiplan og budsjett, og har måtte ta vanskelige beslutninger underveis i arbeidet for å sikre dette, og dermed måtte utfordre relativt ferske politiske vedtak og signaler.

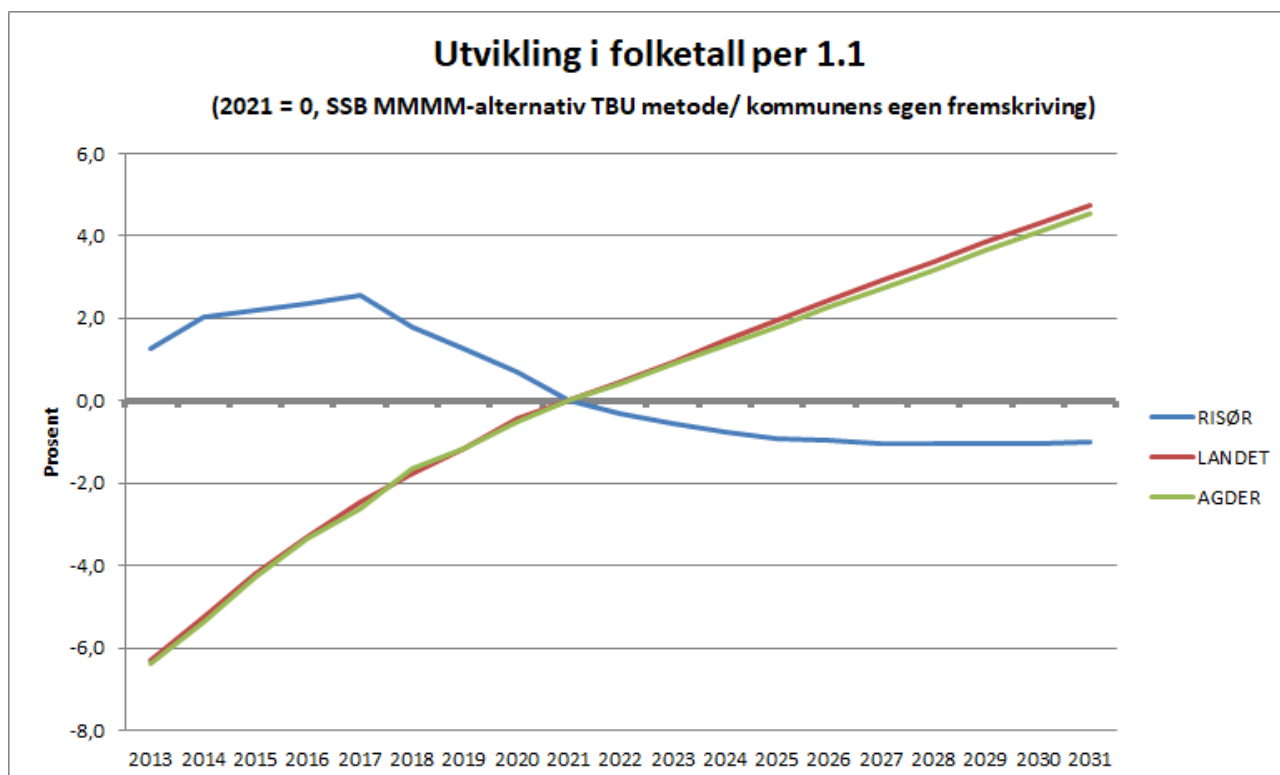
Fremlagte handlingsprogram og økonomiplan gjelder de neste 4 årene, men kommunedirektøren må også se utover denne perioden for å sikre en bærekraftig økonomi for periodene som kommer etter denne, ihht generasjonsprinsippet. Kommunedirektøren ønsker å jobbe for å få etablert investeringsplaner 10 år fremover for å kunne gi bedre beslutningsgrunnlag for hvordan driftsøkonomien bør forvaltes i planperiodene som legges frem i økonomiplanene. Dette håper vi på å få på plass allerede i neste økonomiplan.

De påfølgende kapitler tar for seg noen av de mest vesentlige elementer som er lagt til grunn for den langsiktige økonomiske planleggingen.

3.2.1 Befolkningsutviklingen/demografiutviklingen fremover

Befolkningsutviklingen er en viktig indikator på fremtidig tjenestebehov for kommunal sektor, men også på den økonomiske utviklingen da innbyggertallene legges til grunn ved de statlige rammeoverføringene.

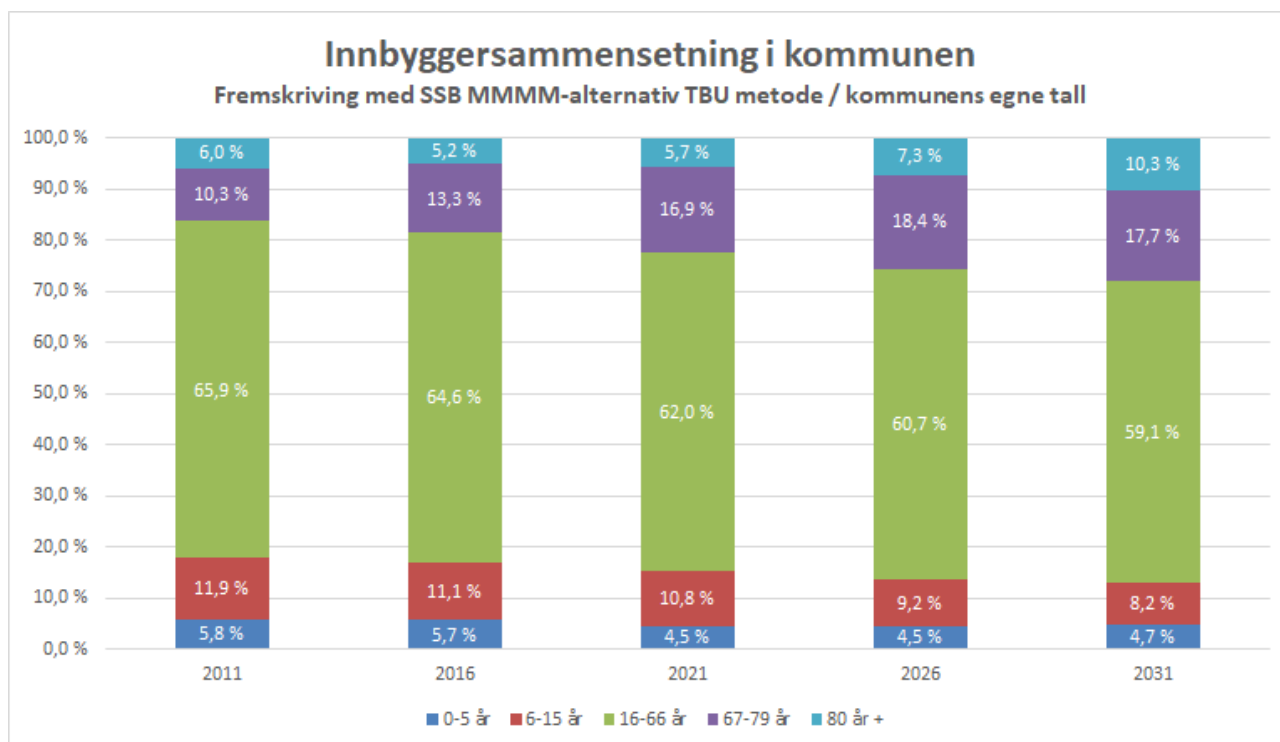
De siste årene har Risør kommune mistet innbyggere hvert år, og pr 1/7-2021 var vi 6.772 innbyggere i kommunen, som er 147 færre enn 1/7-2017 og tilsvarer en nedgang på ca 2,12%. Samtidig har landets innbyggertall økt med ca 124.007 i samme periode, som tilsvarer en vekst på ca 2,35%. Denne uheldige utviklingen gjør at Risør kommune hvert år står litt svakere ifht fordeling av de statlige overføringene, fordi den relative sammenhengen avviker såpass mye. Utviklingssammenhengen kan vises i følgende graf.

Kommunedirektøren skal ikke styre kommunen ut fra historiske endringer, men samtidig har ikke rammefordelingen mellom sektorene i tilstrekkelig grad tatt hensyn til disse. Dersom vi samtidig ser på utviklingen fremover viser framskrivningene at utviklingen ikke er forbigående.

SSB 4M-alternativ	01.01.2021	01.07.2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Endring 10 år
0-1 år	90	92	99	98	99	99	100	101	102	103	103	104	14
2-5 år	216	208	190	194	196	190	199	203	206	207	207	211	-5
6-15 år	733	742	734	682	663	648	615	603	581	576	562	549	-184
16-18 år	222	547	221	240	236	246	229	228	229	211	215	210	-12
19-20 år	177		136	134	137	122	143	146	128	137	132	129	-48
21-22 år	159		183	174	140	138	141	128	145	147	134	141	-18
23-29 år	451	3641	437	444	463	461	445	442	431	416	422	408	-43
30-34 år	327		331	335	330	321	325	320	325	324	328	334	7
35-49 år	1219		1 170	1 135	1 110	1 094	1 075	1 065	1 053	1 062	1 058	1 069	-150
50-66 år	1639	1154	1 685	1 692	1 696	1 700	1 707	1 711	1 716	1 704	1 681	1 666	27
67-79 år	1144		1 167	1 177	1 200	1 225	1 229	1 216	1 198	1 191	1 191	1 182	38
80-89 år	299		303	339	350	371	401	441	493	526	565	586	287
90 år og eldre	86	85	86	81	91	86	87	88	84	87	93	104	18
Sum innbyggere totalt	6762	6772	6742	6725	6711	6701	6696	6692	6691	6691	6691	6693	-69

Tabellen over viser framskrivningene brutt ned på aldergrupper de neste 10 årene. Endringene viser at vi kan vente en fortsatt nedgang i de yngre aldergruppene (-175 innb 0-16 år), og en stor vekst i de eldre aldersgruppene (+343 innb 67-90+). Utviklingen kan også vises i følgende diagram som viser de siste 10 årene, med prognose de neste 10.

Denne utviklingen legger kommunedirektøren til grunn når handlingsprogram og økonomiplan for 2022-25 legges frem med tiltak for å ivareta en sektorutvikling som er i takt med befolkningsutviklingen.

3.2.2 Statlige finansieringsordninger

Kommunesektoren er inne i en periode hvor statlige finansieringsordninger skaper utfordringer for kommuneøkonomien innen de fleste tjenestoområdene. En rekke reformer de senere årene har resultert i overføring av mange nye oppgaver fra Stat til kommune, og dette har i stor grad endret på kommunenes oppgaver og arbeidsmengder. Det signaliseres fra sentralt hold at endringene skal kompenseres gjennom økte overføringer, men ikke sjeldent ser kommunene at det blir merutgifter og merarbeid som må dekkes av egne rammer, og at statens kompensasjonsordning ikke er fullstendig.

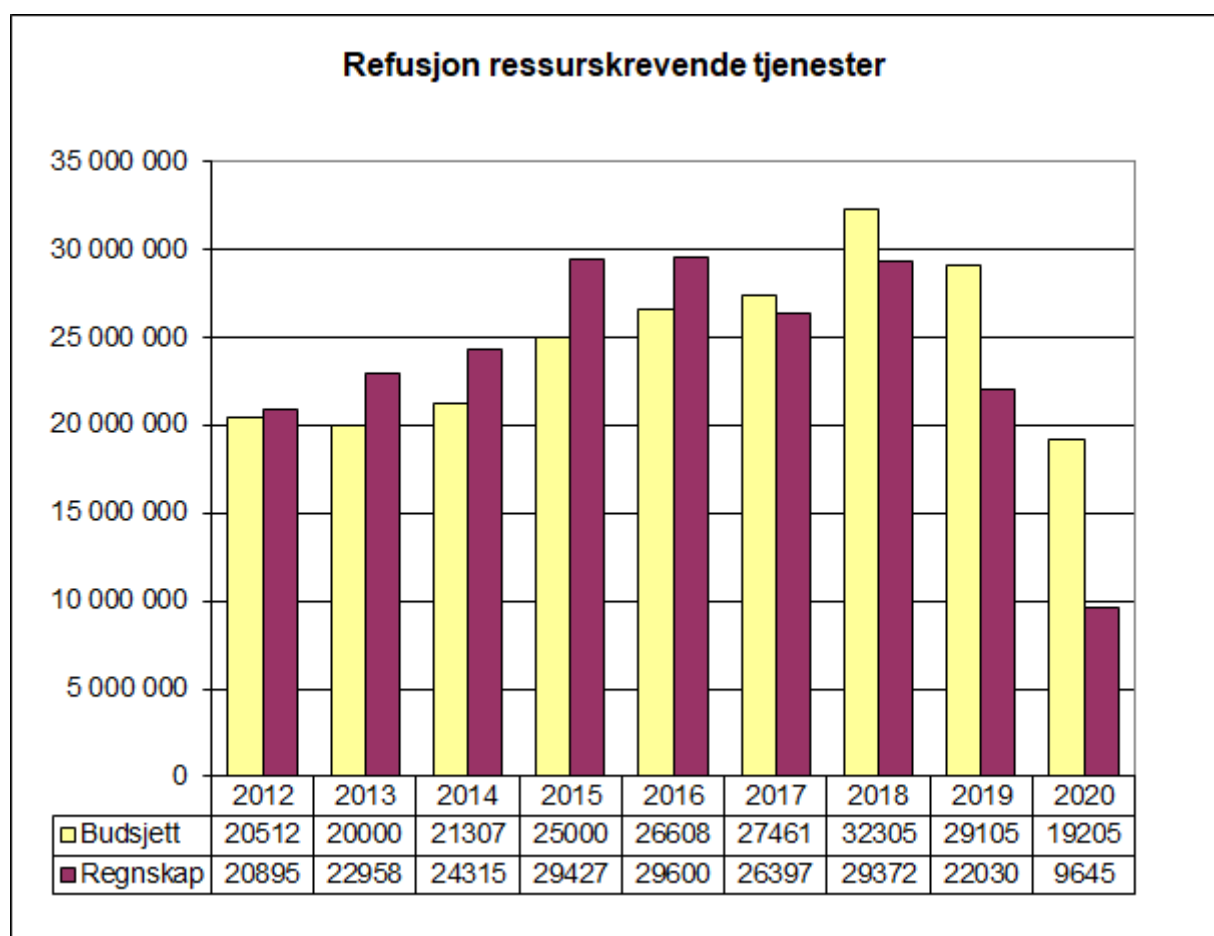
Integreringstilskuddet knyttet til bosetting av flyktninger reduseres gjennomsnittlig med ca 8 mill årlig i perioden 2019 til 2023. Dette skyldes nedgangen i mottak av flyktninger til Norge og følgelig bosettingen av disse ut i kommunene. Den økonomiske konsekvensen for Risør kommune er estimert til et inntektsbortfall på ca 35 mill i perioden 2019 til 2026. Dette er en av hovedforklaringene på den krevende økonomiske situasjonen som Risør kommune befinner seg i. Utviklingen kan vises årlig i følgende tabell.

Utvikling tilskudd integrering 2019-2026		
Regnskap 2019	42 506 000	
Regnskap 2020	33 916 000	-8 590 000
Prognose 2021	24 256 000	-9 660 000
Budsjett 2022	14 722 000	-9 534 000
Budsjett 2023	10 540 000	-4 182 000
Budsjett 2024	9 163 000	-1 377 000
Budsjett 2025	7 928 000	-1 235 000
Budsjett 2026	7 616 000	-312 000
Sum		-34 890 000

Videre utvikling vil være avhengig av Statens politikk på dette området, og kan snu dersom det besluttes å ta imot flere flyktninger som skal bosettes ute i kommunene.

Refusjonsordningen for særlig krevende helse og omsorgstjenester har over mange år blitt strammet inn på flere fronter. Både direkte gjennom å øke innslagspunktet for refusjon utover lønnsvekst årlig med kr.50.000 pr bruker, samt en skjerping av forutsetningene som ligger til grunn i refusjonsgrunnlagene. Risør kommune har hatt relativt mange bruker innenfor ordningen, og har over tid fått høye refusjoner som har gått med til å finansiere driften av tjenestene. Utviklingen i refusjonene kommunen har mottatt i perioden 2012-2020 kan vises som nedenfor.

Diagrammet viser at Risør kommune de siste 4 årene har mottatt ca 20 mill mindre i refusjon på

ordningen. Ordningen er en refusjonsordning, og tilsier samtidig at kommunen har hatt lavere utgifter på tjenestene. Diagrammet gir derfor ikke et uttrykk for en direkte inntektssvikt, men samtidig så gir det økte innslagspunktet flere brukere som ikke er "dyre nok" og dermed faller utenfor refusjonsordningen. Ordningen setter også en øvre aldersgrense på 67 år, som medfører at flere eldre med store tjenestebehov ikke kan tas med i refusjonen til tross for at ressursinnsatsen ikke endres av hensyn til brukeren. Sektor for helse og omsorg ser også en utfordring knyttet til nye yngre brukere som ikke er psykisk utviklingshemmede, men faller inn under rus/psykiatri og har samtykkekompetanse. Det må i noen tilfeller rigges opp et stort sikkerhetsnett rundt enkeltbrukere for å sikre både individet og samfunnet, men kriteriene i refusjonsordningen krever "øye til øye" medvirkning for å tilfredsstille kriteriene i ordningen.

Regjeringen(e) har de senere år signalisert at det vil komme endringer i ordningen for å fortsatt sikre at kommunene vil bli kompensert for deler av disse betydelige merkostnadene. Så langt har endringene kun medført en overføring av kostnadene fra staten til kommunene.

Finansieringsordningen knyttet til ressurskrevende brukere er en annen vesentlig forklaring på det økonomiske utfordringsbildet til Risør kommune.

Barnevernsreformen trer i kraft fra 1/1-2022 og innebærer en vesentlig endring i finansieringen av tiltakene som iverksettes i og utenfor hjemmet. Der staten tidligere betalte en stor del av kostnadene, skal kommunene fra 2022 betale en større "egenandel" på tiltakene. Reformen skal ihht Regjeringen kompenseres fullt ut til kommunene gjennom økte rammeoverføringer i statsbudsjettet. Risør kommune inngår i det interkommunale barnevernet i øst, hvor forventet økte kostnader i 2022 samsvarer i stor grad med kompensasjonen kommunen får i rammetilskuddet. Dersom barnevernet får en økning i antall tiltak som må finansieres gjennom perioden, er det ikke sikkert om tilsvarende økning i statlige overføringer vil følge etter.

3.2.3 Lønns- og prisvekst (Deflator)

I fremlagte økonomiplan har kommunedirektøren lagt til grunn en deflator på 2,9% som er satt sammen av en lønnsvekst på 3,3% og en prisvekst på 2,3% ved etablering av sektorrammene fra 2021 til 2022. Resten av perioden er videreført i 2022-kroner, dvs uten pris og lønnsvekst.

Ved fremleggelse av statsbudsjettet i oktober ble det anslått at deflatoren for 2022 vil bli på ca 2,5%, satt sammen av en lønnsvekst på 3,2% og en prisvekst på 1,6%. Det innebærer at kommunedirektøren skal ha fremskrevet 2021 rammene for sektorene i tilstrekkelig grad inn i 2022.

Deflatoranslagene har de siste årene vært veldig usikre som følge av blant annet effekten som pandemien har hatt på makroøkonomien. Ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2021 ble det anslått en vekst på 2,7% (lønn 2,2%/pris 3,5%), mens ved fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett (RNB) i mai ble anslått vekst på 2,7% (lønn 2,7%/pris 2,8%). Ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2022 justeres deflatoranslaget for 2021 opp til 3,3% som følge av økt lønnsvekst (2,8%) og økt prisvekst (4%). Økningen i bygge-kostnader og energikostnader har en vesentlig innvirkning på den økte prisveksten.

Lønnskostnadene utgjør gjennomsnittlig 60-70 % av kommunenes totale driftskostnader, og kommunene er store eiendomsbesittere og har følgelig høye energikostnader. Disse elementene tilsier at prisveksten gjennom året kan føre til at kommunedirektørens kompensering av 2021 rammene ikke nødvendigvis er tilstrekkelig, selv om budsjettdeflator ble lavere enn det som er lagt

til grunn i rammeframskrivningen.

3.2.4 Inntektssystemet

Skatt og rammetilskudd utgjør ca 75% av kommunens samlede inntekter, og utgjorde i 2020 ca 330 milliarder kroner fordelt på ca 188 mrd i skatter og 142 mrd i rammetilskudd. Kommunenes inntektssystem er et komplisert system som fordeler de statlige overføringene ut til kommunene på en så rettferdig måte som mulig. Systemet er bygd opp av 3 hovedelementer; Innbyggertilskudd med utgiftsutjevning, regionalpolitiske ordninger, og omfordeling av skatteinntekter.

Inntektssystemet sørger for å gi like bidrag til alle kommuner gjennom innbyggertilskuddet som deles ut med fast beløp pr innbygger, for så å korrigere overføringer til kommuner ut fra hvilken sammensetning den enkelte kommune har ut fra mange innvirkende kriterier. Dette omfordelles gjennom det som kalles utgiftsutjevningen som kan vises som følger.

Kriterier i utgiftsutjevningstilskudd	HELE LANDET		RISØR			Tillegg/ fradrag i utgiftsutj		Endring fra 2021
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	kr per innb (6672)	1000 kr	1000 kr
0-1 år	0,0057	108 843	92	0,6742	-0,19 %	-110	-743	121
2-5 år	0,1355	232 622	208	0,7132	-3,89 %	-2 295	-15 544	-2 283
6-15 år	0,2632	639 962	742	0,9249	-1,98 %	-1 168	-7 912	2 207
16-22 år	0,0236	451 409	547	0,9666	-0,08 %	-47	-315	-634
23-66 år	0,1051	3 106 418	3 641	0,9349	-0,68 %	-404	-2 735	-109
67-79 år	0,0570	623 431	1 154	1,4765	2,72 %	1 605	10 866	249
80-89 år	0,0775	192 104	303	1,2581	2,00 %	1 182	8 003	926
over 90 år	0,0389	47 036	85	1,4415	1,72 %	1 015	6 870	1 436
Basistillegg	0,0159	275	0,6207	1,8029	1,28 %	754	5 107	303
Sone	0,0100	21 146 080	42 412	1,5999	0,60 %	354	2 400	25
Nabo	0,0100	9 629 999	10 872	0,9005	-0,10 %	-59	-398	-53
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0008	0,6484	-0,07 %	-44	-295	-26
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0070	49 484	76	1,2251	0,16 %	93	630	-68
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0082	163 698	176	0,8576	-0,12 %	-69	-467	-34
Dødlighet	0,0459	40 469	58	1,1432	0,66 %	388	2 630	628
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0186	110 975	130	0,9344	-0,12 %	-72	-488	-472
Lavinntekt	0,0117	286 977	342	0,9506	-0,06 %	-34	-231	-164
Uføre 18-49 år	0,0063	119 344	244	1,6308	0,40 %	235	1 590	229
Opphopningsindeks	0,0093	169	0,1920	0,9071	-0,09 %	-51	-346	-46
Aleneboende 30 - 66 år	0,0189	502 421	677	1,0748	0,14 %	84	566	171
PU over 16 år	0,0491	19 939	38	1,5202	2,55 %	1 509	10 218	-1 323
Ikke-gifte 67 år og over	0,0459	377 824	682	1,4399	2,02 %	1 193	8 077	136
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	38 895	33	0,6682	-0,55 %	-323	-2 190	33
Innbyggere med høyere utdanning	0,0181	1 496 396	1 525	0,8129	-0,34 %	-200	-1 355	-5
Kostnadsindeks	1,0000	5 401 825		1,05984	5,98 %	3 535	23 937	1 248
Nto.virkn. statl/priv. skoler							3 741	
Sum utgiftsutj. Mm							27 678	
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger (landet)							59 073	

Gjennom denne modellen justeres kommunene for ujevnheten i innbyggersammensetningen og deres ulike utgiftsbehov. Utjevningen tar utgangspunkt i Risør kommunes relative andel opp mot landet, og trekker eller kompensere for avviket mot gjennomsnittet. Alderskriteriene utgjør ca 70% av kriteriene, som igjen betyr at alderssammensetningen utgjør en vesentlig andel i fordelingen. Omfordelingen tar utgangspunktet i det enkelte kriteriers vektning, og kan endres årlig. Dersom f.eks vektningen av kriteriet for aldersgruppen 6-15 år (grunnskolealder) økes, så taper Risør kommune penger, fordi vi har ca 7,51% lavere utgiftsbehov i denne aldersgruppen enn landet generelt. Denne

omfordelingen gjør det noe sårbart for kommunen ifht at utgiftsutjevningen fort kan svinge med flere millioner på få år.

Inntektssystemet har også en veldig din omfordelingseffekt på skatteinngangen. Hvor skatterike kommuner trekkes i overføringene, og kompenserer de skattesvake kommunene. Risør kommune har en gjennomsnittlig skatteinngang på ca 81,5% av landsgjennomsnittet, og får dermed kompensert opp til ca 94% av snittet gjennom inntektsutjevningen. Omfordelingsmodellen gjør at ikke Risør kommune er særlig sårbar ifht lokal skatteinngang, men i mye større grad avhengig av nasjonal skatteinngang. Den nasjonale skatteinngangen har de senere årene vært god, også under korona, som har gitt Risør kommune merinntekter ifm årsavregningen. Sårbarheten i dette systemet ligger i at ikke man klarer å lage gode nok anslag på skatteveksten nasjonalt fra ett år til det neste, og kommunen budsjetterer med for lav skatteinngang i sitt grunnlag for driften av kommunen. Risør kommune budsjetterer med anslagene som kommer gjennom KS-prognosemodell som er basert på kommunens gjennomsnittlige skatteinngang siste 3 år, justert for inntektsutjevningen basert på den nasjonale skatteveksten.

Hele inntektssystemet er nå under revisjon av et oppnevnt utvalg "inntektssystemutvalget", som i perioden 2020-2022 skal gjennomgå og oppdatere inntektssystemet for å fange opp evt behov for endringer i dette. Utvalget skal bla. gjøre vurderinger rundt de to nevnte utjevnings-ordningene, samt se på de ulike andre tilskuddene som i hovedsak gis av regionalpolitiske hensyn, som f.eks distriktstilskudd Sør Norge som Risør kommune mottar.

Utvalget skal levere sin rapport til Departementet innen 1 juni 2022. Det er derfor sannsynlig at evt konklusjoner fra denne rapporten først kan bli hensyntatt i kommuneproposisjonen for 2024 som legges frem i mai 2023.

Kommunedirektøren legger til grunn i sine vurderinger at evt endringer i de to utjevning-ordningene, og inntektssystemet generelt ikke vil utgjøre vesentlige endringer for Risør kommune på kort eller mellomlang sikt, men er mer bekymret for konsekvensene av evt endringer i de regionalpolitiske tilskuddsordningene. Det er lagt til grunn at distriktstilskudd Sør Norge vil videreføres gjennom økonomiplanperioden, og kommunedirektøren vil evt vurdere endringer etter at utvalget har lagt frem sin rapport og konklusjonen fra departementet gjennom kommune-proposisjonen for 2024.

Risør kommune har redusert sats for arbeidsgiveravgift fra 14,1% til 10,6% begrunnet gjennom svakt resultat på distrikts-indeksen som er bygd opp av indikatorer som bla befolkningsvekst, sysselsettingsvekst, tilgang til arbeidsmarkeder mm. Ved fremleggelsen av statsbudsjettet ble det ikke gjort noen endringer i denne ordningen for Risør kommune i denne runden. Da ordningen er koblet opp mot distrikts-indeksen kan det være sannsynlig at revideringen av de regionalpolitiske tilskuddsordningene i rammetilskuddet som inntektssystemutvalget skal gjøre, også vil kunne få konsekvenser som vil påvirke dette. Kommunedirektøren legger til grunn at evt endringer i kommunens sats på arbeidsgiveravgift vil bli kompensert i rammetilskuddet, men endringene vil ha en betydelig kostnadskonsekvens for den private næringen i kommunen.

3.2.5 Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er en av få skatter som kommunen selv kan bestemme over, innenfor lovens begrensninger. Risør kommune innførte eiendomsskatt i 2003, og skriver ut eiendomsskatt på boliger, fritidsboliger og næringsbygg.

Solbergregjeringen har gjort endringer i eiendomsskatteloven de siste årene som har innskrenket kommunenes handlingsrom, til fordel for skatteyterne. Risør kommune har hatt et lavt skattetrykk som følge av at kommunen kun har utnyttet 50% av skattegrunnlaget i sin utskrivning. Regjeringen har over 2 trinn redusert maksimal skattesats fra 7-4 promille, og samtidig innført en obligatorisk reduksjonsfaktor på skattegrunnlaget.

Risør kommune har tilpasset seg lovendringen ved å fjerne den lokale reduksjonsfaktoren på 50% parallelt med nedsettelsen av skattesatsen, og innføringen av den obligatoriske reduksjonsfaktoren.

Kommunen har ikke foretatt ny taksering siden innføringen, og har følgelig utdaterte grunnlag for utskrivningen av eiendomsskatten. Kommunen gikk derfor over til å ta i bruk Skatteetatens verdier på boliger fra 2021, mens fritidsboliger og næringsbygg fortsatt beskattes ut fra de gamle takstene. Bystyret vedtok i mai 2021 å gjennomføre taksering av fritidsboliger og næringsbygg, med mål om å få etablert nye grunnlag for beskatning fra 2023. Kommunedirektøren vil derfor bruke tiden frem til høsten 2022 med å takserer eiendommene på nytt slik at kommunestyret kan vurdere utskrivningen av eiendomsskatt for 2023 basert på et oppdatert takstgrunnlag.

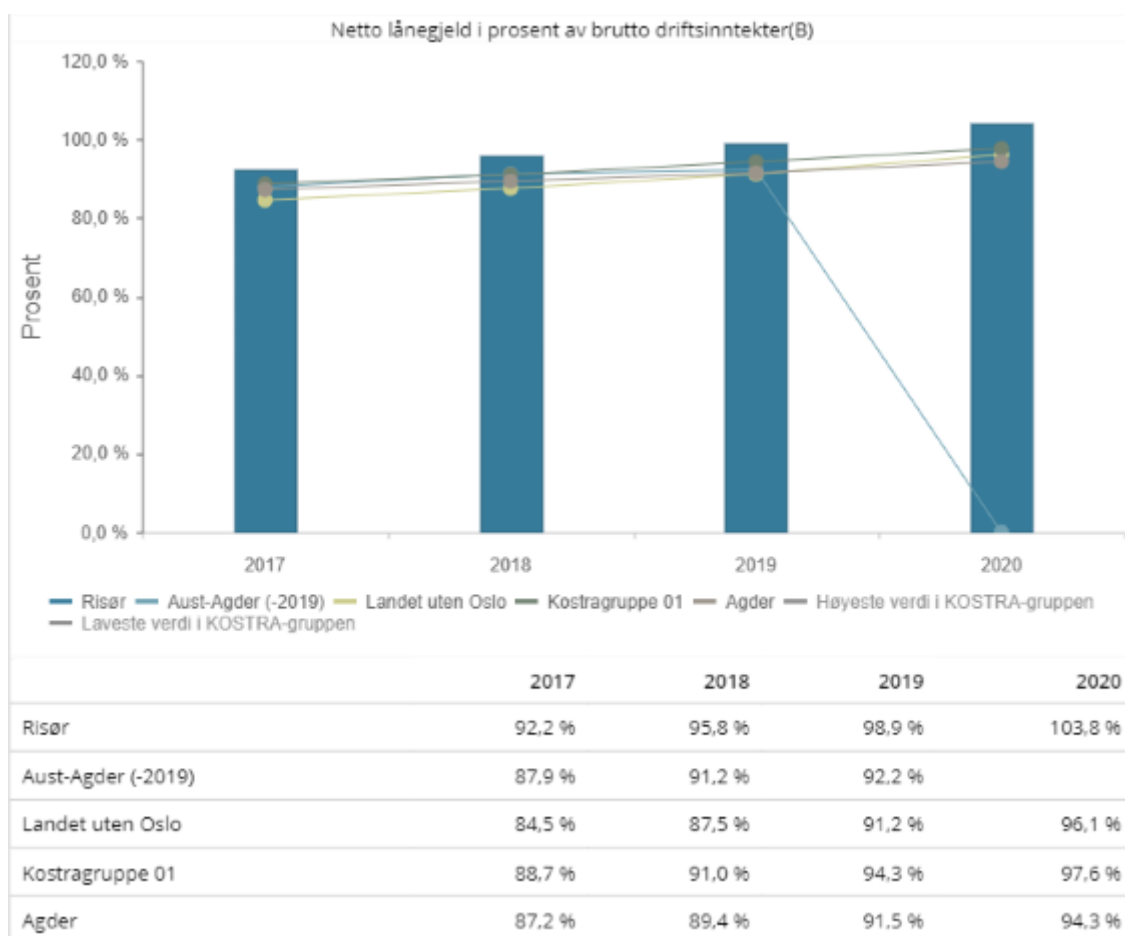
Bystyret vedtok i mai 2021 at skattesatsen for utskrevet eiendomsskatt på alle objekter skulle reduseres fra 4 promille til 2,8 promille, samt at kommunens inntekt fra eiendomsskatten fremover ikke skulle overstige inntektsnivået fra 2020, som var på ca 22,4 mill, justert for deflator. Dette medførte en inntektsreduksjon på ca 7,2 mill for Risør kommune i 2021.

Sett ut fra de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn for økonomiplanperioden har ikke kommunedirektøren kunnet følge dette vedtaket inn i 2022. Kommunedirektøren har måtte utnytte det inntekspotensialet som ligger i eiendomsskatten og forventet effekt av nye takster på fritidsboliger i fremlagt økonomiplan.

3.2.6 Finansområdene - renter og avdrag

Fra statsbudsjettet kan vi lese at kommunesektorens (Fylkeskommuner og kommuner) gjeld har økt vesentlig over lang tid i Norge, og ved utgangen av 2020 utgjorde netto lånegjeld, eksklusive pensjon, ca 49% av samlede inntekter, mot ca 18,7% i 2003. Netto renteeksponert gjeld for kommunesektoren var ved utgangen av 2020 på ca 257 milliarder kroner, tilsvarende ca 44% av samlede brutto inntekter. Det innebærer at en renteøkning på 1% vil gi kommunesektoren ca 2,57 milliarder i økte finansutgifter om man ser bort fra rentesikringer.

Oppdaterte tall fra SSB gjennom KOSTRA viser at kommunene isolert har en høyere netto lånegjeld i forhold til brutto inntekter enn det som fremkommer for kommunesektoren. Ved utgangen av 2020 ligger Risør kommune over sammenlignbare grupper og anbefalt nivå.

For Risør kommunes del har netto lånegjeld vært høyere enn både gjennomsnittet for kostragruppen og gjennomsnittet i landet i mange år. Ved utgangen av 2020 har Risør kommunen en netto lånegjeld, eksklusive pensjon, på 103,8% av de samlede inntektene, og finansutgiftene utgjør 5% av brutto inntekter.

Utviklingen i netto lånegjeld har de senere årene avtatt og harmonisert seg sammenlignet med Kostragruppen og resten av landet, noe som sannsynligvis delvis kan forklares i vedtatt handlingsregel for lån i Risør kommune, men også gjennom investeringsforløpet som varierer over hele landet. Risør kommune har over tid foretatt store investeringer i infrastruktur, skoler og barnehager, idrettsanlegg, kulturhus og institusjoner innen helse og omsorg. Fremlagt investeringsplan for 2022-25 viderefører en nøkternhet som vil gi positivt utslag på utviklingen i disse indikatorene.

Nøkternheten i investeringsplanene blir spesielt viktig i årene som kommer for å holde finansutgiftene så lave som mulig når landet nå går inn i en fase med en forventet vesentlig vekst i rentenivåene. Renteutviklingen i kommende planperiode som forventes ut fra signalene fra Norges Bank og Kommunalbanken er som følger.

Budsjettrenter Økonomiplan	2022	2023	2024	2025
Norges Bank Styringsrente	0,86 %	1,40 %	1,65 %	1,70 %
Norges Bank Påslag pengemarked	0,35 %	0,35 %	0,35 %	0,35 %
NB anslag NRB 3 Mnd	1,21 %	1,75 %	2,00 %	2,05 %
Anslag FRA NBR 3 Mnd	1,10 %	1,58 %	1,78 %	1,81 %
Bankenes påslag	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Budsjettrenter	1,70 %	2,18 %	2,38 %	2,41 %

Renteprognozen er lagt til grunn for den flytende delen av gjelsporteføljen i økonomiplanen, og gir en relativt høy vekst i finansutgiftene som må dekkes inn i 4 års perioden, selv med en nøktern investeringsplan.

Investeringsplanen som legges frem tilsier en gjeldsvekst på ca 22,8 mill fra 2022 til 2024, for så å avta igjen ned til 2022 nivå. Utviklingen i gjeld og finansutgifter kan vises som følger.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2021	2022	2023	2024	2025
Lånemasse 1/I	684 450 000	706 981 000	726 921 000	729 783 000	720 835 000
Av dette tilhører VAR	147 145 000	152 857 000	149 034 000	146 494 000	152 744 000
Avdrag forutsatt 30 år	27 469 000	28 220 000	28 885 000	28 980 000	28 682 000
Samlet avdrag selvkost	5 988 000	6 023 000	6 060 000	6 029 000	6 294 000
Rentebelastning inkl. VAR	11 886 000	11 943 000	14 858 000	15 810 000	15 889 000
Samlet rente selvkost	2 925 000	3 396 000	3 605 000	3 845 000	4 087 000
SUM virkning på driftsbudsjettet	30 442 000	30 744 000	34 078 000	34 916 000	34 190 000

Samlet sett vil kommunens rente- og avdrags-utgifter øke med ca 4,5 mill frem mot 2024 som følge av investeringsplanen når vi justerer for det som skal belastes selvkostområdene vann og avløp.

3.2.7 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Med ny kommunelov kom også et krav om at kommunestyrene skal vedta finansielle måltall som skal legges til grunn for økonomisk styring. Risør kommune har over tid brukt måltall i resultatanalysen ifm årsberetningen, og i handlingsprogram og økonomiplan 2021-2024 vedtok også bystyret måltall som skal være styrende for kommunens langsiktige planlegging.

Nøkkel tall/Indikator	2016	2017	2018	2019	2020	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	3,23 %	0,16 %	0,24 %	-0,58 %	1,18 %	1,75 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	92,69 %	92,40 %	95,97 %	99,08 %	104,06 %	70-80%
Disp.fond i % av driftsinntektene	6,59 %	9,05 %	9,07 %	9,26 %	11,00 %	5-10 %
Netto finansutg. i % av driftsinntekter	5,12 %	4,67 %	4,67 %	4,81 %	5,05 %	2-3 %
Disp.fond i % av akk. premieavvik	113,31 %	108,94 %	128,62 %	142,30 %	195,49 %	100 %

Flere kommuner har tatt i bruk en slags handlingsregel for å skape kommunal økonomisk bærekraft (KØB). Modellen tar utgangspunkt i Riksrevisjonens utsagn om at det er sammenhengen mellom store lån, lavt disposisjonsfond og lave driftsresultater som gir utfordringer for kommunene.

Handlingsregelen for bærekraft er dynamisk. Dersom gjeldsnivået er høyere enn ca 75 prosent eller disposisjonsfondet er lavere enn ca 8 prosent må driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent. Nivået på driftsresultatet må settes høyere enn 2 prosent inntil gjeldsnivået er 75 prosent eller lavere og disposisjonsfondet er 8 prosent eller høyere. Når disse forholdene er på plass og de økonomiske forhold er i balanse, kan driftsresultatet settes ned til 2 prosent. Driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent for å nå nivået for bærekraft. Jo høyere en setter driftsresultatet, jo fortere vil kommunen nå bærekraftnivået.

Modellen legger derfor til grunn at man må ha balanse i de tre pilarene i kommunens økonomi for å sikre bærekraftig kommuneøkonomi, og dersom man svikter i en av pilarene så må det kompenseres i de andre for å gjenskape balansen. Virkemiddelet er da å planlegge langsiktig med gode netto driftsresultat for å kunne øke disposisjonsfondet, og eller redusere netto lånegjeld.

Dersom man setter inn Risør kommunes nøkkeltall for 2020 inn i en slik modell vil vi se at kommunens ikke er i balanse ihht modellen. Netto driftsresultat på 1,2 %, og gjeldsgrad på 104% gjør at trekanten ikke balanserer selv om disposisjonsfondet utgjør 11% og er over målsettingen. For å skape balanse må netto driftsresultat over tid bedres og gjelden reduseres. Fremlagt økonomiplan vil ikke rette opp i de to svake pilarene, men vil heller ikke svekke dem vesentlig. Økonomiplanen vil holde de to svake pilarene relativt stabil, men netto driftsresultat er ventet å bli svakere, som igjen gir kommunen lavere evne til å etablere balansen i modellen. Kommunedirektøren mener at kommunen bør se lenger frem enn 4 år når langsiktig planlegging skal gjøres for å skape en kommunal økonomisk bærekraft i Risør på sikt.

3.3 Sektorutviklingen fremover

I de påfølgende kapitler redegjøres det for den forventede utviklingen de nærmeste årene i de 3 driftssektorene og i kommunedirektørens staber.

3.3.1 Rådmann og Stab

Rådmann og stab omfatter i tillegg til kommunedirektøren selv de to stabene for økonomi og organisasjonsutvikling, samt politisk sekretariat. Gode og velfungerende staber og støttetjenester er avgjørende viktig for at vi skal kunne levere gode tjenester til brukerne våre, dette er særlig viktig i

en tid der kravet til omstilling, innovasjon og fornying blir stadig større.

3.3.1.1 Tjenesteutvikling

Risør kommune skal fortsette å levere og videreutvikle gode tjenester til innbyggerne og bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. For å få dette til innenfor strammere økonomiske rammer, må kommunen hele tiden jobbe for å ha tilstrekkelig arbeidskraft og rett kompetanse. Dette er utgangspunktet for arbeidet med ny organisasjonsstrategi som skal påbegynnes i 2022. Organisasjonsstrategien må også sees i sammenheng med rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel.

Gjennom IKT Agder-samarbeidet har digitaliserings- og utviklingsarbeidet skutt fart de senere årene, og vi har til enhver tid flere store prosjekter gående.

De aller fleste IKT-prosjekter handler mest om organisasjonsutvikling og minst om teknikk. Anskaffelse og innføring av nye systemer utfordrer oss til å tenke nytt rundt hvordan vi løser oppgavene, hvordan vi samhandler og hvordan hver enkelt arbeidsprosess bidrar til den store helheten. Dette gir gode muligheter for utvikling, men byr også på utfordringer; samtidig med at nye systemer skal implementeres og læres, skal tjenestene leveres upåvirket. Godt og systematisk arbeid med forventningsavklaring, tilstrekkelig involvering og bygging av eierskap i organisasjonen, og jakt på nytte/gevinst er blant suksessfaktorene i slike prosesser.

Etablering av heltidskultur, utvikling av medarbeideres og lederes kompetanse, arbeid med å legge til rette for godt arbeidsmiljø og styrke nærvær, vil være viktige fokusområder også i kommende planperiode. Som organisasjon har vi lært mye av halvannet år med pandemi og unntakstilstand, og det er vesentlig at vi evner å bruke denne kunnskapen i arbeidet med å definere fremtidens arbeidsformer.

Kommunen har iverksatt et lederutviklingsprogram over seks måneder, som i første rekke er myntet på nye ledere. Vi har imidlertid også åpnet for deltakelse blant ledere med lengre fartstid. Programmet avsluttes i mars 2022, og vil danne utgangspunkt for lederutviklingsprogram for alle kommunens ledere.

Fortsatt nært og godt samarbeid mellom arbeidsgiver, vernetjenesten og tillitsvalgte er viktig for å lykkes i arbeidet med å videreutvikle tjenesteområdene våre.

3.3.1.2 Økonomi

Den økonomiske situasjonen har gjort det nødvendig å stramme inn også på dette området de senere årene (HR og fellestjenester), og her er lagt inn en ytterligere reduksjon i 2022 på en 50% stilling fra 01.07.22. Bemanning knyttet til stab økonomi har vært uforandret de senere årene, mens bemanning stab organisasjonsutvikling har blitt redusert med 2 årsverk. Under området føres store fellesutgifter knyttet til bla. IKT. Disse utgiftene øker jevnt og trutt i takt med bla. innføringen av nye felles systemer for alle kommunene i IKT-Agder samarbeidet. Frikjøp av tillitsvalgte og verneombud føres også på dette ansvaret.

3.3.1.3 Medarbeidere

Vi har i dag svært slanke staber. De ansatte er dyktige og dedikerte, men fagmiljøene er små og sårbarheten stor. I den kommende perioden blir det viktig å jobbe videre med gode systemer og

rutiner for arbeidet i stabene og med ansvarslinjene mot enhetene. God kompetanse og effektiv bruk av digitale verktøy i stab og i linja blir også viktige innsatsområder i tiden som kommer.

3.3.2 Sektor for Samfunnsutvikling

Sektor for samfunnsutvikling er sammensatt av svært ulike fagfelt. Sektoren omfatter alt fra eiendom og tekniske tjenester, selvkostområdet vann- og avløp, kultur og næring, plan og byggesak, samt NAV sosial og Nav flyktning. Sektoren har tatt et hovedansvar for kommunens klima- og miljøarbeid, og har i tillegg et overordnet ansvar for utarbeidelse og oppfølging av mange lokale og regionale planer.

Sektoren har mange kontaktpunkter med lokalsamfunnet, gjennom samarbeid og dialog med både lag- og foreninger, velforeninger, privatpersoner, besøkende, kunst og kulturutøvere og næringsdrivende.

Overordnet mål for sektor for samfunnsutvikling er (fra kommuneplanen):

Risør kommune skal være en aktiv aktør og medspiller for en positiv samfunnsutvikling. Innsatsen må innrettes på ulike måter og på mange områder, og ofte i nært samarbeid med innbyggerne, lokalt næringsliv, frivillige, statlige og regionale myndigheter, og nabokommuner.

Sektorens hovedutfordring i planperioden er å omsette kommuneplanens mål om en positiv samfunnsutvikling, til praktisk handling og gjennomføring innenfor tilgangen vi har til administrative ressurser.

Det er en krevende balansegang å imøtekomme både innbyggeres, næringsdrivendes og besøkendes forventninger til en positiv samfunnsutvikling, parallelt med at sektorens rammer blir mindre og vi skal fordele innsatsen og arbeidsmengden på færre ansatte.

Vi skal gjøre dette bla. med å definere og prioritere sektorens kjerneoppgaver bedre.

Vi består av små enheter og kompetansemiljøer, og må opprettholde og videreutvikle gode fagmiljø. Vi skal gradvis se gevinsten og effektiviseringen som følger med nye og digitale hjelpemidler, og vi skal styrke vårt arbeid / våre tjenester i samarbeid med andre, blant annet støtte lag og foreninger i arbeid for kultur, breddeidrett og både organisert og uorganisert fritid. Der det er relevant skal vi hente ut synergier av interkommunale samarbeid.

Vi er både stolt og glad for at Risør markerer seg som en attraktiv besøkskommune, og dette fortrinnet skal vi videreutvikle og vi skal, på en god måte, ta del i veksten fra besøksnæringene. Det oppstår kapasitetsutfordringer når vi blir så mange flere mennesker hver sommer, men dette er positivt og vi arbeider med utvikle nye løsninger både for parkering og andre infrastrukturtiltak rettet mot besøksnæringen.

Når det gjelder de tre overordnende prioriteringene som er lagt til grunn for handlingsprogrammet (HP/ØP) 2022 - 2025 konsentrerer sektor for samfunnsutvikling seg om å prioritere kjerneoppgaver og fokusere på de prosjektene som vil imøtekomme disse tre prioriteringene. I tillegg tilstreber samfunnssektoren å sette av tilstrekkelig med ressurser til å utarbeide og følge opp planer som er vedtatt i den gjeldende planstrategien for perioden, og legge vekt på å følge opp og svare ut politiske bestillinger.

Planstrategi 2020 - 2024

Sektoren har et hovedansvar for å følge opp kommunens vedtatte Planstrategi 2020 - 2024.

Hovedvekten for oppstarten av flere viktige planer skulle vært i år, 2021, men pga av nyansettelse i rollen som samfunnsplanlegger i Risør kommune, har det vært naturlig å skyve på oppstarten av noen planer - til 2022. Det er særlig rullering av kommuneplanens samfunnsdel, sammen med utarbeidelse av Miljøplanen, som vil kreve ressurser fra store deler av kommunen i kommende handlingsplanperiode.

Det er et mål å ferdigstille Sentrumsplanen i 2022 og komme godt i gang med både Miljøplanen, Trafikksikkerhetsplanen og Kulturplanen. Planarbeid er tidkrevende, og flere av disse planene vil kreve involvering og medvirkning også eksternt.

Det er en vurdering å knytte til seg eksterne miljøer i slike planprosesser, for å lette arbeidsmengden på en allerede presset organisasjon, men det er ikke foreslått økonomiske rammer til det i planperioden. Vi har vurdert at gevinsten ved å aktivt lede planarbeidet selv, gjør at vi som organisasjon både lærer mer, og får et større eierskap til resultatet og arbeidet som skal følges opp i etterkant. Det er jo når en plan er ferdig, at det virkelige arbeidet begynner.

Sektor for samfunnsutvikling er også ansvarlig for å iverksette og følge opp en større andel av kommunens investeringstiltak, fra prosjektering til gjennomføring. I investeringsplanen er mange av tiltakene som samfunnssektoren både iverksetter og gjennomfører, synliggjort under helse- og omsorgssektoren, fordi det er investeringer som gjøres for å fornye og omstille driften til å møte Risørs demografiske utvikling i tiden som kommer. Dette er et godt eksempel på hvordan vi er avhengig av å samarbeide på tvers og mellom de ulike sektorene.

Et annet viktig prosjekt i inneværende periode, er kommunens feiring av byens 300 årsjubileum. Kommunedirektøren har tatt et overordnet ansvar for planlegging og gjennomføring av deler av jubileet, kultursjefen er prosjektleder og det er oppnevnt en intern arbeidsgruppe.

Innbyggerdialog

Vi må omstille og fornye oss i samarbeid med andre og vi må styrke oss når det gjelder innbyggerdialog og involvering, på tvers av kommunens sektorer. Dette er spesielt tydelig i forhold til demografiutviklingen i Risør og de behov som kommer innen helse og omsorg, men det gjelder for alle tjenester. Innsatstrappen og arbeidet med tidlig innsats både for eldre og yngre, gjør at vi oppretter en ny 100% stilling, (som inkluderer frivilligkoordinator) for å jobbe med samspillet med frivillighet og innbyggere. Vi forutsetter at vi stillingen finansieres innenfor eksisterende rammer. Denne ressursen er viktig i året som kommer, som fra nasjonalt hold er dedikert Frivillighetens år, og ressursen vil være viktig del av kommunens arbeidsgruppe for byjubileet og få et spesielt ansvar for å mobilisere frivillige lag og foreninger.

3.3.2.1 Tjenesteutvikling

Sektor for samfunnsutvikling leverer viktige tjenester til kommunens innbyggere, nærings-drivende og besøkende gjennom drift av kommunale veier, havner, vedlikeholdsansvar for den kommunale bygningsmassen, parkeringstjeneste, kulturtilbud, ansvarlig for kommunens plan- og byggesaksbehandling for både privatpersoner og næringsliv. Sektoren leverer også tjenester av avgjørende betydning for noen av våre mest sårbare, gjennom både NAV sosial og NAV flyktning.

I denne planperioden (2022-2025) blir det viktig å synliggjøre sektorens kjerneoppgaver.

I utvikling av samfunnssektorens tjenester blir også samarbeid med kommunens lag- og foreninger, velforeninger, og næringsliv viktig. Å møte innbyggernes og besøkendes forventninger vil best la seg gjøre i samarbeid mellom kommune, lag- og foreninger, velforeninger og næringsliv.

Trykket på næringsutvikling skal opprettholdes selv om den tradisjonelle næringssjef-stillingen er endret. Den nye stillingen fagleder for bærekraft og næring, skal fortsatt ha det overordnende ansvaret for at næringshensyn blir godt ivaretatt i organisasjonen, men næringsdrivende må bli møtt av en næringsvennlig kommune på alle områder. Risør kommune har gjennom flere år arbeidet med å synliggjøre behovene for næringslivet i møte med kommunen, og det er godt innarbeidet i organisasjonen. Den siste tiden har synliggjort at det er plan- og byggesak som i mange tilfeller møter næringslivet og veileder i forhold til utviklingsbehov.

Kulturfeltet er en viktig drivkraft i Risørsamfunnet og vil være viktig og synlig i perioden som kommer. Kulturfeltet skal gjenåpne i Risør som i resten av Norge og Verden. Innbyggerne skal igjen inviteres ut, og inn på ulike møteplasser, vårens vakreste eventyr, Kulturnatt, skal reetableres, det skal lages en kulturplan i perioden og det skal gjennomføres et byjubileum.

3.3.2.2 Økonomi

En stadig strammere kommunal økonomi, kombinert med forventninger til en positiv samfunnsutvikling, betyr at vi som kommune må jobbe for å finne de gode løsningene på utfordringer vi står ovenfor, samt den ordinære driften av kommunen. Noen løsninger må vi utvikle selv, men det er mye bra å lære av andre kommuner i tilsvarende situasjon.

Det er få ting som tyder på at sektor for samfunnsutvikling får større sektorrammer i løpet planperioden. Det å øke rekrutteringen er derfor ikke løsningen når vi opplever kapasitetsutfordringer. Tvert imot er det slik at vi hele tiden må se på hvordan vi bruker ressursene best, og være gode på å prioritere kjernevirksomheten. Vi må ha fokus på hvordan vi kan tilrettelegge for en ønsket samfunnsutvikling i dialog og samarbeid med kommunens innbyggere, lag- og foreninger og næringsliv.

Dette gjelder både i utførelsen av kommunens kjerneoppgaver, og i prosjekter og tiltak, som planlegging og gjennomføring av Risør kommunes byjubileum i 2023: Det er knyttet forventninger til både planlegging og gjennomføring av Risør bys byjubileum i 2023. I første omgang er det øremerket en ramme på kr. 200.000 i 2022 og 200.000 i 2023. Midlene er i all hovedsak tenkt å gå til aktiviteter som andre enn kommunen ønsker å gjennomføre som en del av byjubileet. I tillegg vil det vurderes om tildeling av kulturmidler, kunststipend og prosjektstipend i 2022, skal rettes inn mot byjubileet i 2023. Kommunedirektøren er usikker på om beløpet på kr. 200.000 i 2023 er tilstrekkelig. Dette kan vurderes på nytt i budsjettet for 2023.

Effektiviseringstiltak

I planperioden skal sektor for samfunnsutvikling innarbeidet varig effektiviseringstiltak på kr. 500.000,-. Effektiviseringstiltaket må gi et varig nedtrekk og må derfor tas i forbindelse med naturlig avgang. I første omgang er det bestemt at en ansatt driftsoperatør som går av med pensjon, ikke erstattes. Derimot er det lagt inn noe økte midler til drift og vedlikehold av kommunale bygg i perioden, både ved at driftsbudsjettet økes for sektoren, og ved at det settes av et øremerket tilskudd på kr. 2 mill til vedlikeholdsarbeid i 2022. Dette er arbeidsoppgaver som settes ut til eksterne, og vi kan dermed bemanne opp i forhold til sesong og ønsket vedlikehold. I tillegg til dette er det satt av ekstra midler i investeringsbudsjettet.

Gjennom perioden er det fortsatt behov for å optimalisere bruken av den kommunale bygningsmassen og vurdere økt sambruk der det er mulig. Salg av kommunale bygg må fortsatt vurderes.

Et annet område som det er foreslått å prioritere i året som kommer er lukking av brannavvik i kommunale bygg. Gjennom en avsetning på kr. 2,4 millioner fra disposisjonsfond, er målet å imøtekomme dagens forskriftskrav som bestemmes utfra hvordan byggene brukes i dag. Utover perioden er det viktig å synliggjøre en budsjettpost knyttet til branntekniske tiltak i det ordinære budsjettet.

Innen sektor for samfunnsutvikling er det også en del uforutsette både utgifter og inntekter som vi må styre etter gjennom året og gjennom planperioden. Det ene er leieinntekter fra kommunale boliger, det er inntekter fra både havn og parkering, men det er også strømutfgifter.

Nå er strømutfgiftene høye, også for kommunen, og om det samtidig blir en kald vinter, så er strømforbruket estimert å bli høyere enn budsjettet inn i perioden. Her kan det bli opp mot 1 million høyere utgifter enn vi har budsjettet.

3.3.2.3 Medarbeidere

Kommunedirektørens prioritet nummer 1 i denne planperioden, er å sikre fortsatt gode tjenester til innbyggerne våre. For å få dette til innenfor stramme sektorrammer, må vi sørge for å ha tilstrekkelig arbeidskraft, rett kompetanse og arbeidsglede. Medarbeidere og ledere, som ønsker å være med på omstilling og fornying blir stadig viktigere i utvikling av kommunens tjenester.

Ved inngangen til et nytt handlingsprogram er økt bemanning et ønske fra flere av enhetene innen samfunnssektoren. Flere av enhetene rapporterer om stort arbeidspress og vi har dessverre et høyt sykefravær. Det er flere årsaker til dette, både Balanse 24 og deretter korona har påvirket enhetene på ulikt vis.

Når det gjelder Plan- og byggesak så har enheten opplevd en spesielt stor arbeidsmengde siden starten på koronaen, våren 2020. Kombinert med langtidssykefravær har det siste året vært krevende for enheten.

Enheten arbeider under pålagte tidsfrister og opplever i at det er krevende å levere innen fristene. Resultatet er at kommunen taper inntekter i form av gebyrer, og at vår behandling kan oppleves som en brems i private utviklingsprosjekter. Når vi allikevel ikke har budsjettet med flere årsverk i denne enheten, er det fordi framtidsutsiktene tilsier at økte bygge-kostnader vil normalisere aktiviteten i tiden som kommer og at koronapandemien har utløst en uvanlig høy aktivitet på dette området. Enhet for plan- og byggesak er ofte den enheten som er i direkte kontakt med kommunens næringsdrivende og enhetens kapasitet er viktig for å sikre en positivsamfunnsutvikling. Vi må derfor følge nøye med på utvikling av arbeidsmengden her i tiden som kommer, og eventuelt gjøre endringer om arbeidsmengden vedvarer på samme nivå som det siste året. Det jobbes sentralt med å få etablert e-byggesak som vil kunne gjøre arbeidet mer effektivt for enheten og forhåpentligvis for søkerne. Når dette digitale verktøyet er klart for implementering i Risør er fremdeles uklart.

Enhet for eiendom og tekniske tjenester har gjennomført en bemanningsanalyse for å se hvordan enheten ligger an mht antall ansatte og tjenester som enheten skal levere på. Både i avdeling for teknisk utedrift og i avdeling for driftsteknikere av kommunale bygg, er det flere som nærmer seg pensjonsalder og vi vurderer nøye hvilken kompetanse det er behov for ved eventuelle nyansettelser. Avdeling for teknisk utedrift har nettopp rekruttert en ny medarbeider med gartnerkompetanse og som skal være en økt ressurs inn i kommunens parkeringsarbeid. Det er store forventninger knyttet til tjenesten fra denne enheten og tjenestene er ofte synlige i det offentlige

rom. Det er ønskelig og behov for flere årsverk, men det er ikke planlagt for det i perioden. Vi ser for oss at vi må styrke samarbeidet med velforeninger og andre frivillige grupper, slik at vi sammen kan løse oppgaver. Den nye stillingen rettet mot innbyggerdialog og frivillighet, kan også bli en sentral ressurs i samarbeid med denne enheten.

Kulturenheten er endelig fulltallig ved inngangen til 2022 og jobber nå med å restarte kulturaktivitetene etter koronaperioden. Enheten har ansvar for store arrangementer i tiden som kommer, med både gjeninnføring av Kulturnatt fra og med 2022, hvor Risør også skal være vertskap for Kulturfestivalen på Sørlandet, og planlegging og gjennomføring av Byjubileet i 2023.

I NAV sosial er det ikke lagt opp til endring av årsverk i perioden. Området består av 6,4 årsverk og det inkluderer fortsatt en tiltakskoordinator og ung-team, som oppfølging av tiltaksplan bedre levekår for barn og unge i Risør kommune. Det er noe usikkerhet knyttet til om dette er en forsvarlig bemanning over tid, fordi det nå er mange som går ut av 5-års perioden som flyktninger og dessverre vil flere av disse måtte følges opp av sosialtjenesten.

Når det gjelder NAV flyktning så er det lagt opp til en gradvis reduksjon av bemanning fra 6,6 årsverk til 5 årsverk i planperioden. Det er vanskelig å si hvordan arbeidsmengden vil bli for dette området i årene som kommer, men det er foreløpig ikke forventet økning i mottak av flytninger som konsekvens av regjeringsskifte. Vi har lagt til grunn 10 flyktninger pr. år i perioden, muligens med noe familiejenforening.

I perioden det nå planlegges for, er det viktig at vi holder fokus på ledelse og arbeidsmiljø, slik at vi kan motivere ansatte til å være med på både omstilling og nytenking.

Sektorens hovedutfordring er å omsette kommuneplanens mål om en positiv samfunnsutvikling, til praktisk handling og gjennomføring innenfor tilgangen vi har til administrative ressurser.

3.3.3 Sektor for Helse og omsorg

For at Risør kommune skal kunne levere gode og forsvarlige tjenester i fremtiden må fokus, i enda større grad enn i dag, flyttes fra behandling til forebygging og innbyggerne må inspireres til å ta ansvar for egen helse.

Endringen fra å yte passiv hjelp til mer aktiv rehabiliterende innsats, understreker at god omsorg ikke bare handler om å hjelpe, men også om å sette folk i stand til å klare seg selv. Forebygging og tidlig innsats for å snu en uheldig utvikling i alle faser av livet gir stor gevinst både for den enkelte og for samfunnet.

Kommunens helse og omsorgssektor står overfor store utfordringer i årene som kommer. Demografien viser at andelen eldre øker kraftig samtidig som sykehuset skriver ut flere og sykere pasienter som vi får ansvaret for. I 2040 vil Risør ha rundt 500 flere i gruppen 80+. Andelen barn og unge reduseres i den samme perioden. Den økonomiske planleggingen må ta hensyn til dette. For å ha et best mulig grunnlag for å møte dette har helse og omsorg det seneste året vært med i en større kartlegging og analyse av tjenestene sammen med de andre Østre Agder kommune gjennom Helselederforum. Agenda Kaupang har bistått i dette arbeidet som også er presentert for våre politikere.

Parallelt med dette har en prosjektgruppe med brukerrepresentant jobbet med en Leve hele livet plan som ble vedtatt i kommunestyret i oktober. Disse prosjektene henger nøye sammen og gir oss

et godt grunnlag for nødvendige tiltak og videre drift.

Den tverrfaglige satsningen BTI (bedre tverrfaglig innsats) ivaretar kommunens tidlige og tverrfaglige innsats først og fremst rettet mot barn og unge.

3.3.3.1 Tjenesteutvikling

Tjenesteutviklingen fremover må ses i en tverrsektoriell og bred sammenheng. Ikke bare for helse og omsorg, men for hele kommunen. Planverket kan ikke for fremtiden domineres av flere små og forholdsvis detaljerte sektor/fagplaner som krever mye jobbing og som ofte får lite oppmerksomhet. Samfunnsdelen i kommuneplanen blir det sentrale dokumentet også for denne sektoren. Tiltak og videreutvikling rulleres og tas inn i HP/ØP/budsjett, årsplaner og årsmeldinger.

Pandemien har gitt sektoren store utfordringer både i form av et enormt merarbeid, men også i form av ny og nyttig kunnskap. Den har fått fram det aller beste i organisasjonen hva gjelder fag- og endringskompetanse. Ønsket og troen på en mer normal hverdag er i ferd med å sige inn. Det blir avgjørende at vi framover fokuserer på kompetanse og rekrutteringstiltak, videre digitalisering av tjenestene og at kommunen legger til rette for enda sterkere innbyggerinvolvering.

En fremtidsrettet tjeneste må ha et bærekraftig kostnadsnivå. Det medfører at i videreutviklingen av helse og omsorgstjenestene må kommunen fortsatt både tenke kvalitet og økonomi. Som et eksempel på dette nevnes at Risør i 2040 vil ha ca.340 personer med en demensdiagnose. Dette vil utfordre både kapasitet og sammensetningen på tjenestetilbudet. Derfor blir en av de viktigste forutsetningene for god økonomisk styring av kommunale helse- og omsorgstjenester at kommunen har en tjenestestruktur som legger til rette for at tjenester kan tildeles og utføres på Lavest Effektive Omsorgs Nivå (LEON).

Vi opplever stor interesse og høyt engasjement rundt kompetanseheving og videreutdanning blant våre ansatte. Kommunens lønnspolitikk reflekterer arbeidsgivers ønske om å stimulere til kompetanseheving. En enkel strategiplan for kompetanseheving og rekruttering ligger i bunnen av sektorens prioriteringer. Denne evalueres og rulleres kontinuerlig. Ny læring fra pandemien må bakes inn her. Helseberedskap må prioriteres opp og gis fokus i større grad enn tidligere. Med den organiseringen vi har kan kompetansehevingen styres etter sektorens behov. Jobber du på rehabiliteringsteamet skal du videreutdannes innen rehabilitering. Tilsvarende med demensteam, psykiatri, helse m.m.

Dette styrker også strukturen i organisasjonen. Teamorganiseringen som preger helse og omsorg styrker kompetansen til den enkelte og reduserer antall ansatte som den enkelte bruker/pasient møter i det daglige. Tilrettelegging for kompetanseheving og videreutdanning og gode lønnsbetingelser blir viktige faktorer i framtidig rekruttering. Tett og godt samarbeid med utdanningsinstitusjoner og tillitsvalgte er en forutsetning for en best mulig tjenesteutvikling.

Parallelt med dette må fokuset framover fortsatt være på en heltidskultur. En styrking av grunnbemanningen står sentralt i dette arbeidet.

Digitalisering av arbeidsprosesser gjør det mulig å effektivisere driften og samtidig gi kvalitativt bedre tjenester til pasient og bruker. Velferdsteknologi er også et viktig virkemiddel i denne sammenheng. Kommunen samarbeider bl.a. med pensjonistforbundet sentralt og lokalt om utvikling innen feltet.. Det er også et sentralt samarbeidsområde i Østre Agder samarbeidet.

3.3.3.2 Økonomi

Innsatstrappa:

Bemanning av ny korttidsavdeling med 12 nye plasser har hatt prioritet i arbeidet med HP og ØP. Det ble gitt signaler i livsløpsutvalget på å legge inn seks årsverk pluss styrking av natt med 1,9 som en start. For å få til en styrking av psykisk helse, som opplever økt pågang, er de seks årsverkene redusert til fire. I tillegg er enhetslederstillingen i psykisk helse midlertidig tatt bort. Psykisk helse og hjemmetjenestene får felles enhetsleder i 2022. Dette blir evaluert til sommeren og tas med i neste HP/ØP arbeid.

Risør har sammen med Østre Agder kommunene gjort et større analysearbeid på helse og omsorgstjenestene for å ha et best mulig grunnlag for de valgene som skal tas. Saksbehandling og saksbehandlere må ha fokus rettet mot bunnen av innsatstrappa slik at den enkelte innbygger kan klare seg godt og lengst mulig uten tyngre og kostbare kommunale tiltak. De må i tillegg ha kunnskap om økonomi og organisatoriske relasjoner innen kommunen generelt som helse og omsorg spesielt, slik at kommunen sikrer riktig kapasitet på de ulike områdene når det virkelig trengs. Saksbehandlerne skal gjennom samarbeidet i Østre Agder allerede nå i høst skolerer for å ha et best mulig grunnlag for sitt videre arbeid.

Analysen fra Agenda Kaupang viser at helse og omsorg driver rasjonelt. Innen habilitering er imidlertid utgiftene høyere enn hos andre kommuner. Dette skyldes at vi er tunge på boliger som igjen skyldes at vi har mange brukere og ikke minst mange eldre brukere. Derfor jobbes det i perioden mot en mer ambulant drift av tjenestene på linje med ordinære hjemmetjenester. Ny enhetsleder vil ha spesielt fokus på dette i perioden. Inntektene til ressurskrevende brukere er vesentlig redusert de siste årene. Dette skyldes høyere innslagspunkt, flere eldre brukere og innstramning i.f.t. registrering av tidsbruk. Tjenesten har derfor bemannet ned samtidig som fagutdanningen er økt.

Kommunen har i perioder benyttet seg av dyre løsninger for legedekningen. Et grep som bør gjøres er samlokalisering av legene. Dette vil styrke rekruttering og fagmiljø samt gi en sunnere økonomi. Det foreligger et politisk vedtak på dette samtidig som bystyret også har sagt at vi skal beholde solopraksisen på Sønedeled. Dette er utfordrende. Legene finner ikke at de kan bruke tid på dette før situasjonen rundt solopraksisen er avklart. Kommunedirektøren vil derfor sette ned en prosjektgruppe som fra nyttår og mot sommeren jobber fram et forslag til løsning.

Ny korttidsavdeling, nytt hjelpemiddellager og nytt parkeringsanlegg for hjemmetjenesten står ferdig med god uttelling fra Husbanken for begge prosjektene. Dette er tiltak rettet mot framtidige behov basert på en grundig analyse av tjenestene som vil bidra til at den enkelte innbygger kan klare seg lengst mulig selv. Avlastning for pårørende er et stikkord i denne sammenheng.

Utbyggingen på Tjenna er godt i gang og vil stå ferdig om et drøyt år. Sentrumsnære boliger for eldre trekkes fram som helt avgjørende for å lykkes.

Byggingen av boliger til unge funksjonshemmede starter opp i 2022 og vil være i tråd med en mer ambulant drift av habiliteringstjenestene. Begge disse prosjektene har fått god uttelling hos Husbanken.

3.3.3.3 Medarbeidere

Kompetanse og rekruttering blir svært viktig for kommunen i fireårs perioden. Medarbeiderne er sektorens viktigste ressurs. Helse og omsorg baserer sin drift og virksomhet på en tillitsbasert filosofi. Gir man medarbeiderne tillit er vår erfaring at mestringsgraden øker. Dette utløser store ressurser hos den enkelte. Målsettingen er at alle ansatte skal inneha en fagkompetanse. Dette kombinert med en heltidskultur vil bidra til best mulig kvalitet på tjenestene.

Helse og omsorg har hatt utfordringer med legedekningen og en samlokalisering av legene vi øke muligheten for rekrutteringen framover. I den siste tiden ser vi noe av den samme utviklingen for sykepleiere. Kommunene rundt oss rapporterer om de samme utfordringene og pr. i dag har sektoren flere ledige sykepleierstillinger.

Distriktsvennlig sykepleierutdanning, tilbud om videreutdanning til spesialsykepleier lokalt i Risør, tilbud til ufaglærte assistenter om å fullføre fagbrev i helsefag gjennom strukturert oppfølging og relevante praksisperioder internt i kommunen, er aktuelle kompetansehevende tiltak. Helse og omsorg har kontinuerlig lærlinger inne. Menn i helse blir videreført. Ansatte gjennomfører i tillegg viktige spesialiserte kurs innenfor sine fagområder.

Medarbeiderundersøkelser gjennomføres jevnlig og de ansatte involveres i arbeidet med oppfølgingen av disse.

Kommunens kvalitetssystem benyttes kontinuerlig av ansatte. Avvikene som meldes inn bidrar til en forbedringskultur i hele organisasjonen.

Helselederforum for Østre Agder følger opp vedtatt strategidokument "Kunnskapsløft for bedre helse og gode liv" ved å anbefale

- 1) et doktorgradsprogram med SSHF og UiA knytet til samhandlingsforskning med særlig fokus på helhetlige pasientforløp for kronikere og multimorbide eldre
- 2) Opprette en kombinasjonsstilling mellom Østre Agder og UiA I tråd med Østre Agders strategidokument og
- 3) opprette en deltidsengasjement (2022 - 2025) som FOU rådgiver med siktemål å videreføre prosjektet "Bærekraftige helse og omsorgstjenester som en fast struktur i Østre Agder samarbeidet. Utgiftene til dette dekkes av Østre Agders forskningsfond.

3.3.4 Sektor for Oppvekst

Sektor for skole og barnehage er en ren oppvekstsektor som ivaretar alle kommunale og private barnehager, den interkommunale PP-tjenesten, barneskolene og SFO, ungdomsskolen og voksenopplæringen (VIRK).

Risør kommune har gode skoler med dyktige ansatte, men vi kan bli bedre. Demografisk utvikling i årene som kommer og utsikter til en stadig trangere kommuneøkonomi, gjør det likevel nødvendig å se på endringer også innenfor dette området, på samme måte som innenfor helse- og omsorgsområdet der endringstakten er betydelig høyere.

Tilsvarende vurderinger gjøres i alle våre nabokommuner, bla bygger Tvedestrand kommune ny sentral barneskole som skal stå ferdig i 2023, med en forventet innsparing for området på ca. 10 mill. pr. år. Kommunedirektøren vil innen 1.halvår 2022 legge fram en politisk sak der alternative løsninger for strukturelle endringer innenfor oppvekstområdet blir belyst. Denne saken er del av Balanse24 og legger grunnlaget for økonomiplanen for 2023 – 2026. Kommunedirektøren vil understreke at strukturendringer ikke nødvendigvis betyr nedleggelse av skoler. Det kan også være tiltak knyttet til ledelsesstruktur, samarbeidsområder, bruk av fellesressurser m.m stedlig ledelse, ansatte og tillitsvalgte skal involveres på en god måte i arbeidet med denne saken. Vi vil jobbe mot felles satsningsområder i alle skolene for å sikre at alle elever har likt utgangspunkt når de begynner på ungdomsskolen. Våre satsningsområder de nærmeste årene vil være tidlig innsats, begynneropplæring og tilpasset opplæring for gradvis å endre elevresultatene til høyere mestring for Risørelevne.

3.3.4.1 Tjenesteutvikling

Skole

Risørelevne ligger gjennomgående under landet og Agder på nasjonale prøver og eksamensresultater. Ved å sammenligne resultatene våre i forhold til Agder og hele landet ligger vi stort sett under gjennomsnitt med 0,1 til 0,5 i differanse på karakterer i alle skriftlige og muntlige fag med eksamenskarakter på 10. trinn, men vi klarer å løfte elevresultatene fra 8. til 9. trinn på de nasjonale prøvene.

Ut ifra resultatene på nasjonale prøver på 5. trinn viser utviklingen de siste 5 årene at elevene på 1.- 4.trinn ligger stort sett under landsgjennomsnitt. De nasjonale prøvene gir skolene kunnskap om elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng varierer fra 39,1 i skoleåret 2020/21 til 42,7 i 2019/20, men vi ligger også her under landsbasis. Det er viktig at vi fremover sikrer at vi ruster elevene til å møte de faglige utfordringer som venter de ved overganger i utdanningsløpet.

Ut ifra Elevundersøkelsen trives elevene i Risør godt på skolen. Elevene samlet sett opplever mestring og støtte fra både ansatte og foresatte i læring. I 2021 ligger vi over landet med 0,2.

Det er viktig at vi identifiserer ulike læringsmiljøfaktorer og systematisk jobber med faktorene som fremmer elevenes faglig og sosiale utvikling. Vi skal fortsette å ha fokus på at barn og unge opplever trivsel og følelse av egenverdi.

Andelen av elever med behov for spesialundervisning har gradvis økt, og Risørskolen ligger langt over landsgjennomsnittet med en andel på hele 13% på ungdomsskolen. Dette medfører at store ressurser ved skolene blir brukt til spesialundervisning. Det følger ingen ekstra ressurser til alle spesialpedagogiske tiltak på hver enkelt skole så det er rektor som må dekke hvert enkeltvedtak innenfor sitt budsjett. På enkelte skoler får mange elever oppfølging av assistenter/fagarbeidere med

begrensede kunnskaper om læring, læreversker og problematferd. Den høye andelen av assistenter i spesialundervisningen kan ikke fortsette dersom en ønsker å heve kvaliteten på spesialundervisningen.

Kommunedirektøren vil legge særlig vekt på å redusere spesialundervisningen til nærmere 8 %, og ha søkelys på organisering av selve spesialundervisning både i barnehager og skoler i tiden fremover, samtidig som vi skal støtte barna i å mestre motgang og håndtere utfordringer.

Risør kommune som skoleeier må ta sitt ansvar for å legge til rette for de viktige prosessene som skal foregå i profesjonsfelleskapet og skoleutvikling. Dette handler om i hvilken grad skoleledelsen legger til rette for samarbeid mellom lærerne på skolen og som gjør det mulig å bygge profesjonelle lærersamarbeid. Vi må sammen sørge for at skolens praksis er i samsvar med læreplanverket. Vi må se helheten slik at et godt og systematisk samarbeid bidrar til å lette de ulike opplæringsnivåene fra barnehage og skole.

Våre elever på barnetrinnet mener at det kunne vært bedre arbeidsro i timene. En hverdag fylt av bråk, negativitet og forstyrrelser av medelever skaper dårlig læringsmiljø som igjen gir lav konsentrasjon for læring. Dette kommer til uttrykk gjennom svake- og ujevne elevresultater. Risør kommune må sette søkelyset på klasseledelse da lærerens ledelse med tydelighet og struktur har en stor effekt på elevenes læring. For å lykkes må vi sørge for at lærerne opplever god ledelse, som skaper motivasjon, læring og refleksjon om undervisning i klasserommet.

Med Fagfornyelsen kommer muligheter i form av mer dybdelæring og større handlingsrom i lærerplanene og et større søkelys på tilpasset opplæring. Med tilpasset opplæring må skolen se på endring i undervisningsformer som vil påvirke bruken av det tradisjonelle klasserommet. Vi må ha en offensiv holdning til teknologi som læringsverktøy i barnehage og skole. Å tilpasse opplæringen krever at skolen har varierte vurderingsformer, læringsressurser, læringsarenaer og læringsaktiviteter. Tilpasset opplæring kan derfor ikke utføres av den enkelte lærer mot den enkelte elev, men er et prinsipp i skolen, som innebærer at en i felleskap må sette mål og arbeide i samme retning for å kunne tilrettelegge for elevenes læring.

Vi ønsker å satse på begynneropplæringen, samarbeide om en felles leseplan som tydeliggjør sentrale målsetninger og innhold i leseopplæringen for hvert enkelt trinn. Hensikten med dette arbeidet er å skape en rød tråd i leseopplæringen og å tydeliggjøre alle fags bidrag i leseopplæringen i hele utdanningsløpet til Risøreleven.

Arbeidet med å sikre barnas rett til en trygg og god skolehverdag starter allerede før barnet begynner på skolen. Barn skal oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole. Derfor skal barnehagen legge til rette for at barn får en god avslutning på barnehageperioden, og at de er forberedt til å begynne på skolen. Vi vil fokusere i sterkere grad på å sikre et godt samarbeid mellom barnehage og skole for å gi barna en tryggere og solid skolestart.

Som det framgår av tiltaksoversikten vil kommunedirektøren i 2022 som en del av effektiviseringskravet knyttet til skolene starte et arbeid for å se på muligheter, fordeler og ulemper ved å etablere en 1-10 skole i Risør, flytte Røyslandselevne til Sønedeled skole og helt eller delvis overføring av elever fra skoledelen på Hope til Risør barneskole. Dette arbeidet er dels nødvendig ut ifra økonomiske rammer, men det har primært et formål knyttet til bedre kvalitet og faglig utvikling.

Barnehage

Barnehagen skal være et sted for lek. Leken er verdifull i seg selv og er avgjørende for trivsel,

glede, utvikling og læring. Barnehagen bidrar til å legge grunnlaget for barnas selvfølelse, for utforskertrang og skaperglede.

Vi har gode barnehager i Risør der de private og kommunale barnehagene jobber tett sammen rundt felles rammeplan hvor de bidrar til å løfte kvaliteten for å møte utfordringer og behovene fremover. Risør kommune skal prioritere og legge til rette for tidlig innsats i barnehagen. Vi vil ha fokus på språklig bevissthet og språkleker hvor førskolebarn vil få et rimelig godt utbytte av opplæringen når de starter på 1. trinn.

Gode barnehager forutsetter ansatte med høy kompetanse som jobber sammen i profesjonelle læringsfelleskap og barnehagene i felleskap har satt et mål om å ha 50 % dekning av pedagogisk personale før 2025.

Ser vi på prognosene fra SSB og Vigilo tyder det på at vi får stor varians i barnehagebarn og færre grunnskoleelever framover. Sektor for skole og barnehage går en spennende og krevende tid i møte med omdisponering og endring med muligheter og utfordringer for å skape gode opplæringstilbud for barn og unge i Risør.

VIRK

Flertallet av elevene på VIRK har vært i Norge i mer enn 3 år og trenden er at langt flere ønsker å gå grunnskole, også de voksne som ikke har gått på skole i hjemlandet. På VIRK har vi mange med lite eller ingen skolegang, med psykiske og fysiske utfordringer, med lærevansker og med tunge omsorgsplikter. Elevene bruker lang tid på å lære norsk og å tilegne seg lærestoff fra grunnskolen. Det er en kompleks skole med alt fra elever i alfabetiseringsklasser og elever som skal opp til eksamen som norsk ungdom i 10. klasse.

Risør voksenopplæring ønsker å ha et godt tilbud med kompetente lærere som skal tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap og gi enkelte innvandrergupper en heltidsdekkende opplæring inn mot rett til videregående opplæring.

3.3.4.2 Økonomi

Effektiviseringskravet fra 2020 gjorde det nødvendig å slanke administrasjonen i sektor for skole og barnehage. Vi har redusert med 1,1 årsverk i 2021 med 50% på barnehagefaglig rådgiver og 60% på skolefaglig rådgiver.

Risørskolen har et merforbruk i 2021 hvor hovedgrunnen er økte lønnskostnader som følge av behov for styrking av ressurser i og utenfor klasserommet.

Det har vært flere små endringer i antall årsverk i sektoren, men skolen har ikke klart å utnytte ressurslærere som skolen ansatte etter tildeling av ekstra midler på grunn av lærernorm. Målet med lærernorm-satsingen var at elevene skal oppleve økt mestring og bedre læringsutbytte, og at midlene skal bidra til bedre læringsmiljø og minke behovet for spesialundervisning.

Risørskolen har en økt andel av spesialundervisning hvor årstimer som går til spesialundervisning overgår timer gitt til ordinær undervisning. Årsverkene som benyttes til spesialundervisning har økt bevilgninger til skolene for å opprettholde skolenes organisering av spesialundervisning. Det er en av flere områder rundt ressursbruk vi ønsker å ha fokus på fremover.

Kommunedirektøren vil i tillegg se på gruppestørrelser i skolen da vi vet at elevantall er synkende. Risør barneskolen vil fra høsten 2022 bli en toparallellel skole på alle trinn og Risør ungdomsskole vil gå fra en 4 parallellel skole til en 3 parallellel. Hope og Sønedeled skole må slå sammen trinn da elevantallet på enkelte trinn tilsier at dynamikken kan bli krevende med for få elever i klassene.

Bemanningen i barnehagene er regulert av sentrale normeringer for både voksen- og pedagogtettethet. Dette betyr at det skal være minst et årsverk pr 3 små barn og et årsverk pr 6 store barn. Samtidig skal det være et årsverk pedagog pr. 7 små barn og et pr. 14 store barn. Risørbarnehagen følger bemanningsnormen.

3.3.4.3 Medarbeidere

Risørskolen har i stor grad faglig kompetente lærere hvor en god andel av lærere har tatt videreutdanning innen sentrale fagområder. Vi vil videre fokusere på kompetansekravene som stilles til lærere innen 2025 og ha fokus på karriereveier for den enkelte pedagog og skolens totale behov for styrking av kompetanse innen ulike fagområder.

Videreutdanning for lærere 2016-2021	
Arbeidssted	Antall
Hope oppvekstsenter	2
Risør barneskole	18
Søndeled skole	7
Risør ungdomsskole	14
Risør kommune Voksenopplæringen	21
Totalt	62

Skolene trenger skoleledere som videreutvikler egen skoles kapasitet til å styrke elevens læring, utvikling og mestring. Dette blir et viktig og forsterket fokus i planperioden. Risørbarnehagen oppfyller bemanningsnorm og er langt på vei for å oppfylle pedagognormen med en god andel av pedagogiske ledere med godkjent utdanning. Risør kommune vil jobbe for å øke andelen barnehagelærere til 50 prosent innen 2025, samtidig å øke andelen barnehagelærere med mastergrad. Vi vil i tillegg jobbe for at styrere skal ha styrerutdanning og at andelen styrere med mastergrad øker.

4 Økonomiplan 2022-2025

Kommunal styring er avhengig av langsiktig planlegging, og handlingsprogram og økonomiplan skal se 4 år fremover i tid med utgangspunkt i vedtatt kommuneplan. Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 er laget med utgangspunkt i vedtatt handlingsprogram og økonomiplan for 2021-24. Selv om planen rulles årlig for 4 år om gangen, kan dette virke noe kortsiktig på enkelte felt for å sikre at kommunen kan holde en stø kurs over tid.

Den kommunale organisasjonen, og driften av denne, kan sammenlignes med et tankskip som er fylt med en stor variasjon av spennende varer. Skipet har en solid fremdrift, så når kursen skal legges om, så må det gjøres i god tid før ny korrekt kurs er oppnådd. Kommunedirektøren har forsøkt å få til en kursendring for kommunen ifm etablering av Balanse24 som ble opprettet i 2019.

Målet med Balanse24 har vært å etablere en verktøykasse av tiltak for å klare å håndtere store endringer som vil komme i relativt nær fremtid. Verktøykassens innhold skal bidra til at vi klarer å omfordele midler mellom sektorene, spesielt for å være rustet til å møte veksten i antall eldre i kommunen. Kommunedirektøren har oppnådd mye i dette arbeidet de siste to årene, men mye gjenstår før vi er i havn. Omstillingsarbeidet innenfor skoleområdet blir i denne sammenheng særlig viktig og krevende. Her har kommunedirektøren lagt opp til betydelige innsparinger i årene som kommer. Dette er nødvendig at vi lykkes med bla. for å kunne møte de forventede økte kostnadene innenfor helse- og omsorg som følge av demografiske endringer.

I fremlagt handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 har kommunedirektøren måtte ta noen "rev i seila" i forhold til planen for 2021-24, spesielt innenfor investeringsplanen. Kommunen har en høy lånegjeld, rentene er på vei opp og økonomiplanen balanseres ved betydelige innsparingstiltak som det vil bli krevende å gjennomføre. Summen av dette tilsier at vi nå må holde igjen på ønskede investeringer som svømmehall og nytt torv i Risør sentrum. Dette er imidlertid gode investeringer som vi må få på plass, men kommunedirektørens klare anbefaling er at de holdes utenfor den kommende 4-års planen.

4.1 Investeringsplan 2022-2025

4.1.1 Investeringsplan for perioden

Kommunedirektøren legger for kommende planperioden frem en nøktern investeringsplan, hvor fokus har vært å ta med det mest nødvendige for å sikre fortsatt gode kommunale tjenester. Investeringsplanen for 2022-25 kan vises fordelt på prosjekt og med finansiering som følger.

Ref.	HP/ØP	2 022				2 023				2 024				2 025			
		INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån
200-6	Biler og utstyr ihht vedlegg 2	280	-56	0	-224	1 000	-200	0	-800	2 000	-400	0	-1 600	0	0	0	0
200-5	Hovedplan vann og avløp ihht vedlegg 3	2 200	0	0	-2 200	3 920	0	0	-3 920	12 280	0	0	-12 280	7 000	0	0	-7 000
200-10	Oppgradering kommunale veier ihht vedlegg 4	2 150	-430	0	-1 720	300	-75	0	-225	3 400	-680	0	-2 720	4 000	-800	0	-3 200
200-7	Standardheving kommunale bygg ihht vedlegg 5	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400
200-9	Friluftsområder ihht vedlegg 6	650	-130	-150	-370	240	-48	0	-192	140	-28	0	-112	150	-30	0	-120
200-1	Kommunale kaier og havn ihht vedlegg 7	1 050	0	0	-1 050	1 250	0	0	-1 250	1 000	0	0	-1 000	1 000	0	0	-1 000
200-2	Nærmiljø, trafikkisikkerhet(T) Ihht vedlegg 8	220	-44	0	-176	300	-60	0	-240	500	-100	0	-400	0	0	0	0
200-3	Utbegging Rønningsåsen	0	0	-1 000	1 000	0	0	-1 000	1 000	0	0	-1 000	1 000	0	0	-1 000	1 000
100-3	Egenkapitalinnskudd KLP	2 050	0	-2 050	0	2 100	0	-2 100	0	2 100	0	-2 100	0	2 100	0	-2 100	0
100-4	Startlansordningen Husbanken	20 000	0	0	-20 000	20 000	0	0	-20 000	20 000	0	0	-20 000	20 000	0	0	-20 000
300-8	Velferdsteknologi / Medisinsk utstyr	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400
200-4	Oppgradering av kartgrunnlag	150	-30	0	-120	150	-30	0	-120	150	-30	0	-120	150	-30	0	-120
300-2	Boliger unge funksjonshemmede (6 stk)	22 750	-4 550	-18 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300-3	Oppgradering personalbase Tyriveien	1 000	-200	0	-800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300-4	Psykiatriboliger Furumoveien (4stk)	14 000	-2 800	-6 000	-5 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300-5	Sanseshage Frydenborgsenteret	500	-100	0	-400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
200-11	Parkeringsløsning i Sentrum	6 000	0	-6 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
200-13	Landstrømsanlegg Dampslops	500	0	0	-500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300-6	Oppgradering personalgarderobber Hjemmetjenesten	600	-125	0	-475	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300-7	Solskjerming ny korttidsavdeling Frydenborgsenteret	160	-35	0	-125	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300-1	Ny interkommunal legevakt inkl. KØH i Arendal	0	0	0	0	10 200	0	0	-10 200	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sum investeringer og finansiering	77 760	-9 200	-33 400	-35 160	42 960	-1 113	-3 100	-38 747	45 070	-1 938	-3 100	-40 032	38 320	-1 644	-3 100	-33 576

Alle prosjektene er beskrevet med litt mer utfyllende informasjon i vedlegg 1 i dokumentet, og ytterligere i vedlegg 2-8 i prosjektene som følger en handlingsplan innenfor Eiendom og tekniske tjenester.

Som man ser av prosjektoversikten har kommunedirektøren måttet gjøre vanskelige prioriteringer for å sikre driftsrammene utover planperioden. Spesielt gjelder dette nedprioriteringen av tidligere vedtatte tiltak som Svømmehall og Nye torget som tidligere lå inne i investeringsplanen i hhv 2023 og 2022.

Utredninger utført underveis i prosjektet rundt svømmehallen viser at det ønskede tiltaket om ombygging av Idrettsbygget med ny svømmehall vil koste opp mot 100 mill, med et vesentlig lånebehov på ca 63,5 mill. De andre alternativene med bygging av ny svømmehall på ny lokasjon er estimert til å bli vesentlig dyrere enn dette igjen. Prosjektet vil dermed ha en såpass vesentlig innvirkning på driftsrammene i planperioden at det ikke kan tilrådes å gjennomføre prosjektet.

Prosjektet "nye Torget" var et konsept som ble lagt frem for noen år siden, og var tenkt som en pakke knyttet til byfornyelse som kunne presenteres ifm kommunens jubileum i 2023 med en ramme på 10 mill. Ut ifra argumentet knyttet til høy lånegjeld og usikkerhet rundt driftsøkonomien framover, er det kommunedirektørens anbefaling at investeringen stilles i bero. Han er også bekymret for at det nå blir for dårlig tid fram til jubileet. Tanken om et mer attraktivt torv som et hjerte i byen for folk i alle aldre (inkludert barn), er imidlertid god og bør ikke skrinlegges for godt.

Investeringsplanen kan også vises gjennom den lovpålagte hovedoversikten Bevilgningsoversikt investering A som følger.

Bev.Oversikt INV A 2022-25

Beskrivelse	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Risør				
Investeringer i varige driftsmidler	49 710 000	20 860 000	22 970 000	16 220 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 050 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	57 760 000	22 960 000	25 070 000	18 320 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 200 000	-1 113 000	-1 938 000	-1 644 000
Tilskudd fra andre	-12 350 000	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-13 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Bruk av lån	-35 160 000	-38 747 000	-40 032 000	-33 576 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-69 710 000	-40 860 000	-42 970 000	-36 220 000
Videreutlån	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-8 050 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-8 050 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000

Oversikten viser investeringsplanen slik den vedtas på brutto nivå med felles finansiering av prosjektene. Alle investeringsinntekter er frie inntekter og kan brukes til å finansiere prosjektene i årsavslutningen. Det er kun øremerkede investeringstilskudd som ikke er frie inntekter.

Summerer man opp alle årene i investeringsplanen, så skal det investeres for brutto 109,76 mill i varige driftsmidler (eiendommer og utstyr), og 14,35 mill i aksjer og egenkapital i KLP, totalt 124,11 mill. I tillegg kommer 80 mill i utlån av midler i Startlånsordningen.

Finansieringen av disse 204,11 mill i totale investeringsutgifter, inkludert utlån, gir et lånebehov på 147,52 mill, hvorav 80 mill til startlånsordningen og 26,71 mill til Selvkostområdene. Dette gjør at det kun er 40,8 mill av lånene som vil gi en driftseffekt for kommunen fremover.

De store prosjektene som ligger inne i investeringsplanen er godt finansiert med tilskudds-ordninger gjennom Husbanken. Det gjelder prosjektene Boliger unge funksjonshemmede og nye psykiatri-boliger som er budsjettet med 12,2 mill i i tilskudd i 2022. Det er videre budsjettet med salg av borettslaget for unge funksjonshemmede og boligtomter på Rønningsåsen på Hope for totalt 16 mill ila perioden som går til å dekke finansieringsbehovet. Salg av borettslaget ansees for å være sikre salg, mens salg av tomter på Rønningsåsen er mer usikre. Det kan derfor bli nødvendig å finne annen finansierings underveis dersom ikke det selges tomter for 1 mill årlig fremover.

4.1.2 Vurdering av kommunens investeringsaktivitet i perioden

Kommunedirektøren har uttrykt bekymring for kommunens investeringsaktivitet over flere år, og påpekt gjennom tertialrapporter og årsberetninger at det bør tas grep innenfor dette området. Det gjør kommunedirektøren ved fremleggelse av denne investeringsplanen.

Kommunedirektøren har gjennom rapporteringer spesielt lagt vekt på at organisasjonen ikke klarer å gjennomføre prosjektene i like høy takt som de vedtas. Dette har over lang til resultert i at kommunen har et etterslep på prosjektgjennomføringer, som igjen medfører at bevilgninger og låneopptak skyves på. Når kommunedirektøren nå legger frem en nøktern investeringsplan for 2022-25, så må det også hensyntas at kommunen trolig vil dra med seg bevilgninger på 80-100 mill fra 2021 og tidligere. Dette er en av årsakene til at de årlige låneopptakene overstiger de som vedtas ifm økonomiplanene, som igjen gjør at gjelden stiger til tross for handlingsregelen som egentlig bør medføre en reduksjon.

Investeringsplanen som legges frem er godt innenfor handlingsregelen når vi ser finansieringen totalt og korrigerer for investeringer innen selvkostområdet og utlån startlån.

Finansiering vurdert mot handlingsregel	Totalt	2 022	2 023	2 024	2 025
Sum investeringskostnad brutto	204 110	77 760	42 960	45 070	38 320
Lånefinansieringsbehov	-147 515	-35 160	-38 747	-40 032	-33 576
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	106 712	22 312	24 320	33 080	27 000
Lånebehov eksklusive selvkost	-40 803	-12 848	-14 427	-6 952	-6 576
Budsjetterte avdrag i planperioden	114 767	28 220	28 885	28 980	28 682
Handlingsregel (10%)	11 477				
Maks grense for låneopptak i planperioden	103 290				
Avvik fra handlingsregel i planperioden	62 487				

Kommunedirektøren legger frem en finansieringsplan som er ca 62,5 mill innenfor handlingsregelen, men allikevel vil gjelden i perioden holde seg på omtrent samme nivå ved utgangen av perioden som inngangen. Dette skyldes etterslepet nevnt over.

Fremlagt investeringsplan vil ha en kostnadsøkende effekt på driftsrammene på ca 4, mill gjennom økte rentekostnader som i hovedsak skyldes forventede økte markedsrenter. Avdragskostnadene øker noe frem mot 2025, for så å avta ned mot 2022 nivå igjen.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lånemasse 1/1	684 450 000	706 981 000	726 921 000	729 783 000	720 835 000	705 729 000
Av dette tilhører VAR	147 145 000	152 857 000	149 034 000	146 494 000	152 744 000	153 451 000
Lånebehov totalt eks Husbank	50 000 000	48 160 000	31 747 000	20 032 000	13 576 000	0
Lånebehov eks. selvkostområdene	16 863 000	25 848 000	22 427 000	1 952 000	1 576 000	0
Avdrag forutsatt 30 år	27 469 000	28 220 000	28 885 000	28 980 000	28 682 000	28 178 000
Samlet avdrag selvkost	5 988 000	6 023 000	6 060 000	6 029 000	6 294 000	6 408 000
Rentesats estimert flytende	1,99 %	1,70 %	2,18 %	2,38 %	2,41 %	2,00 %
Lån med rentesikring	338 800 000	329 050 000	308 550 000	276 325 000	259 937 500	210 500 000
Rentekostn bundet	6 162 000	5 517 708	5 737 908	5 017 908	4 781 308	3 409 552
Lån flytende rente	345 650 000	377 931 000	418 371 000	453 458 000	460 897 500	495 229 000
Rentekostn flytende	5 724 435	6 424 827	9 120 488	10 792 300	11 107 630	9 904 580
Andel lån flytende	50,5 %	53,5 %	57,6 %	62,1 %	63,9 %	70,2 %
Rentebelastning inkl. VAR	11 886 000	11 943 000	14 858 000	15 810 000	15 889 000	13 314 000
Samlet rente selvkost	2 925 000	3 396 000	3 605 000	3 845 000	4 087 000	4 012 000
Rentekompensasjon nye tiltak	0	0	0	0	0	0
Renter eks. VAR	8 961 000	8 547 000	11 253 000	11 965 000	11 802 000	9 302 000
Avdrag eks. VAR	21 481 000	22 197 000	22 825 000	22 951 000	22 388 000	21 770 000
SUM virkning på driftsbudsjettet	30 442 000	30 744 000	34 078 000	34 916 000	34 190 000	31 072 000

Den øverste linjen viser utviklingen i lånemassen som vil ha kostnadseffekt på driftsrammene, og viser at kommunens gjeld vil vokste frem til 2024, for så å avta. Dersom planen gjennomføres slik den legges frem, vil vi se en utvikling i kommunens lånemasse til nivåer under 2022 ved utgangen av 2025, og om planene fremover legges med samme nøkternhet vil vi se en bedring i måltallene fra 2026 og utover. Linje 3 og 4 gir et uttrykk for forventet lånebehov de enkelte år, hvor lån til Startlån og selvkostområdene er trukket ut, men også tillagt et anslag på låneopptak på etterslepet fra tidligere år, og bruk av ubrukte lånemidler.

Kommunedirektøren har som nevnt ikke kunne tilråde å legge frem en investeringsplan inkludert investeringer i Nye torget, og Svømmehall. Dette ville medført at gjelden ved inngangen av 2024 ville utgjort ca 800 mill, og hatt en utgiftsøkende effekt på driftsrammene på ca 4,4 mill i 2024. I tillegg ville det kommet økte kostnader til forsikring, drift og vedlikehold til ny svømmehall.

Kommunedirektøren fremhever at nøkternhet i investeringsaktiviteten fremover, samt å rydde i gamle bevilgninger, er en av de viktigste elementene for å sikre kommunal økonomisk bærekraft fremover. Ved å redusere investeringsaktiviteten og ha fokus på høy egenkapitalfinansiering i investeringen, vil kommunen etter hvert kunne redusere andelen finansutgifter i drift, som vil bedre netto driftsresultat. Samtidig med stort fokus på nøkterne investeringsplaner er det viktig at ikke utviklingen av kommunen gjennom investeringer stanser opp, og at vi gjennomfører de nødvendige investeringer som kreves for å fortsatt ha en rasjonell drift og gode tjenester.

4.2 Driftsrammer 2022-2025

Fremlagt handlingsprogram og økonomiplan for 2022-25 tar utgangspunkt i opprinnelig vedtatte driftsrammer for 2021, og handlingsprogram og økonomiplan for 2021-24.

Det er "fellesområdene" som danner grunnlaget for hvor mye ressurser kommunen har til å drive driftssektorene årlig. "Fellesområdene" inneholder de sentrale inntekter og utgifter som ikke føres ute i sektorene, som f.eks. skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt, finansutgifter, og avsetninger til lønn og pensjon.

Ved bruk av KS-prognosemodell defragmenteres Statsbudsjettets rammer til kommunenivå, og angir hva kommunen kan forvente å motta i skatt og rammetilskudd ut fra de gitte forutsetningene

som ligger til grunn på makronivå, justert for kommunens særegenheter. Disse utgjør ca 70% av kommunens totale inntekter. Finansområdene bearbeides og vurderes ut fra kommunens nåværende lånemasse, og justeres for forventet utvikling i planperioden, og anslår kapitalkostnadene basert på forventet renteutvikling fremover.

Sektorrammene for 2022 er beregnet med bakgrunn i opprinnelig budsjett 2021 og vedtatte driftstiltak og effektiviseringskrav i 2022-24. Rammene er deretter oppjustert med pris, lønnsvekst, eller deflator for å fremskrive rammene fra 2021 til 2022. Denne operasjonen gjør at det skal være grunnlag for å videreføre driften fra 2021 på samme nivå, og at vedtatte tiltak er innarbeidet i opprinnelig ramme.

Når kommunedirektøren har estimert hva kommunen kan forvente av felles frie inntekter og utgifter finansområdene for 2022 fremskrives disse utover planperioden. Det gjøres vurderinger på enkeltelementer som er ventet å få vesentlige endringer i planperioden og konsekvensjusteres for dette i økonomiplanen. Dersom det ikke er tilstrekkelig ressurser på fellesområdene til å dekke opp for forventet driftsnivå, må det iverksettes tiltak for å korrigere for avvikene. Dette gjøre gjennom tiltak i drift og investering i handlingsprogrammet.

4.2.1 Økonomi fellesområdene

Bevilgningsoversikt drift A viser felles inntekter og utgifter for planperioden, og hvor mye som er disponert netto til driftssektorene hvert år.

De viktigste elementene i oversikten er de frie inntektene fra skatt og rammetilskudd, og eiendomsskatt, og finansutgiftene som genereres som følge av investeringer som er gjort i kommunen over mange år.

Oversikten viser også netto bruk og avsetninger til bundne driftsfond og disposisjonsfond hvert i perioden.

Bev.oversikt drift A 2022-25

Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Risør						
Rammetilskudd	-241 438	-242 732	-245 855	-245 855	-245 855	-245 855
Inntekts- og formuesskatt	-180 186	-183 443	-191 009	-191 009	-191 009	-191 009
Eiendomsskatt	-22 316	-23 427	-25 900	-28 900	-28 900	-28 900
Andre generelle driftsinntekter	-46 274	-25 755	-25 101	-20 919	-19 542	-17 995
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-490 215	-475 357	-487 865	-486 683	-485 306	-483 759
Sum bevilgninger drift, netto	450 324	434 312	459 562	446 411	443 261	444 511
Avskrivinger	31 906	28 676	32 277	32 313	32 282	32 547
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	482 230	462 988	491 839	478 724	475 543	477 058
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 985	-12 369	3 973	-7 959	-9 763	-6 701
Renteinntekter	-5 194	-5 271	-6 551	-7 240	-7 680	-7 952
Utbytter	-7 199	-4 484	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Renteutgifter	17 567	16 397	17 707	20 831	22 023	22 343
Avdrag på lån	27 181	27 469	28 220	28 885	28 980	28 682
NETTO FINANSUTGIFTER	32 356	34 111	34 876	37 976	38 823	38 573
Motpost avskrivinger	-31 906	-28 676	-32 223	-32 260	-32 229	-32 494
NETTO DRIFTSRESULTAT	-7 535	-6 934	6 626	-2 243	-3 169	-622
Overføring til investering	710	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-811	-748	-2 627	-2 672	-2 881	-3 387
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	10 206	7 682	-4 000	4 915	6 050	4 009
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	10 105	6 934	-6 626	2 243	3 169	622

Alle tall i hele 1000

Kommunedirektøren bruker KS-prognosemodell til å beregne skatt og rammetilskudd i budsjett og økonomiplanen. Prognosemodellen bruker tallene som legges frem ifm Statsbudsjettet for 2022 og bryter dette ned på kommunenivå justert for antall innbyggere og sammensetningen av disse.

Rammetilskuddet består av et fast innbyggertilskudd, utgiftsutjevningstilskudd, finansiering av INGAR, skjønnstilskudd, distriktstilskudd og inntektsutjevning skatt. Rammetilskuddet beregnes ut fra innbyggertallet i kommunen 1/7-2021 og blir fast gjennom 2022, med unntak av inntektsutjevningen på skatt som beregnes ut fra innbyggertallet 1/1-2022 og justeres fra endelig skatteinngang i inntektsåret.

Skatteinngangen i prognosemodellen tar utgangspunkt i gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger for kommunen de siste 3 årene, og legger dette til grunn for kommunens skatteinntekt beregnet ut fra forventet skatteinngang for landet. Forskjellene mellom gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger i Risør og landet totalt kompenseres gjennom inntektsutjevningen opp til 90% av landsgjennomsnittet. Dette gjør at Risør kommune er mer avhengig av skatteinngangen på landsbasis enn på lokal basis, og lite sensitiv ifht skatteinngangen fra kommunens innbyggere.

Skatt og rammetilskudd (i hele 1000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Innbyggertilskudd	171 671	168 402	176 976	177 297	178 164	178 205
Utgiftsutjevning	26 114	26 369	27 678	27 696	27 632	27 613
INGAR	-369	-257	-327	-271	-237	-203
Særskilt fordeling	2 506	1 484	1 251	1 251	1 031	1 031
Sør Norge tilskudd	9 162	9 362	9 306	9 283	9 283	9 283
Ordinært skjønn	1 130	8 110	610	610	610	610
Koronapandemi	7 387	9 397	0	0	0	0
Salderinger 18-21	0	567	0	0	0	0
RNB 18-20	1 005	0	0	0	0	0
Sum rammetilskudd ekskl. innt.utjevn	218 606	223 434	215 494	215 866	216 483	216 539
Netto Inntektsutjevning	22 438	30 506	30 361	30 361	30 361	30 361
Sum rammetilskudd	241 044	253 940	245 855	246 227	246 844	246 900
Skatt på formue og inntekt	180 186	192 641	191 009	191 009	191 009	191 009
Sum skatt og rammetilskudd	421 230	446 581	436 864	437 236	437 853	437 909

Kommunedirektøren legger ikke inn noen realvekst utover planperioden, som innebærer at skatt og rammetilskudd blir liggende på 2022 nivå ut perioden. Kommunedirektøren legger ikke inn egne prognoser på skatteinngang eller befolkningsutvikling for landet eller kommunen.

I 2021 har det blitt regjeringsskifte, og i skrivende stund jobber ny regjering med endringer til statsbudsjettet for 2022. Disse endringene har ikke kommunedirektøren hatt anledning til å hensynta i arbeidet med økonomiplan, da det ikke vil bli vedtatt før etter at kommunens behandling økonomiplan har startet.

Eiendomsskatten er budsjettert med 25,9 mill i 2022, og øker opp til 28,9 mill fra 2023-25. Kommunedirektøren har lagt opp til en endring i eiendomsskatten gjennom taksering av fritidsboliger og næringseiendommer i 2022, med mål om å ta i bruk de nye takstene fra 2023. Kommunedirektøren legger derfor til grunn skatteetatens verdier på boliger og gamle kommunale takster på fritidsboliger og næringseiendommer i 2022. Kommunedirektøren legger opp til en skattesats på 4 promille i planperioden, og at effekten av takseringsarbeidet vil gi en merinntekt på

ca 3 mill årlig fra 2023. Kommunestyret vil få en egen sak til behandling høsten 2022 hvor fremtidig eiendomsskatt for alle objekter vil bli behandlet, og utskrivning av skatten fremover skal utredes.

Andre generelle driftsinntekter er en samling av andre statlige tilskudd som ligger ute i sektorrammene, men som skal fremkomme i hovedoversikten som frie inntekter. Dette består i hovedsak av tilskudd til integrering på NAV flyktning, tilskudd til VIRK, rentekompensasjon fra Husbanken, diverse tilskudd til skjærgårdstjenesten, Kompetansetilskudd i sektor for oppvekst og sektor for helse og omsorg, prosjekttilskudd innen rus/psykiatri og helsestasjon, tilskudd til Frivillighetssentral og lærlingtilskudd. Den største posten i denne inntekten er integreringstilskuddet til flyktninger og VIRK. Disse tilskuddene synker samtidig med antall flyktninger i 5 års perioden som kan sees i hovedoversikten. Totalt reduseres integreringstilskuddet med ca 6,7 mill fra 2022-25 ihht framskrivninger fra NAV. Dersom ny regjering øker mottaket av flyktninger som skal bosettes i kommunene de neste årene vil denne posten øke da tilskuddene er størst de første 3 årene etter bosettingen. De øvrige tilskuddene i posten er stort sett tilskudd som har en "adresse" som f.eks Frivillighetssentralen og kompetansetilskudd, hvor inntekten i stor grad styrer kostnadene.

Sum bevilgninger drift, netto er summen a netto driftsrammer som er lagt ut til sektorene, samt felles avsetninger til lønn og pensjon. Disse spesifiseres nærmere senere under sektorrammer.

Avskrivningene representerer verdiforringelsen på kommunens anleggsmidler pr år. Avskrivninger utgjør ikke en kostnad for kommunens regnskap da det er avdragskostnadene som skal gjøre dette. Avskrivningene har derfor en motpost i hovedoversikten som nøytraliserer kostnaden.

Renteinntektene i oversikten viser sum renteinntekter på kommunens bankinnskudd, renteinntekter fra Startlånsordningen, renteinntekter på kundefordringer og internrenter som overføres fra selvkostområdene. Renteinntektene fra bank påvirkes både av markedsrentene som er ventet å stige i planperioden, og av gjennomsnittslivviditeten til kommunen gjennom årene. Det er lagt opp til en økning i bankrentene som følger.

Innskuddsrenter	2021	2022	2023	2024	2025
Rente (est. 3 mnd NIBOR)	0,44 %	1,10 %	1,58 %	1,78 %	1,81 %
Margin på innskudd	0,55 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %
Innskuddsrente	0,99 %	1,55 %	2,03 %	2,23 %	2,26 %
Gjennomsnittlig likviditet	kr 60 000 000	kr 100 000 000	kr 100 000 000	kr 100 000 000	kr 100 000 000
Renteinntekter bank	kr 594 000	kr 1 550 000	kr 2 030 000	kr 2 230 000	kr 2 260 000
Renteinntekter Startlån		1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Renteinntekter fordringer		105 000	105 000	105 000	105 000
Kalkulatoriske renter VAR		3 396 000	3 605 000	3 845 000	4 087 000
Sum budsjetterte renteinntekter		6 551 000	7 240 000	7 680 000	7 952 000

Renteinntekter fra Startlånsordningen er budsjettert med 1,5 mill og flatt gjennom perioden, og utgjør ingen inntekt for kommunens drifts da disse balanseres mot bundne driftsfond ved årsslutt. Kalkulatoriske renter overført fra selvkostområdene er basert gjennomførte investeringer og fremtidige investeringer innen vann og avløp og anslag på kalkylerenter i planperioden.

Utbytteinntektene er forventet utbytte fra Agder Energi, hvor det i vedtatt handlingsprogram og økonomiplan for 2021-24 ble satt en inntekt på 4,5 mill i hele planperioden. Dette har kommunedirektøren videreført i ny økonomiplan. Selskapet har en vedtatt utbyttepolitikk som skal

gi forutsigbarhet for kommunene, men åpner for ekstra utbytter fra engangsinntekter som kan gi utbytte utover resultatene. For inntektsåret 2022 legges IFRS-resultatet til grunn for utbyttepolitikken, som skal gi Risør kommune et utbytte på ca 4 mill. Risør kommune har et eget disposisjonsfond med en handlingsregel som skal kompensere eller avsette avvik fra budsjettert utbytte de enkelte år.

Renteutgiftene som fremkommer i oversikten inneholder renter på selvkostområdene og renter på Startlånsordningen i tillegg til renter på kommunens lånemasse. Disse har ingen direkte påvirkning på kommunens driftsresultat da disse dekkes av selvkost og balanseres mot driftsfond ved årsslutt.

Renteutgifter	2021	2022	2023	2024	2025
Renter lån	11 886 000	11 943 000	14 858 000	15 810 000	15 889 000
Rente periodisert	908 000	908 000	908 000	908 000	908 000
Renter Selvkostomr	2 143 000	3 396 000	3 605 000	3 845 000	4 086 000
Renter startlån	1 460 000	1 460 000	1 460 000	1 460 000	1 460 000
Sum renteutgifter	16 397 000	17 707 000	20 831 000	22 023 000	22 343 000

Lånerentene er basert på kommunens lånemasse og utviklingen av denne gjennom planperioden og justert for forventet endring i markedsrenter.

Rentekostnader lån	2021	2022	2023	2024	2025
Lånemasse 1/1	684 450 000	706 981 000	726 921 000	729 783 000	720 835 000
Nordea Swap 1	1 602 000	1 445 000	2 142 000	2 142 000	2 142 000
Nordea Swap 5	-	686 875	686 875	686 875	686 875
Nordea Swap 3	317 000	-	-	-	-
Nordea Swap 2	480 000	476 800	-	-	-
Nordea Swap 4	930 000	-	-	-	-
Sør SWAP 1	405 000	663 500	663 500	663 500	663 500
Sør SWAP 2	74 000	432 333	432 333	432 333	432 333
KLP Fastrente 2017	990 000	960 000	960 000	240 000	-
KLP Fastrente 2018	869 000	853 200	853 200	853 200	426 600
Sør SWAP 3	-	-	-	-	430 000
Sum bundne rentekostnader	5 667 000	5 517 708	5 737 908	5 017 908	4 781 308
Sum bundne lån	338 800 000	329 050 000	308 550 000	276 325 000	259 937 500
Lån Flytende	345 650 000	377 931 000	418 371 000	453 458 000	460 897 500
Rente flytende	1,80 %	1,70 %	2,18 %	2,38 %	2,41 %
Sum flytende rentekostnader	6 218 700	6 424 827	9 120 488	10 792 300	11 107 630
Rentekostnad inkl. VAR	11 886 000	11 943 000	14 858 000	15 810 000	15 889 000

Kommunedirektøren har sikret en stor andel av lånene i rentebindinger fremover for å redusere rentesårbarheten da kommunen har såpass høy gjeldsgrad. Ved inngangen av planperioden er ca 50% sikret, og modellen legger opp til at alle fremtidige lån tas opp med flytende rente. Dette vil kommunedirektøren vurdere ved hvert låneopptak sett i forhold til gjeldende markedsbetingelser og vedtatt finansreglement.

Avdragskostnadene gir uttrykk for verdiforringelsen av kommunens anleggsmidler, slik avskrivninger gjør i private selskap. Størrelsen på avdragene bestemmes av minimumsavdragsreglene som er en beregning på hvor mye avdrag kommunen skal betale sett ifht lånemassen og anleggsmidlene. Avdragskostnadene i planperioden vil være påvirket av de faktiske låneopptak som gjennomføres i perioden, men er budsjettert til å øke med ca 1,5 mill fra 2021 til 2024, før den reduseres igjen.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2021	2022	2023	2024	2025
Lånemasse 1/1	684 450 000	706 981 000	726 921 000	729 783 000	720 835 000
Av dette tilhører VAR	147 145 000	152 857 000	149 034 000	146 494 000	152 744 000
Lånebehov totalt eks Husbank	50 000 000	48 160 000	31 747 000	20 032 000	13 576 000
Lånebehov eks. selvkostområdene	16 863 000	25 848 000	22 427 000	1 952 000	1 576 000
Avdrag forutsatt 30 år	27 469 000	28 220 000	28 885 000	28 980 000	28 682 000
Samlet avdrag selvkost	5 988 000	6 023 000	6 060 000	6 029 000	6 294 000
Avdrag eks. VAR	21 481 000	22 197 000	22 825 000	22 951 000	22 388 000

Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond viser kommunenes netto effekt av bundne driftsfond. I hovedsak er dette føringer knyttet til selvkostområdene som skal balanseres mot fond ved årsslutt, eller bruk/avsetninger av øremerkede tilskudd utbetalt tidligere år.

Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond viser kommunens netto effekt av disposisjonsfondstransaksjoner i planperioden. Kommunedirektøren legger til grunn at all premieavviksinntekt skal avsettes til disposisjonsfond for å unngå at denne inngår som en del av finansieringen av kommunens løpende drift. Kommunens disposisjonsfond vil øke som følge av avsetningen da denne utgjør mer enn budsjettert bruk i perioden. Disposisjonsfondets utvikling, basert på fremlagt økonomiplan vil se ut som vis i tabellen nedenfor, hvor det også er gjort en fordeling ut fra de enkelte "merkede" disposisjonsfondene.

Fremskrevet utvikling disposisjonsfond	R2020	RB2021	2022	2023	2024	2025
Ingående balanse	60 283	70 489	70 707	66 708	71 623	77 673
Budsjettert bruk av fond "fast del"	-12 739	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
Budsjettert bruk av fond "saldering"	0	-11 282	-8 099	815	1 950	-91
Budsjettert avsetning til fond	22 945	15 000	7 600	7 600	7 600	7 600
Utgående balanse disp fond	70 489	70 707	66 708	71 623	77 673	81 682
Herav premieavvikfond	31 528	38 598	35 098	33 698	33 298	31 898
Herav "svømmehall"	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Herav Arbeidsmiljøtiltak	300	300	300	300	300	300
Herav "Agder Energi"	3 722	2 974	2 974	2 974	2 974	2 974
Herav "brøytefond"	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Herav frisklivsatsning	529	529	529	529	529	529
Herav Elevrådet RUS	71	71	71	71	71	71
Herav Korona	1 506	1 506	1 506	1 506	1 506	1 506
Herav Fiber	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Rest "frie disposisjonsfond"	25 833	19 729	19 230	25 545	31 995	37 404

Kommunedirektøren har som vist over måtte finansiere driftsbudsjettet i 2022 med ca 11,6 mill fra disposisjonsfond. Mye av midlene som brukes i "saldering" er bevisst satsning på bygg-vedlikehold og taksering knyttet til eiendomsskatten, som er engangskostnader som ikke videreføres utover planperioden. Bruken reduseres deretter betydelig utover planperioden, og bidrar til at kommunen skal ha et solid disposisjonsfond som sikkerhetsnett i årene fremover.

Felles avsetninger til lønn og pensjon utgjør Kommunedirektøren andre "fellesområde". Postene som inngår i dette fellesområdet blir hensyntatt ute sammen med driftssektorene, og ikke sammen med de øvrige postene i Bevilgningsoversikt drift A. Her avsetter kommunedirektøren utgifter som skal overføres driftssektorene etter hvert som utgiftene påløper gjennom året. Denne overføringen gjøres som regel via Tertialrapporteringen.

Læringer avsettes sentral med 3,64 mill gjennom hele planperioden, og skal dekke kostnadene ved 20 læringer i driftssektorene. Kommunestyret har vedtatt et mål om å ta inn 25 læringer i

kommunen, og kommunedirektøren tilstreber å klare dette. Det har dessverre vist seg å være krevende å oppfylle målet, så kommunedirektøren har ikke ønsket å sette av de resterende midlene i økonomiplanen. Dersom situasjonen endrer seg og muligheten for å få ytterligere 5 lærlinger vil kommunedirektøren søke finansiering for å dekke dette.

Lønnsoppgjøret som skjer sentralt midtveis i året kompenseres ut ihht kostnadseffekten dette gir etter utbetaling. Det er signalisert en lønnsvekst på 3,2% i 2022, og et overheng fra 2021 på 1,9% som tilsier en avsetning på ca 1,3% av lønnsmassen ved utgangen av 2021. Kommunedirektøren har de siste årene satt av 6 mill fast til denne potten, og det har vært tilstrekkelig til å kompensere for de senere års lønnsoppgjør. Kommunedirektøren opprettholder denne praksisen i fremlagt økonomiplan.

Premieavviket på pensjonsordningene har de siste årene variert mye fra år til år som følge av en veldig variabel reguleringspremie, og endringer i rentemarkedene. Prognosene fra pensjonsselskapene tilsier at premieavviksinntekten reduseres inn i 2022 og budsjetteres derfor med kr.7,6 mill ut hele perioden. Hele premieavviksinntekten budsjetteres også avsatt til disposisjonsfond for å avsette for utgiftsføringen som kommer de neste 7 årene gjennom amortiseringsutgiften.

Bruken av premiefond til å betale pensjonspremien styres gjennom året ut fra utviklingen i pensjonspremien for å forsøke å holde stabile inntekter og utgifter på dette området. Kommunedirektørene har lagt opp til å bruke 10 mill fra premiefondet årlig til å betale pensjonspremien i planperioden. Dette tiltaket skal bidra til å holde premieavviksinntektene så lave som mulig, samt at det har en positiv effekt på kommunens likviditet.

Amortiseringskostnadene styres ut fra inntektsført premieavvik tidligere år, og påvirkes med 1/7-del av inntektsført premieavvik årlig fremover. Kommunedirektøren har hatt fokus på å redusere den akkumulerte premieavviksforpliktelsen så lav som mulig, og har full dekning for denne på eget disposisjonsfond. Ved framskriving av amortiseringskostnadene ut fra budsjettert premieavvik vil denne kostnaden reduseres noe utover planperioden.

Kommunedirektøren avsetter også midler fra tiltakene i handlingsprogrammet sentralt som overføres til driftssektorene etter hvert som kostnadene påløper. I planperioden 2022-25 er det satt av følgende tiltak sentralt.

Oversikt over felles tiltak i HP	2021	2022	2023	2024	2025
Koronakostnader 1/21	5 000 000	0	0	0	0
Taksering Eiendomsskatt	1 500 000	1 500 000	0	0	0
Utgifter til valg	250 000	0	250 000	0	250 000
Tilskudd Risør By AS	1 000 000	750 000	750 000	750 000	750 000
Omstillingsmidler Org.	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Arbeidsmiljøtiltak	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Sum totalt	8 250 000	2 750 000	1 500 000	1 250 000	1 500 000

Oppsummert kan man vise felles avsetninger til lønn og pensjon for planperioden 2022-25 i følgende tabell.

Avsetninger lønn og pensjon 2022-25	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025
Avsetning lønnsoppgjør	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Avsetning læringer	3 522 000	3 640 000	3 640 000	3 640 000	3 640 000
Premieavvikinntekt pensjon	-15 000 000	-7 600 000	-7 600 000	-7 600 000	-7 600 000
Bruk av premiefond pensjon	-5 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Amortisering premieavvik tidligere år	11 100 000	11 100 000	9 000 000	8 000 000	9 000 000
010-099 - Sum lønn og sosiale utgifter	622 000	3 140 000	1 040 000	40 000	1 040 000
Aktuarkostnader pensjonsordning SPK	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
300-380 - Kjøp som erstatter tj.prod	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
MVA komp (utgift)	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Avsetninger tiltak i HP/ØP felles	8 250 000	2 750 000	1 500 000	1 250 000	1 500 000
400-490 - Overføringsutgifter	8 255 000	2 755 000	1 505 000	1 255 000	1 505 000
MVA komp (inntekt)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
700-790 - Refusjoner	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum avsetninger felles lønn og pensjon	8 922 000	5 940 000	2 590 000	1 340 000	2 590 000

4.2.2 Økonomisk effekt av tiltak i handlingsprogrammet

Kommunedirektøren har lagt inn relativt få, men viktige, tiltak i driftsrammene for perioden 2022-25. Tabellen nedenfor viser driftstiltakene som skal bidra til en ønsket omfordeling av rammene fra oppvekstsektoren til helse og omsorgssektoren, samt for å få balansert rammene utover planperioden. Alle tiltakene er nærmere beskrevet med kommentarer i vedlegg 1 i dokumentet.

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 (alle tall i hele 1000)	2022	2023	2024	2025
ref.nr	Felles / Kommunedirektør / Staber				
500-1	Arbeidsmiljøtiltak	300	300	300	300
500-2	Omstilling og fornying	200	200	200	200
100-1	Reduksjon tilskudd Kirkelig fellesråd	-274	-274	-274	-274
100-2	Kutt i utgifter til politiske møter	-100	-100	-100	-100
500-3	Taksering av fritidsboliger og næringseiendom	1 500	0	0	0
500-4	Eiendomsskatt fritidsbolig og næringseiendom etter taksering	0	-3 000	-3 000	-3 000
500-5	Utgifter til valg	0	250	0	250
500-6	Tilskudd Risør By AS	750	750	750	750
	Sum tiltak Rådmann og stab/felles	2 376	-1 874	-2 124	-1 874
	Skole, barnehage, oppvekst				
400-1	Effektiviseringstiltak Voksenopplæringen	-500	-500	-500	-500
400-2	Effektiviseringstiltak Risør Ungdomsskole	-500	-1 000	-1 000	-1 000
400-3	Effektiviseringstiltak Risør barneskole og SFO	0	-3 000	-3 000	-3 000
400-4	Effektiviseringstiltak Søndeled barneskole og SFO	-400	-800	-800	-800
400-5	Effektiviseringstiltak Hope oppvekstsenter	-400	-400	-400	-400
400-6	Strukturelle endringer innenfor skole- og barnehageområdet	0	-1 500	-3 200	-3 200
	Sum tiltak oppvekst	-1 800	-7 200	-8 900	-8 900
	Samfunnsutvikling				
200-14	Brannverntiltak kommunale bygg	2 400	0	0	0
200-15	Vedlikehold kommunale bygg	2 000	0	0	0
200-16	Effektiviseringstiltak sektor for Samfunnsutvikling	-500	-500	-500	-500
200-17	Byjubileum 2023	200	200	0	0
	Sum tiltak Samfunnsutvikling	4 100	-300	-500	-500
	Helse og omsorg				
300-9	Samlokalisering leger	0	0	0	0
	Sum tiltak helse og omsorg				
	Sum tiltak totalt pr år.	4 676	-9 374	-11 524	-11 274

Som tiltakslisten viser så brukes det ca 6,1 mill i "engangstiltak" i 2022 til taksering ifm eiendomsskatt, brannverntiltak, vedlikehold kommunale bygg og byjubileum. Disse tiltakene dekkes av disposisjonsfond da de er engangskostnader og ikke vil øke driftsnivået fremover. Disse kostnadene utgjør nesten hele det negative netto driftsresultatet i 2022.

Totalt er det lagt inn driftstiltak som skal gi en inntektsøkende, eller kostnadsreduserende effekt på driftsrammene på totalt 11,5 mill i perioden frem mot 2025.

Kommunedirektøren har de siste årene forsøkt å gjøre grep inn mot oppvekstsektoren for å omfordele rammene. Kommunestyret har vært opptatt av at ikke skolestrukturen skal endres, og eventuelt medføre nedleggelser av skoler. Dette har kommunedirektøren forholdt seg til, og jobber for å finne andre løsninger innen sektoren som kan gi betydelig kostnadsreduserende effekt. Som tabellen over viser er det lagt inn udefinerte krav til den enkelte skole gjennom planperioden på totalt 8,9 mill ved utgangen av 2024. Kommunalsjef for oppvekst vil sammen med skolelederne jobbe for å konkretisere tiltakene i starten av planperioden for klare å gjennomføre nedtrekkene hvert år.

Kommunedirektøren har lagt vekt på skjerming av helse og omsorgssektoren i planperioden. Sektoren har vært gjennom en meget krevende periode de siste årene med håndtering av pandemien og store omstillinger innenfor habiliteringstjenestene som følge av reduksjon i refusjoner og salg med følgende endringer i drift.

Det er gjennomført betydelige investeringer innenfor helse og omsorgssektoren, og fokus i sektoren vil være å stabilisere driften og finne korrekt driftsnivå ved hjelp av korrekte turnuser og økt bruk av velferdsteknologi. Kommunedirektøren har ikke klart å etablere en samlokalisering av legetjenestene i kommunen, men ønsker å fortsette dette arbeidet inn i kommende planperiode da dette vurderes til å være et viktig tiltak for å sikre den tjenesten kommunen har i dag.

Kommunedirektøren har i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan forsøkt å forenkle dokumentet ytterligere, og har valgt å ikke ta med alle tekstuelle tiltak som inngår i den løpende driften av kommunens tjenesteområder. De tiltakene vil fremkomme i sektorenes årsplaner/virksomhetsplaner.

4.2.3 Fordeling av driftsrammer til sektorene

Sektorenes rammer for økonomiplanen tar utgangspunkt i opprinnelig budsjett for 2021 opp justert for pris og lønnsvekst for å kunne gi samme driftsgrunnlag som året før. Det ble i kommuneproposisjonen signalisert at deflator for 2022 ville bli 2,9%, oppbygd av en lønnsvekst på 3,3% og en prisvekst på 2,3%. Kommunedirektøren har følgelig oppjustert alle lønnskostnader med 3,3% mens øvrige driftsutgifter er oppjustert med 2,3%. Driftsinntektene oppjusteres med deflatoren 2,9%.

Ved fremleggelse av Statsbudsjettet i oktober ble budsjett-deflatoren for 2022 anslått til 2,5%, oppbygd av en lønnsvekst på 3,2% og en prisvekst på 1,6%. Sektorenes rammer er således oppjustert litt mer enn det som oppdateringene i statsbudsjettet signaliserer skal være nødvendig for å kunne videreføre sektorens driftsnivå fra 2021 inn i 2022.

Etter at sektorrammene er oppjustert fra 2021 til 2022 korrigerer kommunedirektøren rammene for

vedtatte tiltak fra handlingsprogram og økonomiplan 2021-24, og justerer opp eller ned rammene i 2022 som følge av disse. Prosessen kan vises i følgende tabell.

Sektor	Budsjett 2021	Justering defl 2,9%	Rammebehov 2022	Tiltak HP/ØP 2022	Ramme 2022
Rådmann og stab	31 987 812	852 446	32 840 258	-1 250 000	31 590 258
Samfunnsutvikling	60 678 587	1 431 932	62 110 519	-2 496 000	59 614 519
Helse og omsorg	193 128 299	6 140 488	199 268 787	848 000	200 116 787
Oppvekst	123 159 680	3 781 785	126 941 465	-1 950 000	124 991 465
Felles inntekter og utgifter	-408 954 378		-421 242 000	0	-421 242 000
Sum balanse	0	12 206 651	-80 971	-4 848 000	-4 928 971

Deflatorjusteringen av 21-budsjettet hadde en kostnad på 12,2 mill som ble tillagt sektorene og ble dekket innenfor handlingsrommet som fellesområdene med skatt og rammetilskudd ga. Ved justerings av sektorammene for vedtatte tiltak ble rammene redusert med ca 4,85 mill, og ga et handlingsrom i rammefordelingen på ca 4,93 mill for sektorene med de underliggende driftsenhetene begynte sin konsekvensjustering av budsjettet for 2022.

Etter flere runder med konsekvensjustering av driftsbudsjettet i alle sektorer klarte kommunedirektøren ikke å få balansert budsjetttrammene for 2022, og hadde ca 6,2 mill i underdekning i motsetningen til handlingsrommet på 4,93 mill. Kommunedirektøren måtte derfor ta nye runder med sektorene for å finne tilstrekkelig med tiltak for å få balansert rammene utover hele planperioden.

Kommunedirektøren konstaterte at organisasjonen var såpass ute av kurs ifht vedtatte rammer fra vedtatt handlingsprogram og økonomiplan 2021-24, at det ble nødvendig og sette kursen på nytt for å kunne klare å legge en økonomiplan i balanse. Gjennom bruk av blant annet verktøykassen fra Balanse24 arbeidet, og noen samt noen nye tiltak fikk kommunedirektøren staket ut en ny kurs mot 2025 med følgende tiltaksliste.

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 (alle tall i hele 1000)	2022	2023	2024	2025
500-1	Arbeidsmiljøtiltak	300	300	300	300
500-2	Omstilling og fornying	200	200	200	200
100-1	Reduksjon tilskudd Kirkelig fellesråd	-274	-274	-274	-274
100-2	Kutt i utgifter til politiske møter	-100	-100	-100	-100
500-3	Taksering av fritidsboliger og næringseiendom	1 500	0	0	0
500-4	Eiendomsskatt fritidsbolig og næringseiendom etter taksering	0	-3 000	-3 000	-3 000
500-5	Utgifter til valg	0	250	0	250
500-6	Tilskudd Risør By AS	750	750	750	750
400-1	Effektiviseringstiltak Voksenopplæringen	-500	-500	-500	-500
400-2	Effektiviseringstiltak Risør Ungdomsskole	-500	-1 000	-1 000	-1 000
400-3	Effektiviseringstiltak Risør barneskole og SFO	0	-3 000	-3 000	-3 000
400-4	Effektiviseringstiltak Sønedeled barneskole og SFO	-400	-800	-800	-800
400-5	Effektiviseringstiltak Hope oppvekstsenter	-400	-400	-400	-400
400-6	Strukturelle endringer innenfor skole- og barnehageområdet	0	-1 500	-3 200	-3 200
200-14	Brannverntiltak kommunale bygg	2 400	0	0	0
200-15	Vedlikehold kommunale bygg	2 000	0	0	0
200-16	Effektiviseringstiltak sektor for Samfunnsutvikling	-500	-500	-500	-500
200-17	Byjubileum 2023	200	200	0	0
300-9	Samlokalisering leger	0	0	0	0
	Sum tiltak totalt pr år.	4 676	-9 374	-11 524	-11 274

Kommunedirektøren har dermed lagt en økonomiplan i balanse for perioden 2022-25.

Sektorrammer utvikl.	2 021	2 022	2 022	2 022	2 022	2 023	2 024	2 025
Sektor	Oppr. budsjett	Sektor ramme	Konsek.v just budsjett	Avvik	Foreslått budsjett	Ramme økonomiplan	Ramme økonomiplan	Ramme økonomiplan
Rådmann og Stab	31 987 812	31 590 000	33 198 000	-1 608 000	32 823 405	33 023 405	33 023 405	33 023 405
Samfunnsutvikling	60 678 587	59 615 000	59 376 000	239 000	63 475 849	63 257 849	64 434 849	65 981 849
Helse & omsorg	193 128 299	202 417 000	216 713 000	-14 296 000	216 713 016	216 713 016	216 713 016	216 713 016
Oppvekst	123 159 680	124 992 000	126 071 000	-1 079 000	124 271 262	118 871 082	117 171 082	117 171 082
Felles inn/utg	-408 954 378	-423 542 000	-429 184 000	5 642 000	-437 283 532	-431 865 352	-431 342 352	-432 889 352
Balanse	0	-4 938 000	6 174 000	-11 102 000	0	0	0	0

Sektorrammene vises også gjennom den obligatoriske hovedoversikten Bevilgningsoversikt drift B, men tallene her avviker noe fra kommunedirektørens som følge av at de statlige tilskuddene som budsjetteres ute på driftssektorene ikke fremkommer i hovedoversikten, men legges sammen med de andre frie inntektene i Bevilgningsoversikt drift A, som nevnt tidligere i dokumentet.

Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Risør						
Driftsinntekter	-150 798 089	-140 201 226	-126 573 238	-126 573 238	-126 573 238	-126 573 238
Driftsutgifter	601 122 055	574 513 565	586 134 849	572 984 669	569 834 669	571 084 669
Netto	450 323 966	434 312 339	459 561 611	446 411 431	443 261 431	444 511 431
Rådmann/stab						
Driftsinntekter	-2 529 429	-1 557 000	-1 558 000	-1 558 000	-1 558 000	-1 558 000
Driftsutgifter	39 472 441	33 584 812	34 621 405	34 621 405	34 621 405	34 621 405
Netto	36 943 012	32 027 812	33 063 405	33 063 405	33 063 405	33 063 405
Samfunnsutv.						
Driftsinntekter	-68 964 487	-61 728 842	-61 011 100	-61 011 100	-61 011 100	-61 011 100
Driftsutgifter	142 091 149	131 866 490	133 790 628	129 390 628	129 190 628	129 190 628
Netto	73 126 662	70 137 648	72 779 528	68 379 528	68 179 528	68 179 528
Helse & omsorg						
Driftsinntekter	-46 536 219	-49 331 000	-34 543 000	-34 543 000	-34 543 000	-34 543 000
Driftsutgifter	248 475 272	243 629 299	252 798 016	252 798 016	252 798 016	252 798 016
Netto	201 939 053	194 298 299	218 255 016	218 255 016	218 255 016	218 255 016
Oppvekst						
Driftsinntekter	-32 761 966	-27 579 384	-29 456 138	-29 456 138	-29 456 138	-29 456 138
Driftsutgifter	173 648 618	156 271 964	158 829 800	153 429 620	151 729 620	151 729 620
Netto	140 886 652	128 692 580	129 373 662	123 973 482	122 273 482	122 273 482
Fellesomr						
Driftsinntekter	-5 988	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Driftsutgifter	-2 565 425	9 161 000	6 095 000	2 745 000	1 495 000	2 745 000
Netto	-2 571 413	9 156 000	6 090 000	2 740 000	1 490 000	2 740 000

4.3 Oppsummering handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025

Det fremlagte handlingsprogram og økonomiplan for 2022-25 fremstår som nøkternt og meget krevende for den kommunale organisasjonen. Risør kommune er nå midtveis i fasen som effektiviseringsprosjektet Balanse24 varslet om i 2019-2020, og vi ser at det fremdeles er bortfall av inntekter og refusjoner som gjør situasjonen så krevende som den oppleves.

Kommunedirektøren har de siste årene jobbet for å redusere utgiftssiden, og øke andre inntekter for å kompensere for det øvrige inntektsbortfallet særlig innen flyktningetjenesten og habilitering-tjenesten. Driftssektorene jobber kontinuerlig med å trimme organisasjonen uten at det skal gå vesentlig ut over de kommunale tjenestene som sektorene leverer hver dag, hele året.

Kommunedirektøren har forsøkt å innarbeide udefinerte effektiviseringskrav i sektorene, men har blitt forhindret av en svært krevende situasjon med håndteringen av Covid-19 pandemien. Dette har forsinket prosesser, og gjort arbeidet ekstra krevende. De fremlagte tiltakene i denne planperioden forsøker å ta inn igjen noe av dette, og samtidig vri om sektorrammene for å møte demografiutfordringene kommunen har og vil møte fremover.

Økonomisk oversikt drift 2022-25 viser hele den kommunale organisasjonens budsjetter for planperioden på et hovedpostnivå.

Økonomisk oversikt Drift 2022-25

Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Risør						
Rammetilskudd	-241 438	-242 732	-245 855	-245 855	-245 855	-245 855
Inntekts- og formuesskatt	-180 186	-183 443	-191 009	-191 009	-191 009	-191 009
Eiendomsskatt	-22 316	-23 427	-25 900	-28 900	-28 900	-28 900
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-46 274	-25 755	-25 101	-20 919	-19 542	-17 995
Overføringer og tilskudd fra andre	-76 127	-60 320	-47 094	-47 094	-47 094	-47 094
Brukerbetalinger	-15 143	-17 396	-17 791	-17 791	-17 791	-17 791
Salgs- og leieinntekter	-59 528	-62 485	-61 688	-61 688	-61 688	-61 688
SUM DRIFTSINNTEKTER	-641 013	-615 558	-614 439	-613 257	-611 880	-610 333
Lønnsutgifter	333 475	321 050	330 752	328 330	328 330	328 330
Sosiale utgifter	71 779	71 423	76 777	74 099	73 099	74 099
Kjøp av varer og tjenester	161 646	150 002	153 670	149 270	149 070	149 070
Overføringer og tilskudd til andre	34 222	32 039	24 936	21 286	19 336	19 586
Avskrivninger	31 906	28 676	32 277	32 313	32 282	32 547
SUM DRIFTSUTGIFTER	633 028	603 190	618 412	605 298	602 117	603 632
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 985	-12 369	3 973	-7 959	-9 763	-6 701
Renteinntekter	-5 194	-5 271	-6 551	-7 240	-7 680	-7 952
Utbytter	-7 199	-4 484	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Renteutgifter	17 567	16 397	17 707	20 831	22 023	22 343
Avdrag på lån	27 181	27 469	28 220	28 885	28 980	28 682
NETTO FINANSUTGIFTER	32 356	34 111	34 876	37 976	38 823	38 573
Motpost avskrivninger	-31 906	-28 676	-32 223	-32 260	-32 229	-32 494
NETTO DRIFTSRESULTAT	-7 535	-6 934	6 626	-2 243	-3 169	-622
Overføring til investering	710	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-811	-748	-2 627	-2 672	-2 881	-3 387
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	10 206	7 682	-4 000	4 915	6 050	4 009
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-2 570	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	7 535	6 934	-6 626	2 243	3 169	622

Alle tall i hele 100

Oversikten viser at de samlede driftsinntektene vil fortsette å falle utover planperioden, men svakere enn vi har opplevd fra 2020. Det er i stor grad fremdeles inntekter og refusjoner fra flyktingetjenesten og habiliteringstjenestene som må håndteres. Det er totalt en svikt på ca 7 mill i

overføringer og tilskudd fra staten som delvis kompenseres gjennom foreslått økning i eiendomskatteinntektene med ca 3 mill i planperioden.

På sum driftsutgifter kan vi se at det konsekvensjusterte budsjettet viser at vi trenger 618,4 mill for å drive kommunens driftssektorer, som er en økning fra opprinnelig budsjett 2021 på ca 15 mill, hvorav ca 4 mill av disse er avskrivninger. Utgiftsbehovet på ca 618 mill reduseres utover planperioden til ca 603 mill igjen, som er samme nivå som i opprinnelig budsjett 2021, gjennom tiltakene som foreslås i fremlagt handlingsprogram. Det innebærer at organisasjonen er avhengig av å få gjennomført de foreslåtte tiltakene raskt og effektivt for å unngå å belaste disposisjonsfondet for mye på veien. Dersom kommunedirektøren klarer dette vil brutto driftsresultat snu fra et negativt resultat på ca 4 mill i 2022 til et positivt resultat på ca 6,7 mill i utgangen av perioden.

Finansutgiftene er ventet å stige frem til 2024 som følge av gjennomførte og planlagte investeringer, og en forventet renteøkning på kommunens gjeld utover perioden. Som følge av nøkternheten i den fremlagte investeringsplanen, vil økningen bli ca 4,7 mill, før det igjen vil reduseres utover planperioden. I denne sammenhengen er det ikke effekten i planperioden som er det positive, men effekten etter planperioden, da planen tilsier at gjeldsveksten skal snu og avta fra 2025 og utover.

Netto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å finansiere sine løpende driftsutgifter med løpende driftsinntekter, og er det måltallet flest ser på når man skal vurdere en kommunes økonomi. Den fremlagte økonomiplanen vil ikke gi noen gode plasseringer når vi ser på netto driftsresultat i % av samlede inntekter. Budsjettet for 2022 vil gi et negativt netto driftsresultat på ca 1,08%, for så å bli litt bedre i 2023 og utover med marginalt positive resultater.

Kommunedirektøren kan ikke belaste den kommunale organisasjonen mer enn det som er foreslått inn i 2022, og mener at mellomfinansiering med disposisjonsfond er nødvendig i overgangsfasen til å finne det nye driftsnivået i 2025 og utover. Det er også det et disposisjonsfond har som formål, å være en buffer for organisasjonen i en krevende omstillingsfase.

Netto bruk av disposisjonsfondet i planperioden kompenseres gjennom avsetningene som gjøres fra premieavviksinntektene hvert år. Så lenge kommunedirektøren klarer å ha 100% dekning for det akkumulerte premieavviket, vil denne avsetningen holde disposisjonsfondet på et godt nivå over anbefalingen på 8-10 % av totale driftsinntekter.

Fremlagt handlingsprogram og økonomiplan kan beskrives som nøkternt og meget krevende, men skal være gjennomførbar dersom organisasjonen får stabilisert seg og kan fokusere på oppgavene med å finne korrekt driftsnivå og levere gode kommunale tjenester til våre innbyggere.

Måltallene vedtatt av kommunestyret vil ikke ha noen særlig positiv utvikling i planperiodens første fase, men i slutten av perioden vil utviklingen snu og bli bedre igjen.

Utvikling måltall i økonomiplanperioden	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Netto driftsresultat i % av samlede inntekter (mål 1,75%)	1,18 %	1,13 %	-1,08 %	0,37 %	0,52 %	0,10 %
Lånegjeld i % av samlede inntekter (mål 75-85%)	104,86 %	111,19 %	115,06 %	118,53 %	119,27 %	118,11 %
Netto finansutgifter i % av samlede driftsinntekter (mål 3%)	5,05 %	5,54 %	5,68 %	6,19 %	6,34 %	6,32 %
Disposisjonsfond i % av samlede inntekter (mål 8-10%)	11,00 %	11,49 %	10,86 %	11,68 %	12,69 %	13,38 %
Disposisjonsfond i % av akkumulert premieavvik (mål 100%)	227 %	183 %	190 %	213 %	233 %	256 %

Det er spesielt måltallene knyttet til kommunens gjeld som er viktige å ta et grep om fremover. Dersom vi kan stanse gjeldsveksten vil også finansutgiftene reduseres etter hvert, og følgelig vil også netto driftsresultat kunne bli bedre. Måltallene knyttet til disposisjonsfondet er allerede godt over anbefalt nivå og fremstår som en trygghet for kommunen i denne overgangsfasen fram mot en situasjon der budsjettet balanserer uten bruk av disposisjonsfond.

Kommunedirektørens fremlagte økonomiplan for 2022-25 passer således godt inn i prinsippet rundt Kommunal Økonomisk Bærekraft nevnt tidligere i dokumentet, og viser at organisasjonen er på vei mot noe bra om vi bare klarere å holde skuta på rett kurs på vei mot målet.

5 Budsjett 2022

5.1 Innledning

Kommunelovens §14-1 Viser til 3 grunnleggende krav til økonomiforvaltning i kommunene.

- Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid
- Kommuner skal utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnet eller regionens utvikling
- Kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Ihht Kommunelovens §§ 14-2 til 5 skal kommunestyret innen utgangen av året vedta et bindende budsjett for det kommende kalenderår. Kommunestyrets budsjett er bindende for de underordnede organ. Budsjettet skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel, settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig.

Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2022 er laget med utgangspunkt i følgende grunnlag.

- St.prp.nr.1 - Statsbudsjettet for 2022
- Vedtatt Handlingsprogram og økonomiplan 2021-24
- Foreslått Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25
- Organisasjonsutviklingsprosjektet Balanse24
- Opprinnelig budsjett 2021
- Øvrige vedtak som medfører økonomisk konsekvens for budsjett 2022

Kommunedirektørens hovedmålsettinger i arbeidet med årets budsjett har vært følgende 3 mål

- Sikre fortsatt gode tjenester
- Klima og Miljø
- Attraktivitet for unge mennesker og barnefamilier

Gitt de forutsetninger budsjettforslaget bygger på, fremmer kommunedirektøren et budsjett for 2022 i balanse.

Statsbudsjettet 2022

Kommunedirektørens budsjettforslag tar blant annet utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022. 2021 har vært et valgår, hvor utfallet ble et regjeringsskifte. Avtroppende regjering avsluttet sitt embete med å legge frem sitt forslag til neste års budsjett, mens påtroppende regjering starter sitt embete med å legge frem sitt alternative budsjett.

Kommunedirektøren må forholde seg til statsbudsjettet fremlagt av avtroppende regjering som følge av tidsaspektet, men det er stor sannsynlighet for at ny regjering vil gjøre endringer som blir vedtatt.

Statsbudsjettet som ble fremlagt medio oktober inneholdt lite nytt ifht det som ble signalisert gjennom kommuneproposisjonen i mai for 2022. Det la opp til en vekst i frie inntekter på 2 mrd, hvorav 1,6 mrd til kommunene, som tilsier en realvekst på ca 0,5% fra 2021, som er i nedre intervallgrense for signalene som ble gitt om veksten i mai.

Av særskilte føringer ble det lagt inn binding på 100 mill for å legge til rette for flere

barnehagelærere i grunnbemanningen, og 100 mill (hvorav 75 mill til kommunene) til satsning på barn og unges psykiske helse.

Kommuneopplegget i Statsbudsjettet 2022	KomPrp		Herav kommune
	2022	NB 2022	
Realvekst i frie inntekter (mrd)	2,00	2,00	1,60
Forventet merkostnader demografutv. (mrd)	-0,90	-0,90	-0,60
Forventet merkostnader pensjon (mrd)	-0,60	-0,40	-0,40
Satsninger innenfor frie inntekter (mrd)		-0,20	-0,20
Økt handlingsrom (mrd)	0,50	0,50	0,40

Som tabellen over viser reduseres realveksten i de frie inntektene når man korregerer for merkostnader til demografiendring, pensjon, og særskilte satsninger i budsjettforslaget og det blir lite igjen til å drive utvikling av tjenestene etter at pris og lønnsvekst er dekket. Budsjettdeflatoren for 2022 ble anslått til 2,5%, hvorav 3,2 i lønnsvekst og 1,6 % i prisvekst.

Av enkeltsaker som var verd å merke seg i statsbudsjettet kan det nevnes følgende:

- Barnevernsreformen trer i kraft 1/1-22 og det er signalisert at kommunene skal kompenseres for økt ansvar og betalingsplikt (2,1 mrd)
- Satsning på flere barnehagelærere (100 mill)
- Endringer i pensjonssats ved beregning av tilskudd til private bhg (13-11 %)
- Makspris barnehageplass settes til kr.3.315 fra 1/1-22
- Utvide timetallet i grunnskolen med ekstra naturfagstime (100 mill)
- Gratis SFO for lavinntektsfamilier
- Satsning på barn og unges psykiske helse (100 mill)
- Barnekoordinator (100 mill)
- Økt basistilskudd fastleger (51 mill)
- Tilskudd til 500 nye heldøgns omsorgsplasser (50/50 tilvekst/rehabilitering)
- Økt innslagspunkt med kr.50.000 utover lønnsvekst for ressurskrevende tjenester (effekt 2021)
- Forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenester (SIO) avvikles 1/1-22
- Kutt i satser for integreringstilskudd (-91,2 mill)
- Skjønnsramme for kommunene settes til 990 mill, hvorav 120 mill til en reservepott, og 20 mill til prosjektskjønn. Midlene forvaltes av Statsforvalteren.
- Det legges ikke inn midler til kompensasjon for Koronakostnader i 2022.

Kommunedirektøren har lagt det fremlagte statsbudsjettet til grunn for kommunens frie inntekter i rammetilskuddet i kommunens budsjett for 2022.

Økonomisk oversikt drift 2022

Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Risør			
Rammetilskudd	-241 438	-242 732	-245 855
Inntekts- og formuesskatt	-180 186	-183 443	-191 009
Eiendomsskatt	-22 316	-23 427	-25 900
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-46 274	-25 755	-25 101
Overføringer og tilskudd fra andre	-76 127	-60 320	-47 094
Brukerbetalingar	-15 143	-17 396	-17 791
Salgs- og leieinntekter	-59 528	-62 485	-61 688
SUM DRIFTSINNTEKTER	-641 013	-615 558	-614 439
Lønnsutgifter	333 475	321 050	330 752
Sosiale utgifter	71 779	71 423	76 777
Kjøp av varer og tjenester	161 646	150 002	153 670
Overføringer og tilskudd til andre	34 222	32 039	24 936
Avskrivninger	31 906	28 676	32 277
SUM DRIFTSUTGIFTER	633 028	603 190	618 412
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 985	-12 369	3 973
Renteinntekter	-5 194	-5 271	-6 551
Utbytter	-7 199	-4 484	-4 500
Renteutgifter	17 567	16 397	17 707
Avdrag på lån	27 181	27 469	28 220
NETTO FINANSUTGIFTER	32 356	34 111	34 876
Motpost avskrivninger	-31 906	-28 676	-32 223
NETTO DRIFTSRESULTAT	-7 535	-6 934	6 626
Overføring til investering	710	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-811	-748	-2 627
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	10 206	7 682	-4 000
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-2 570	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	7 535	6 934	-6 626

Alle tall i hele 1000

Oversikten viser hele den kommunale organisasjonen sammenlignet med regnskap 2020 og opprinnelig budsjett 2021.

Forutsetningene som ble lagt til grunn i statsbudsjettet gir Risør kommune en vekst i rammetilskuddet på ca 3,1 mill sammenlignet med opprinnelig budsjett 2021, og en vekst i skatteinntekter på ca 7,5 mill. Totalt øker dermed skatt og rammetilskudd med ca 10,7 mill. Dersom

vi sammenligner veksten i skatt og rammetilskudd med veksten i det konstruerte rammebehovet på ca 12,2 mill, kan vi se at kommunen ikke får nok økning i rammemidler til å drive videre på samme nivå som i 2021.

Ser man på de andre inntektslinjene i rapporten kan man se at det ligger en reduksjon i "overføringer og tilskudd fra andre" på ca 13,2 mill, og en inntektsøkning på ca 2,5 mill fra eiendomsskatt fra 2021. Inntektsbortfallet består i stor grad består i bortfall av salgsinntekter og refusjoner i habiliteringstjenestene. Kommunedirektøren har måtte ta i bruk handlingsrommet som ligger i eiendomsskatten, og budsjettert med en skattesats på 4 promille i 2022 og baseres på samme takstgrunnlag som i 2021.

Samlet sett reduseres kommunens frie inntekter med ca 1,1 mill fra 2021, og gir således kommunen lite rom for å møte pris og lønnsveksten i driftskostnadene. Driftsinntektene fra regnskap 2020 viser totalt ca 641 mill, og indikerer inntektsbortfallet som kommunen gjennomgår i inneværende planperiode med sviktende integreringstilskudd i sektor for Samfunnsutvikling og refusjoner sektor for Helse og Omsorg.

De totale driftskostnadene øker med ca 15 mill fra ca 603,2 mill til ca 618,4 mill, hvor økning i lønnskostnader utgjør ca 15 mill, avskrivningene øker med ca 3,6 mill, mens overføringer og tilskudd til andre reduseres med ca 7 mill. sammenlignet med budsjett 2021. Sammenligner vi med regnskap 2020 kan vi se at de samlede driftskostnadene er redusert med ca 15 mill fra ca 633 mill.

Brutto driftsresultat for 2022 budsjettet blir negativt med ca 3,97 mill som følge av at ikke kommunen har nok driftsinntekter til å dekke driftsutgiftene, og viser at det ikke er gjort tilstrekkelig kostnads-reduksjoner i drift ifht inntektsbortfallet.

Finansutgiftene holdes relativt stabilt fra 2021 til 2022 med en liten økning i renteinntekter og utbytte Agder Energi som kompenserer for noe økte renteutgifter. Avdragskostnadene øker med ca 0,75 mill og utgjør mesteparten av endringen fra 2021 til 2022.

Tar man utgangspunkt i brutto driftsresultat og legger til netto finansutgifter og korrigerer for motpost avskrivninger får vi netto driftsresultat, som for 2022 budsjett blir negativt med ca 6,6 mill. Resultatet utgjør ca -1,08% av budsjetterte driftsinntekter og er langt fra de sentrale anbefalingene på ca 1,75%.

Disponeringene viser at kommunens drift finansieres med ca 2,6 mill av bundne driftsfond, hvor en stor del av dette hører til selvkostområdene, og ca 4 mill finansieres av disposisjonsfond.

Kommunedirektørens budsjettforslag er dermed finansiert med å låne midler fra disposisjonsfondet, og er dermed ikke bærekraftig over tid. Situasjonen med raske inntektsbortfall, og utfordringer med å redusere driftskostnadene like raskt gjør allikevel dette nødvendig. Tiltakene innarbeidet i økonomiplanen for 2023-25 skal rette opp i disse skjevhetene og frigjøre fondsfinansieringen gradvis.

5.2 Bemanning/arbeidsgiverpolitikk

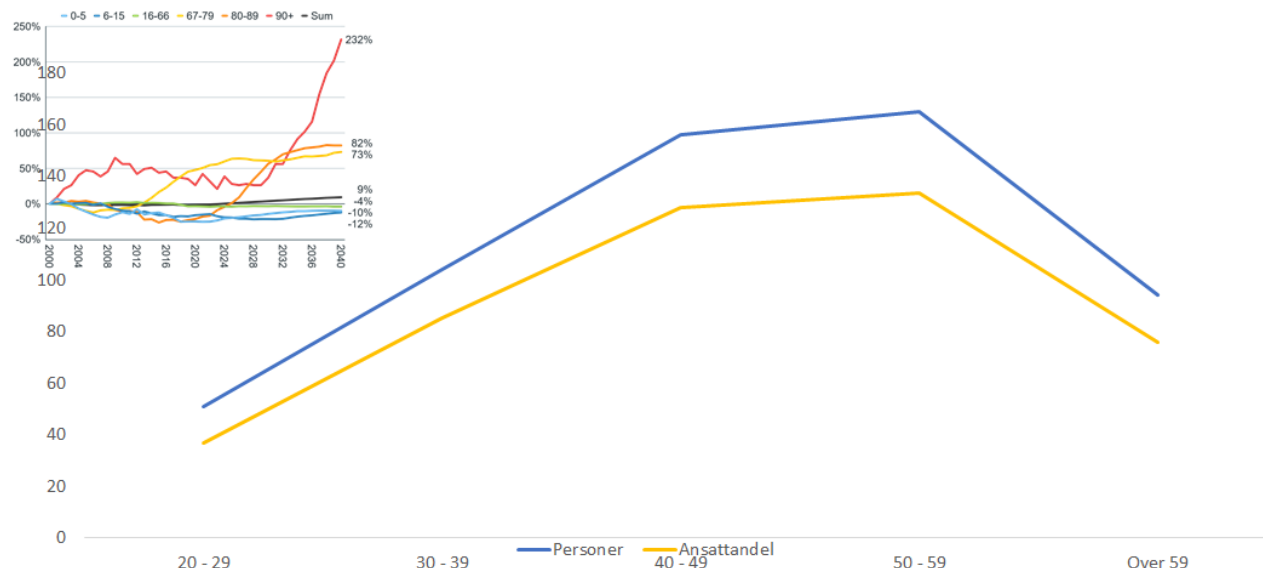
Utvikling i antall årsverk i perioden

Det har vært en svak økning i antall årsverk hittil i 2022 mot 2021:

Sektor	2021	2022	Differanse
Rådmann og stab	16,02	16,32	0,3
Samfunnsutvikling	74,9	74,31	-0,59
Helse og omsorg	235,81	241,39	5,58
Skole og barnehage	161,71	164,85	3,14
Totalt	488,44	496,87	8,43

Bemanning i tiden fremover:

Utviklingen i demografi på både samfunnsnivå og internt i Risør kommune gjør at behovet for å rekruttere, beholde og videreutvikle ansatte blir stort i årene som kommer. Av kommunens rundt 600 ansatte er om lag 100 personer 59 år og eldre:

Vridningen vi ser i samfunnet, med stadig flere eldre kombinert med færre barn, gjør at vi må jobbe annerledes for å løse fremtidens utfordringer. I tillegg til andre virkemidler som teknologi, samarbeid med frivillig sektor etc., må vi vri bemanning fra skole og barnehage til helse og omsorg.

Kampen om kompetent arbeidskraft er viktig i dag og blir viktigere i årene som kommer. Vi må gjøre oss attraktive som bostedskommune og som arbeidssted, vi må kunne tilby gode og moderne arbeidsplasser som appellerer til unge og dyktige mennesker og vi må ha fokus på kompetanseheving og utvikling.

Prognoser fra KS viser at det trengs 45 000 flere årsverk innen helse og omsorg om ti år hvis vi skal tilby de samme tjenestene som i dag. Dette er ikke realistisk. Vi som kommune må derfor omfavne utvikling innen tjenesteleveranse og bruk av velferdsteknologi, og være en offensiv og attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg kompetent arbeidskraft. God dialog med aktuelle utdanningsinstitusjoner er viktig for å få dette til.

Lærlinger i Risør kommune

Kommunene har en viktig samfunnsoppgave ved å tilby lærlingplasser for unge mennesker i videregående opplæring og minoritetsgrupper gjennom voksenopplæring. Lærlinger er også verdifulle bidragsytere inn i organisasjonen, både i form av ny kompetanse og arbeidskraft. Risør kommune som arbeidsgiver tar inn lærlinger innenfor alle de fagfeltene hvor et faglig godt opplæringstilbud kan gis. Kommunestyrets vedtak om et mål om 25 lærlinger i egen organisasjon per år er førende for vårt arbeid med å skape rom for fremtidens arbeidskraft i kommunen. Vi er i dialog med Risør videregående skole og opplæringskontor for å utforske nye muligheter for å bidra til læreplasser.

Fagskolen i Agder tilbyr nå studier i veiledning av lærlinger. Flere av kommunens veiledere har gjennomført denne kompetansehevingen. I 2022 planlegger vi en strukturert oppfølging av veiledere i Risør kommune.

Sykefravær/fokus på nærvær

Ansatte som er stabilt til stede på jobb er positivt på mange plan; det gir bedre kontinuitet i kommunens tilbud til innbyggerne, et mer robust arbeidsmiljø, bedre forutsetninger for å kunne gjennomføre utviklingsprosesser, mestring for den enkelte og for medarbeidere generelt, og en mer rasjonell og effektiv drift.

Det er gledelig å se at sykefraværstallene i kommunen peker riktig vei. Tabellen viser fraværprosent i september 2020 mot september 2021, med en reduksjon i fraværet på 0,46%.

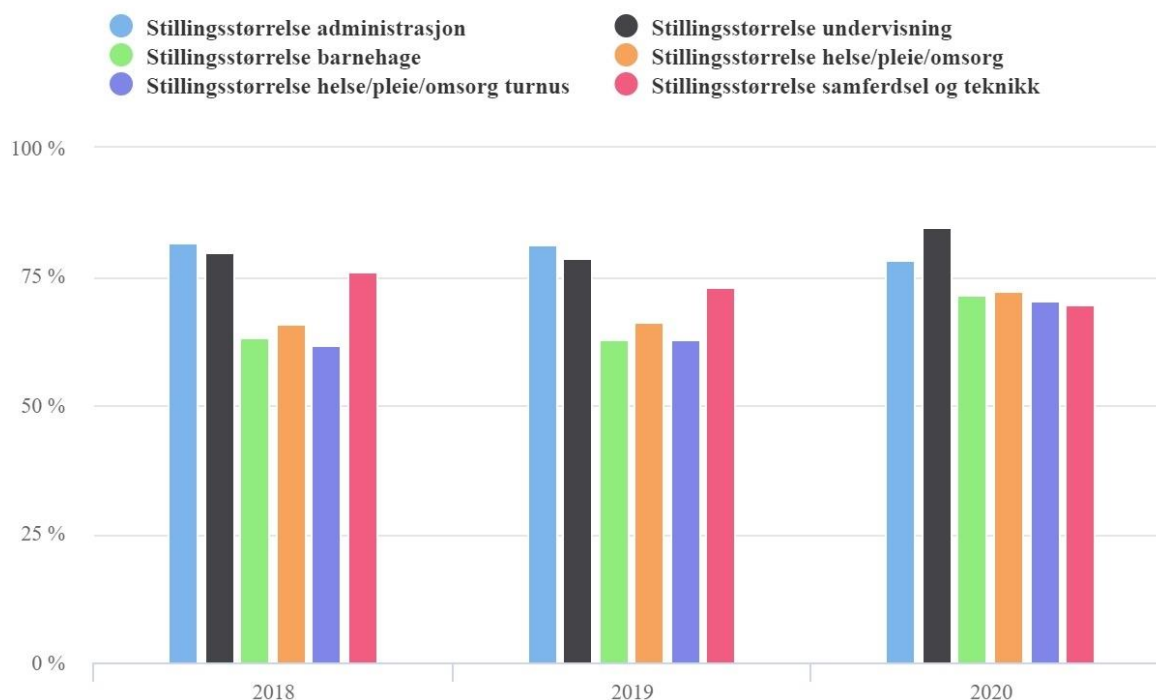
			2020-09			2021-09			Endring		
Nivå	Enhet aggregert	Ingen gruppering	Mulig dagsverk	Dagsverk sykefravær	Fravær%	Mulig dagsverk	Dagsverk sykefravær	Fravær%	Mulig dagsverk	Dagsverk sykefravær	Fravær%
4 Total			10 769	996	9,25%	10 849	954	8,79%	81	-43	-0,46%
4	10 - Risør kommune		10 769	996	9,25%	10 849	954	8,79%	81	-43	-0,46%

Samtidig vet vi at årsakene bak en sykmelding kan variere stort. Noe sykefravær vil det alltid være, og det krever systematisk innsats for å "få tak i" de tilfellene hvor arbeidsgiver kan enten forebygge eller begrense at ansatte blir sykmeldte. Gjennom generell opplæring og oppfølging av kommunens ledere og ansatte samt spesifikk innsats i enheter hvor sykefraværet er spesielt stort, vil nærværet sannsynligvis styrkes ytterligere i 2022.

Satsing på heltid

Fokus på heltid i kommunal sektor har vært, og er stadig, viktig både for kommunens drift og for vårt samfunnsansvar. Risør kommune har jobbet godt med heltidsutfordringer over tid, og ser positiv utvikling i ansattes stillingsstørrelse på tvers av sektorer.

Tabellen under er hentet fra KS' statistikk om kommuneansatte, basert på kommunenes selvrapportering gjennom PAI-registeret. Siste tilgjengelige data er fra 2020.

Det er spesielt innen turnustjenestene i helse og omsorg at utfordringene knyttet til deltidsansatte blir tydelig. Dette henger sammen med rammene for turnusarbeidet, hvor kommunen leverer tjenester 24 timer i døgnet, syv dager i uken, 365 dager i året. Gjennom lov- og avtaleverk og hensyn til ansattes helse er det begrensninger på hvor mange helger en ansatt kan jobbe. Dermed vil en grunnbemanning som fungerer i ukedagene føre til ubemannede vakter i helgene. En konsekvens er at man ansetter i små stillingsstørrelser for å dekke bemanningsbehovet i helger.

Dette er langt ifra noen ny problemstilling i norske kommuner, og det arbeides kontinuerlig med å finne løsninger som fungerer for både innbyggere, ansatte og arbeidsgiver. Såkalte "langvakter", hvor ansatte jobber flere timer sammenhengende, og så utløser en lengre friperiode, er ett tiltak vi prøver ut nå. Gjennom deltakelse i prosjektet "Nytt blikk på Agder", hvor deltakende kommuner og fylkeskommunen deler erfaringer og strategier for å øke heltidsarbeid i fylket vårt, har vi høstet konstruktive tiltak for å ytterligere styrke heltidsfokus i kommunen. Fra 2018 til 2020 har gjennomsnittlig stillingsstørrelse økt fra 65,7% til 72% innen helse og omsorg.

Likestilling

Fokuset på heltid er ett av virkemidlene for å fremme likestilling i kommunal sektor. Selv om kjønnsbalansen er noe bedre i dag enn tidligere, er det en overvekt av kvinnelig ansatte.

Her vises oversikt over kjønnsfordeling i de ulike sektorene i Risør kommune.

Organisasjon hierarki	2021-10		
	Personer	Kvinner	Menn
► 10 - Risør kommune	612	487	125
► 1000 - Rådmannen og stab	20	18	2
► 200 - Sektor samfunnsutvikling	92	53	39
► 300 - Sektor helse og omsorg	310	259	51
► 400 - Sektor for oppvekst	197	164	33
Total	613	488	125

En stor andel av ledere i kommunen er kvinner; av 32 ledere med personalansvar i Risør kommune er 24 kvinner.

Risør kommune deltar i ulike tiltak for å fremme likestilling, deriblant Menn i helse og utplassering av lærlinger fra Risør voksenopplæring. Kommunen har også jevnlig inne personer på arbeidspraksis via NAV og andre instanser, som et ledd i å redusere utenforskap.

Jobbsøkere har anledning til å opplyse om de er av utenlandsk opprinnelse og om de har en funksjons- eller yrkeshemming gjennom vårt standardiserte rekrutteringsverktøy.

Likestilling og lønn

Kvinner i fast stilling i Risør kommune tjener i snitt kr. 500 362 per år, mens tilsvarende for menn er kr. 527 251. Dette snittet hensyntar kun fastlønn, og ikke tillegg som kvelds- og nattillegg, lørdags- og søndagstillegg, vakttillegg, tillegg for ulike funksjoner, overtidstillegg etc. Det kan dermed være store variasjoner i den enkeltes reelle lønnsutbetaling.

Her vises et utvalg av stillingsgrupper ansatt i Risør kommune, med tilhørende snittlønn sortert på kvinne og mann. Felles for de fleste av disse gruppene er at de tilhører hovedtariffavtalens kap. 4, og at lønnsansiennitet dermed er sterkt styrende for lønnsinnplassering. Det vil si at medarbeidere med lang ansiennitet per struktur har høyere lønn enn kollegaer med kortere arbeidserfaring.

	Kvinne	Mann
	Årslønn 'Brutto'	Årslønn 'Brutto'
Stillingskode	2021	2021
Gjennomsnitt	500 362	527 251
Renholder	397 744	415 100
Assistent	404 521	409 411
Fagarbeider	435 870	436 750
Miljøterapeut	509 999	485 259
Sykepleier	544 464	565 200
Undervisningsstillinger	560 104	584 216
Barnehagelærer	469 102	464 350
Ingeniørstillinger	559 233	590 805
Rådgiver	646 361	669 288
Lege	1 103 763	1 100 289

Kompetanse

Veksten og etterspørselen etter kommunale tjenester vil øke betydelig de nærmeste årene. Det er store forventninger til at kommunen stadig skal yte mer kvalitativt gode tjenester og drive mer effektivt. Dette skal kommunen gjøre i sterk konkurranse med andre arbeidsgivere om den kompetente arbeidskraften. For å lykkes må kommunen satse systematisk og strategisk på kompetanse og kompetanseutvikling i egen organisasjon. Samtidig må vi ha fokus på utvikling og nyskaping av kommunale tjenester, god rekruttering og ivaretagelse av egne ansatte. Riktig og god kompetanse er grunnleggende for å lykkes i dette arbeidet.

Risør kommune har som mål å være en lærende organisasjon, som oppfordrer og tilrettelegger for kontinuerlig læring og utvikling av både ansatte og organisasjonen. En slik tilnærming er nødvendig for å skape en dynamisk organisasjon, som evner å tilpasse seg et samfunn og arbeidsmarked i stadig endring. En samfunnsutvikling som vil påvirke vår kompetanseplan i stor grad er den demografiske utviklingen. Et synkende antall barn og en økning i antall innbyggere over 67 år vil påvirke tjenesteproduksjonen og kommunens økonomi.

I 2022 vil kommunen utarbeide en kompetansestrategi, som tar tak i disse utfordringene på overordnet nivå. Vi har allerede gode verktøy på plass for å håndtere dette løftet, gjennom kartlegging av eksisterende kompetanse og fremtidige behov, struktur på kompetanse- og utviklingsplaner og lett tilgjengelig materiell for kompetanseheving for enkeltansatte og grupper. Lokal organisasjonsstrategi og lønnspolitikk (under utarbeidelse) og støtter opp om arbeidsgivers målsettinger på dette området.

5.3 Felles inntekter og utgifter

Hovedoversikten Bevilgningsoversikt drift A viser kommunens "felles" inntekter og utgifter, og danner grunnlag for rammene som kan tildeles til driftssektorene.

Oversikten representerer det som kommunedirektøren har omtalt som "kommunens fellesområde", med den endringen at inntekter på kostra-art 181 "andre statlige tilskudd" trekkes ut av sektorenes driftsrammer og legges opp sammen med de øvrige frie inntektene i kommunen. Det blir derfor et avvik mellom budsjetterte netto driftsrammer i sektorene, og linjen i oversikten som viser "Sum bevilgninger drift, netto". Avviket vil beløpsmessig bli vesentlig da f.eks integreringstilskuddet som ligger hos NAV-Flyktning utgjør en av disse postene som er berørt.

Oversikten viser at kommunen forventer frie inntekter på totalt 487,8 mill i 2022, som er ca 12,5 mill mer enn budsjett 2021, men ca 2,4 mill lavere en regnskap 2020. Vi kan se at det er reduksjonen i andre generelle inntekter som er utfordringen, og i dette ligger særlig bortfall av integreringstilskudd på flyktningeområdet som er redusert med ca 18 mill.

"Sum bevilgninger drift, netto" viser at kommunen vil bruke ca 25,2 mill netto mer på driftssektorene i budsjett 2022 enn i 2021. Mye av årsaken til den store økningen ligger i inntektsbortfall i Helse og omsorgssektoren på ca 15,7 mill uten at driftskostnadene er redusert tilsvarende, og behov for å styrke andre tjenester i samme sektor.

Netto finansutgifter holdes omtrent på nivå med 2021 budsjettet, med en liten økning på ca 0,7 mill pga økte avdragskostnader på kommunens lån.

Bevilgningsoversikt drift A viser også kommunens netto driftsresultat som er negativt i 2022, og som er omtalt i innledningen av kapittelet.

Bev.oversikt drift A 2022

Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Risør			
Rammetilskudd	-241 438 429	-242 732 000	-245 855 000
Inntekts- og formuesskatt	-180 186 375	-183 443 000	-191 009 000
Eiendomsskatt	-22 315 913	-23 427 000	-25 900 000
Andre generelle driftsinntekter	-46 273 949	-25 755 250	-25 101 400
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-490 214 666	-475 357 250	-487 865 400
Sum bevilgninger drift, netto	450 323 966	434 312 339	459 561 611
Avskrivinger	31 906 024	28 676 000	32 277 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	482 229 990	462 988 339	491 838 611
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 984 676	-12 368 911	3 973 211
Renteinntekter	-5 193 725	-5 271 000	-6 551 000
Utbytter	-7 198 942	-4 484 000	-4 500 000
Renteutgifter	17 567 372	16 397 000	17 707 000
Avdrag på lån	27 181 426	27 469 000	28 220 000
NETTO FINANSUTGIFTER	32 356 131	34 111 000	34 876 000
Motpost avskrivinger	-31 906 022	-28 676 000	-32 223 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-7 534 567	-6 933 911	6 626 211
Overføring til investering	710 000	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-810 991	-747 711	-2 626 679
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	10 205 791	7 681 622	-3 999 532
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	10 104 800	6 933 911	-6 626 211
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	18	0	0

Eiendomsskatt

Bevilgningsoversikten viser at kommunedirektøren har økt budsjettert inntekt fra eiendomsskatt fra 2021 til 2022 til tross for et ferskt politisk knyttet til utskrivning av eiendomsskatt i kommunen.

Kommunestyret vedtok i mai å sette ned skattesatsen for eiendomsskatt på alle eiendommer i 2021 til 2,8 promille, samtidig som det ble vedtatt å takser fritidseiendommer og næringsseiendommer frem mot 2023. Det ble samtidig vedtatt at kommunens inntekt fra eiendomsskatt skulle holdes på 2020-nivå, justert for deflator.

Kommunedirektøren har ikke funnet handlingsrom til å oppfylle dette vedtaket i budsjett for 2022, og har vært nødt til å øke skattesatsen tilbake til 4 promille med samme takseringsgrunnlag som i 2021. Tiltaket har en inntektsøkende effekt på ca 3,5 mill sammenlignet med 2020-nivå.

Alternativet ville være å fortsette å finansiere inntektsbortfallet med disposisjonsfond tilsvarende, noe kommune-direktøren ikke kan anbefale. Dersom kommunedirektøren skulle videreført inntekten fra revidert budsjett 2021 på ca 18,2 mill ville kommunedirektøren måtte bruke ca 7,7 mill av "sparepengene" på dette, og fremlagt budsjett ville hatt ett negativt netto driftsresultat på ca 2,3%.

5.3.1 Skatt og rammetilskudd

Statsbudsjettet på makronivå er omtalt i innledningen av kapittelet, og ved hjelp av statsbudsjettets vedlegg "Grønt Hefte" om inntektssystemet og KS-prognosemodell, kan dette brytes ned på kommunenivå.

Utviklingen i skatt og rammetilskudd fra regnskap 2020, via RNB 2021, til budsjett 2022 kan vises som følger.

Frie inntekter	Regnskap 2020	Budsjett 2021 (RNB)	Komprp 2022	2/8 KS 2022	Statsbudsj 2022
Innbyggertilskudd	171 671	168 402	178 355	179 042	176 976
Utgiftsutjevnennde tilskudd/trekk	22 785	26 369	27 001	27 064	27 678
Korreksjonsordningen for elever i statlige/private skoler	3 329	0	0	0	
Inntektsgarantitilskudd, netto	-369	-257	-238	-238	-327
Tilskudd til saker med særskilt fordeling	2 506	1 484	1 051	1 053	1 251
Distriktstilskudd Sør-Norge	9 162	9 362	9 558	9 576	9 306
Skjønnstilskudd	1 130	810	800	800	610
= Sum rammetilskudd (fast del) ved framleggelsen	210 214	206 170	216 527	217 297	215 494
Anslag inntektsutjevnennde tilskudd/trekk fra KMD	22 438	29 727	30 237	30 296	30 361
Skatteinntektsanslag fra KMD i statsbudsjettet	180 186	187 447	190 668	191 039	191 009
Koronapandemi - ekstra bevilgninger i innt.system	7 387	9 397	0	0	0
Saldering budsjett	0	343	0	0	0
RNB Utenom korona	1 005	224	0	0	0
= Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	421 230	433 308	437 432	438 632	436 864
Oppgavekorrigering	-8 765	0	0	0	0
= Anslag på oppgavekorrigerte frie inntekter	412 465	433 308	437 432	438 632	436 864

Tabellen viser at regjeringens forslag til statsbudsjett gir litt lavere uttelling for Risør kommune enn det som ble signalisert ved fremleggelsen av kommuneproposisjonen i mai. Vi kan se at det er den faste delen i innbyggertilskuddet som endres mest, med ca 1,4 mill, men som kompenseres igjen med en økning i utgiftsutjevningen med ca 0,7 mill.

Utgiftsutjevningen omfordeler rammetilskuddet fra kommuner med lavt utgiftsbehov til kommuner med høyt utgiftsbehov. Risør kommune er beregnet til å være ca 5,98% dyrere å drifte en "normalkommunen", og derfor får kommunen overført ca 27 mill ekstra i rammetilskudd. De elementene i utjevningen som gjør at kommunen er spesielt dyr å drifte er i hovedsak en stor andel innbyggere 67 år og eldre, høy dødelighet, høy uføregrad i aldersgruppen 18-49 år, høy andel ikke-gifte over 67 år, og en høy andel psykisk utviklingshemmede over 16 år. I motsatt ende er kommunen vesentlig billigere å drifte som følge av alderskriteriene i aldersgruppen 0-67 år (og spesielt i aldersgruppen 2-16 år), samt en lav andel barn 1 år uten kontantstøtte.

Distriktstilskudd Sør Norge er videreført i budsjett og økonomiplan på samme nivå som tidligere med er ikke deflatorjustert i rammetilskuddet. Inntektssystemutvalget jobber med gjennomgang av inntektssystemet for kommunene, herunder også de distrikts rettede tilskuddene. Det er ikke

sannsynlig at denne inntekten faller bort før tidligst i 2024 som følge av dette arbeidet.

Skatteinngangen på landsbasis er anslått til 188,3 mrd og en gjennomsnittlig skatt pr innbygger på 34.771 i budsjett 2022. Anslaget er en nominell nedgang på 0,1% fra anslag 2021, som følge av en forventet vekst i skatteinntektene fra 2020 på ca 11,6%.

Risør kommune har en gjennomsnittlig skatteinntekt pr innbygger på ca 81,5% av landsgjennomsnittet som tilsvarer 28.331 kr pr innbygger. Dette gir et skatteanslag på ca 191 mill i 2022 for Risør kommune som er en nedgang på ca 0,85% fra forventet skatteinngang i 2021.

Det lave skattenivået i kommunen medfører at Risør kommune for overført skatteinntekter fra de skattesterke kommunene i landet gjennom inntektsutjevningen. Ordningen kompenserer først 60% av forskjellen mellom kommunens innbyggernivå og landssnittet, og deretter 35% av forskjellen mellom kommunens innbyggernivå og 90% av landssnittet. Dette gir kommunen ca 30,3 mill i ekstra rammetilskudd, og løfter kommunens skatteinntekter inkl. inntektsutjevning opp til ca 94,4% av landsgjennomsnittet pr innbygger. Ordningen gjør at kommunen er mer sensitiv til nasjonal skatteinngang enn lokal skatteinngang.

Ny barnevernsreform som trer i kraft 1/1-2022 har vært signalisert at skal kompenseres fullt ut gjennom rammetilskuddet til kommunene. Det er vanskelig å anslå hva kommunen vil få av økte kostnader som følge av reformen, men kommunens kostnad til det interkommunale Barnevernet i Øst er økt med ca 2 mill fra 2021-2022. Fremlagt forslag til statsbudsjett for 2022 viser at Risør kommune får økt sine rammer med ca 2,14 mill gjennom korrigeringene i rammetilskuddet. Sektor for Helse og omsorg har fått styrket rammen sin tilsvarende som følge av økningen.

Totalt legger kommunedirektøren til grunn skatt og rammetilskudd for 2022 på 436,8 mill basert på avtroppende regjerings forslag til statsbudsjett. Endringer som kommer i ny regjerings forslag, "Tilleggsproposisjonen" er ikke hensyntatt i disse tallene, men er ventet å gi positivt utslag.

5.3.2 Pensjonskostnader

Kommunens budsjetterte pensjonskostnader er basert på forutsetninger gitt av våre pensjonsleverandører, KLP og SPK. De siste 2 årene har budsjettprognosene på pensjonskostnader vært veldig usikre og truffet dårlig. Mye av årsaken til dette har vært den uforutsette situasjonen knyttet til effektene av koronapandemien, spesielt effekten av rentemarkedet og lønnsoppgjørene. Lavere markedsrente tilsi økte pensjonskostnader som følge av lavere avkastning på pensjonsmidlene, og dyre lønnsoppgjør innebærer at alle aktive medlemmer og pensjonister skal få oppjustert sine lønnsgrunnlag gjennom reguleringspremien. Begge disse tilfellene har truffet inn under koronapandemien.

Kommunedirektøren har liten innvirkning på disse eksterne elementene som påvirker pensjonskostnaden for kommunen og følger derfor pensjonsselskapenes råd om budsjettering av pensjonskostnader for 2022.

Arbeidstakers andel av pensjon har stått urørt siden "tidenes morgen" med 2% pensjonstrekk, mens arbeidsgivers andel har økt betydelig over tid. Kommunedirektøren budsjetterer med arbeidsgivers andel pensjon på lønn med 16 % i KLP (alle ordninger), og 9 % i SPK. Dette vil gi en pensjonspremie på ca 39,5 mill totalt for kommunen basert på de forutsetninger som ligger til grunn i bestanden og forventet utvikling. Kommunedirektøren legger da til grunn at 10 mil av pensjonspremien betales gjennom bruk av premiefond i KLP, noe som igjen reduserer premieavviket tilsvarende, og har en positiv likviditetseffekt.

Kommunedirektøren har budsjettet med en premieavviksinntekt på 7,6 mill i 2022 og foreslått å avsette hele inntekten til disposisjonsfond da denne inntekten skal utgiftsføres/amortiseres igjen de neste 7 årene.

Risør kommune har ved utgangen av 2020 et akkumulert premieavvik i balansen på ca 31,5 mill som skal utgiftsføres fremover ihht gjeldende amortiseringsregler. Det er ventet at den akkumulerte forpliktelsen vil øke med ca 8 mill i 2021 til ca 39,5 mill. Det er budsjettet med en amortiseringskostnad på 11,1 mill i 2022 som er utgiftsføring av tidligere års inntektsførte premieavvik. Amortiseringskostnaden er delfinansiert gjennom bruk av "premieavviksfondet" med 2 mill i 2022.

Kommunedirektøren har over flere år jobbet for å gjøre kommunen uavhengig av premieavviksinntekten som er inntektsført i kommunenes regnskap og generert kunstige mindreforbruk. Kommunedirektøren har opparbeidet et disposisjonsfond for akkumulert premieavvik som dekker hele den fremtidige forpliktelsen, og regulerer dette fondet mot det "frie" disposisjonsfondet hvert år.

5.3.3 Finansområdet

Risør kommune har en relativt høy lånegjeld sett i forhold til samlede driftsinntekter. Gjeldsgraden var ved utgangen av 2020 på ca 104%, som igjen genererer relativt høye kapitalkostnader ifht samlede driftsinntekter, tilsvarende ca 5 %.

Kommunedirektøren har som konsekvens av den høye gjeldsgraden sikret vesentlige deler av lånene i rentesikringer for å redusere rentesårbarheten ved rentesvingninger. I 2021 utgjør rentesikringene bindinger for ca 50% av gjelden, og bidrar til at den pågående renteøkningen ikke gir full effekt for kommunen i årene som kommer. Den vektete resttiden på rentebindingene (durasjonen) er ved utgangen av 2 tertial 2021 på ca 3,2 som vurderes til å være innenfor anbefalingene, og indikerer en god spredning på forfallene på rentebindingene som er foretatt.

Kommunens rentekostnad har de siste 2 årene vært meget lave som følge av koronasituasjonen og Norges Banks grep med å sette styringsrenten til 0. Nå har Norges Bank starte økningen av styringsrenten igjen og renten er ventet å ligge på ca 0,5% ved inngangen av 2022. Kommunedirektøren har lagt til grunn renteprognoser fra Norges Bank og Kommunalbanken ved beregning av rentekostnaden på den usikrede delen av låneporteføljen som følger:

Budsjettrenter Økonomiplan	2022
Norges Bank Styringsrente	0,86 %
Norges Bank Påslag pengemarked	0,35 %
NB anslag NRB 3 Mnd	1,21 %
Anslag FRA NBR 3 Mnd	1,10 %
Bankenes påslag	0,60 %
Sikkerhetsmargin (høy gjeld)	0,00 %
Budsjettrenter	1,70 %

Kommunedirektøren har ikke lagt på ekstra sikkerhetsmargin på flytende rente, til tross for at kommunen har høy gjeld, og derfor lagt til grunn en gjennomsnittlig flytende rente for 2022 på 1,7% som er ventet å gi følgende utslag på rentekostnadene.

Rentekostnader lån	2021	2022
Lånemasse 1/1	684 450 000	706 981 000
Nordea Swap 1	1 602 000	1 445 000
Nordea Swap 5	-	686 875
Nordea Swap 3	317 000	-
Nordea Swap 2	480 000	476 800
Nordea Swap 4	930 000	-
Sør SWAP 1	405 000	663 500
Sør SWAP 2	74 000	432 333
KLP Fastrente 2017	990 000	960 000
KLP Fastrente 2018	869 000	853 200
Sør SWAP 3	-	-
Sum bundne rentekostnader	5 667 000	5 517 708
Sum bundne lån	338 800 000	329 050 000
Lån Flytende	345 650 000	377 931 000
Rente flytende		1,70 %
Sum flytende rentekostnader	6 218 700	6 424 827
Rentekostnad inkl. VAR	11 886 000	11 943 000
<i>Andel flytende lån</i>	<i>50,50 %</i>	<i>53,46 %</i>

Tabellen viser at det er ca 329 mill av den estimerte gjelden ved inngangen av 2022 som er sikret gjennom rentebindinger. Kommunen har i tillegg indirekte rentesikringer gjennom de kalkulatoriske rentene fra selvkostområdene på ca 152,9 mill, og rentekompensasjonsordningene knyttet til eldre investeringer i sykehjemsplasser og skolebygg som ikke er hensyntatt i sikringsgraden.

I de obligatoriske hovedoversiktene vil man se at det er budsjettert med rentekostnader på ca 17,7 mill i 2022, som skyldes at den tar med rentekostnader som ikke er direkte påvirket av låneporteføljen. Beløpet kan brytes ned som følger

Renteutgifter	2021	2022
Renter lån	11 886 000	11 943 000
Rente periodisert	908 000	908 000
Renter Selvkostomr	2 143 000	3 396 000
Renter startlån	1 460 000	1 460 000
Sum renteutgifter	16 397 000	17 707 000

Rentekostnadene på selvkostområdene og startlånsordningen har ingen innvirkning på kommunens resultat da disse føres mot driftsfond ved årsslutt.

Avdragskostnadene på kommunens gjeld er ventet å øke med ca 0,7 mill fra 2021 til 2022. Avdragskostnaden er budsjettert med 28,2 mill i 2022, men vil kunne bli endret noe som følge av reglene rundt minimumsavdrag som angir minste nivå på avdrag basert på aktiverte anleggsmidler sett opp mot kommunens lånegjeld. Avdragene vil også være påvirket av faktisk låneopptak i 2021 som ikke er gjennomført enda. Avdragskostnaden kan vises som følger.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2021	2022
Lånemasse 1/1	684 450 000	706 981 000
Av dette tilhører vann	51 107 000	54 528 000
Av dette tilhører avløp	96 038 000	98 329 000
Av dette tilhører VAR	147 145 000	152 857 000
Lånebehov totalt eks Husbank	50 000 000	48 160 000
Avdrag forutsatt 30 år	27 469 000	28 220 000
Avdrag selvkost vann	2 429 000	2 574 000
Avdrag selvkost avløp	3 559 000	3 449 000
Samlet avdrag selvkost	5 988 000	6 023 000

Tabellen viser at kommunens gjeld ved inngangen av 2022 vil være på ca 707 mill, forutsatt et låneopptak på 50 mill i 2021. Av denne gjelden utgjør ca 152,9 mill lån på investeringer innenfor selvkostområdene Vann og Avløp. Basert på 30 års nedbetalingstid på lånene vil kommunen betale ca 28,2 mill, hvorav ca 6 mill av disse er knyttet til lån på investeringer på selvkostområdet, og dermed gir en "reell" avdragsbelastning på kommunens øvrige drift på ca 22,2 mill. Tilbakeføringen av de 6 mill som skal belastes selvkostområdet fremkommer i posten "motpost avskrivninger".

Renteøkninger er ikke utelukkende negativt, da den også gi effekt på kommunens bankinnskudd. Risør kommune har de siste årene opparbeidet en god likviditetssituasjon, med gjennomsnittlig likviditet ved utgangen av 2 tertial 2021 på ca 144,5 mill i bankinnskudd. Kommunedirektøren har ved beregning av innskuddsrenter for 2022 økt gjennomsnittslikviditeten fra 60 mill til 100 mill fra 2021 til 2022, og lagt til grunn forventet rente på 3 mnd Nibor og bankavtalens rentemargin.

Innskuddsrenter	2022
Rente (est. 3 mnd NIBOR)	1,10 %
Margin på innskudd	0,45 %
Innskuddsrente	1,55 %
Gjennomsnittlig likviditet	kr 100 000 000
Renteinntekter bank	kr 1 550 000
Renteinntekter Startlån	1 500 000
Renteinntekter fordringer	105 000
Kalkulatoriske renter VAR	3 396 000
Sum budsjetterte renteinntekt	6 551 000

Hovedoversiktene viser at det er budsjettert med renteinntekter på 6,55 mill i 2022, hvorav 1,55 mill er knyttet til bankinnskuddene. De øvrige renteinntektene fremkommer i tabellen over, hvor man kan se at renteinntekter fra Startlån og selvkostområdet utgjør ca 4,9 mill som ikke gir effekt på kommunens resultat da disse føres mot driftsfond ved årsslutt.

Utbytteinntekter fra Agder Energi

Risør kommune har en eierandel på 1,17% av Agder Energi, hvor kommunene har aksjemajoritet i eierskapet sammen med Statskraft. Avkastningen på aksjene har over lang tid gitt kommunen i underkant av 7 mill i utbytteinntekter, men fra 2021 har avkastningen blitt dårligere som følge av lavere resultater i selskapet. I 2021 mottok kommunen ca 3,7 i utbytte.

For å gi forutsigbarhet for kommunene har selskapet en vedtatt utbyttepolitikk som angir at 70% av IFRS resultatet i selskapet i år 0, skal være grunnlag for utbytteutbetaling i år 2. Det gir følgende utbytteberegning som kommunedirektøren legger til grunn for 2022.

Utbyttepolitikk Agder Energi	Utbytte 2022
Resultat IFRS 2020	489 000 000
Utbyttegrunnlag 70% av resultat	342 300 000
Utbytte Risør kommune (1,17%)	4 004 910

Utbyttepolitikken åpner også for at selskapet kan utbetale mer enn 70% av selskapets resultat dersom det inntektsføres engangsgevinster i selskapet.

I handlingsprogram og økonomiplan ble det vedtatt å legge et fast utbytte på 4,5 mill i perioden 2021-2024, hvor eventuelle avvik fra dette finansieres av disposisjonsfondet for Agder Energi. Kommunedirektøren har fulgt vedtaket og lagt inn en utbytteinntekt på 4,5 mill i 2022.

5.3.4 Statlige finansieringsordninger

Risør kommune er sårbar ifht endringer i statlige finansieringsordninger knyttet til driften av våre løpende tjenester og må følge disse nøye for å tilstrebe å omorganisere virksomheten raskt dersom endringer varsles.

Et godt eksempel på dette har vært omleggingen som ble foretatt i flyktningetjenesten og enhet for bosetting av enslige mindreårige flyktninger i 2019-2020, når tilflyttingen av nye flyktninger stanset opp som følge av nasjonale innstramminger i flyktningpolitikken. Tjenestene omstrukturerte sin virksomhet og reduserte de løpende driftskostnadene for å tilpasse seg et nytt driftsgrunnlag.

Kommunen har i mange år hatt gode inntekter fra integreringstilskudd som har vært med å finansiere mange områder i organisasjonen utover flyktningetjenestene, og har nå utfordringer med å redusere driftsrammene når inntektene nå er mer enn halvert på få år.

Det samme kan man i stor grad si om habiliteringstjenestene og refusjonsinntektene på ressurskrevende helse og omsorgstjenester. Habiliteringstjenesten gir tjenester til mange av kommunens ressurskrevende brukere, og har over lang tid hatt store refusjoner som har vært en del av driftsgrunnlaget i budsjetttrammene. Regjeringen har over flere år flyttet kostnader fra staten over til kommunene, og gir utfordringer for de kommunene som har mange slike brukere. Regjeringen har økt innslagspunktet for å komme innenfor ordningen med kr.50.000 pr bruker, utover forventet lønnsvekst i flere år. Dette gir en økt belastning på kommunen med mellom 0,5-0,8 mill årlig ved hver økning. Det samme har regjeringen foreslått i statsbudsjettet for 2022. Kriteriene for å få refundert kostnadene er også skjerpet, og prinsippet om at man skal ha "direkte interaksjon" med bruker fratar kommunen refusjon for mye ressursinnsatsen som legges ned rundt brukeren og tjenestene som leveres. Flere av brukerne i Risør kommune har nå blitt "for billige" som følge av at innslagspunktet er økt betydelig mer enn lønnsveksten, og samtidig er flere av brukerne blitt over 67 år, og da faller bruker utenfor refusjonsordningen selv om tjenestebehovet vedvarer. Risør kommune har i perioden fra 2018 til 2020 fått redusert refusjon på ressurskrevende tjenester med ca 19,7 mill, og jobber fremdeles med å justere driftsrammene til et nytt driftsgrunnlag.

I 2014 fikk Risør kommune redusert sats for arbeidsgiveravgift fra 14,1% til 10,6% som et distriktpolitisk virkemiddel som følge av bla lav sysselsettingsvekst. Dette har både kommunen og det lokale næringsliv hatt glede av i mange år. Ordningen har vært under vurdering og revisjon over flere år, og det ble varslet at endringer kunne komme i statsbudsjettet for 2022. Risør kommune var heldige og fikk bli i kategorien med redusert sats. Dette er en god statlig støtte til kommunen og dens næringsliv, men dersom den reverseres vil det innebære en kostnadsøkning på 10-14 mill for

kommunen. Denne kostnadsøkningen forventer kommunedirektøren at kompenseres gjennom rammetilskuddet dersom den en dag kommer, men næringslivet har ingen slik sikringsordning og vil være kunne bli en stor utfordring for dem.

Ordningen med redusert arbeidsgiveravgift vil bli vurdert sammen med øvrige distrikts-rettede tilskudd i inntektssystemet, hvor også Distriktstilskudd Sør Norge ligger. Risør kommune mottar ca 9,3 mill i dette tilskuddet som også er lagt til grunn i budsjett for 2022. Inntektsutvalget vil legge frem sin vurdering rundt inntektssystemet i juni 2022.

Risør kommune har i 2021 mottatt ca 10 mill i koronatilskudd som kompensasjon for merkostnadene som pandemien har påført kommunen. Det er ikke gitt signaler om at det er satt av midler til å kompensere kommunene for eventuelle utgifter som kan komme i 2022, men kommunedirektøren antar at dersom situasjonen ikke har lagt seg inn i 2022, så vil ny regjering måtte komme med nye bevilgninger til kommunesektoren. Budsjettet for 2022 er derfor lagt uten å ta hensyn til eventuelle merkostnader som følge av pandemien.

5.3.5 Avsetninger lønn og pensjon

Kommunedirektøren avsetter årlig egne budsjettmidler sentralt for å kompensere driftssektorene for påløpte kostnader for lønn og avsetninger til driftstiltak fra handlingsprogrammet. I budsjettet for 2020 er det budsjettert med følgende sentrale avsetninger.

Lønnsoppgjør

Kommunedirektøren har avsatt 6 mill til neste års lønnsoppgjør. Det er forventet en sentral lønnsvekst på 3,2 % i 2022, som reduseres med overhengeret fra lønnsoppgjøret i 2021 med 1,9%. Kommunen bør dermed avsette ca 1,3% av forventet lønnsmasse 1/1-2021 i kapittel 4 for å kunne kompensere sektorene for denne kostnaden. Kommunedirektøren har de siste årene avsatt en pott på 6 mill som har vært tilstrekkelig, og viderefører dette inn i 2022.

Lærlinger

Det budsjetteres sentralt med en pott på 3,64 mill for å kunne kompensere driftssektorene for påløpte kostnader ved å ta inn lærlinger i sin virksomhet. Sektorene kompenseres for lønnskostnaden, og får selv beholde lærlingstilskuddet som kommer fra Opplæringskontoret. Potten på 3,64 mill skal dekke lønn til 20 lærlinger. Kommunedirektøren tilstreber å ta imot inntil 25 lærlinger, men har ikke hatt tilgang på mange nok søkere selv om lærlingtilbudet har økt de siste årene.

Tiltak i handlingsprogrammet

Kommunedirektøren har gjennom tiltakslisten foreslått å videreføre flere driftstiltak som budsjetteres sentral og kompenseres ut til sektorene etter hvert som kostnadene påløper. For budsjettåret 2022 er det følgende tiltak som avsettes sentralt.

Oversikt over felles tiltak i HP	2022
Taksering Eiendomsskatt	1 500 000
Tilskudd Risør By AS	750 000
Omstillingsmidler Org.	200 000
Arbeidsmiljøtiltak	300 000
Sum totalt	2 750 000

Prinsippet med å budsjettere de overfor nevnte elementene sentralt er at dersom ikke tiltakene blir gjennomført, eller utgiftene lavere enn anslått, så vil midlene bli stående ubrukt gjennom året, eller foreslås omdisponert gjennom tertialrapporter til kommunestyret.

I tillegg til de nevnte budsjettposter, så budsjetteres også pensjonselementene knyttet til bruk av premiefond, inntektsføring av premieavvik, og amortisering av premieavvik på dette fellesområdet og kan vises i følgende oversikt. Vurderinger rundt disse elementer kan sees i kapittel 5.3.2 pensjon.

Avsetninger lønn og pensjon 2022-25	2 022
Avsetning lønnsoppgjør	6 000 000
Avsetning lærlinger	3 640 000
Premieavvikinntekt pensjon	-7 600 000
Bruk av premiefond pensjon	-10 000 000
Amortisering premieavvik tidligere år	11 100 000
010-099 - Sum lønn og sosiale utgifter	3 140 000
Aktuarkostnader pensjonsordning SPK	50 000
300-380 - Kjøp som erstatter tj.prod	50 000
MVA komp (utgift)	5 000
Avsetninger tiltak i HP/ØP felles	2 750 000
400-490 - Overføringsutgifter	2 755 000
MVA komp (inntekt)	-5 000
700-790 - Refusjoner	-5 000
Sum avsetninger felles lønn og pensjon	5 940 000

5.4 Sektorrammer 2022

Kommunestyret vedtar budsjettene på netto driftsrammer pr sektor. Dette gir kommunedirektøren og kommunalsjefen handlingsrom til å forvalte rammene på best mulig vis, uten å måtte ha kommunestyrets vedtak i når det gjøres mindre vesentlige endringer innad i sektorene.

Budsjettrammene som foreslås vedtatt for sektorene avviker relativt mye fra de tildelte sektorrammene i budsjettprosessen. Dette skyldes at sektorene i noen tilfeller har vesentlige endringer i sitt driftsgrunnlag i form av endring i oppgaver, eller vesentlige endringer i driftsinntekter eller driftsutgifter.

Som en del av arbeidet med Balanse24 har kommunedirektøren foreslått tiltak i drift som innebærer store og små endringer i rammetildelingen på hver enkelt sektor. Tiltakene som gir direkte innvirkning på budsjettrammene for 2022 kan vises som følger.

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 (alle tall i hele 1000)	2022
ref.nr	Felles / Kommunedirektør / Staber	
500-1	Arbeidsmiljøtiltak	300
500-2	Omstilling og fornying	200
100-1	Reduksjon tilskudd Kirkelig fellesråd	-274
100-2	Kutt i utgifter til politiske møter	-100
500-3	Taksering av fritidsboliger og næringseiendom	1 500
500-6	Tilskudd Risor By AS	750
	Sum tiltak Rådmann og stab/felles	2 376
	Skole, barnehage, oppvekst	
400-1	Effektiviseringstiltak Voksenopplæringen	-500
400-2	Effektiviseringstiltak Risor Ungdomsskole	-500
400-4	Effektiviseringstiltak Søndeled barneskole og SFO	-400
400-5	Effektiviseringstiltak Hope oppvekstsenter	-400
	Sum tiltak oppvekst	-1 800
	Samfunnsutvikling	
200-14	Brannverntiltak kommunale bygg	2 400
200-15	Vedlikehold kommunale bygg	2 000
200-16	Effektiviseringstiltak sektor for Samfunnsutvikling	-500
200-17	Byjubileum 2023	200
	Sum tiltak Samfunnsutvikling	4 100
	Helse og omsorg	
300-9	Samlokalisering leger	0
	Sum tiltak helse og omsorg	
	Sum tiltak som påvirker budsjetttrammene	4 676

Basert på sektorenes konsekvensjusterte budsjett for 2022, og tiltakene fra handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 med effekt i 2022 foreslår Kommunedirektøren følgende netto driftsrammer for sektorene for budsjett 2022.

Netto budsjetttrammer 2022 Sektor-Ansvar	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
100 Sektor Rådmann og stab	36 777 000	31 988 000	32 823 000
200 Sektor samfunnsutvikling	44 140 000	60 679 000	63 476 000
300 Sektor helse og omsorg	197 677 000	193 128 000	216 713 000
400 Sektor for oppvekst	135 418 000	123 160 000	124 271 000
500 Felles inntekter, utgifter og avsetning	-414 012 000	-408 954 000	-437 284 000

Foreslåtte sektorrammer skal også vises gjennom de lovpålagte hovedoversiktene Bevilgningsoversikt drift A og B som følger.

Bevilgningsoversikt drift A 2022-25	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Rammetilskudd	-241 438 429	-242 732 000	-245 855 000
Inntekts- og formuesskatt	-180 186 375	-183 443 000	-191 009 000
Eiendomsskatt	-22 315 913	-23 427 000	-25 900 000
Andre generelle driftsinntekter	-46 273 949	-25 755 250	-25 101 400
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-490 214 666	-475 357 250	-487 865 400
Sum bevilgninger drift, netto	450 323 966	434 312 339	459 561 611
Avskrivninger	31 906 024	28 676 000	32 277 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	482 229 990	462 988 339	491 838 611
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 984 676	-12 368 911	3 973 211
Renteinntekter	-5 193 725	-5 271 000	-6 551 000
Utbytter	-7 198 942	-4 484 000	-4 500 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	17 567 372	16 397 000	17 707 000
Avdrag på lån	27 181 426	27 469 000	28 220 000
NETTO FINANSUTGIFTER	32 356 131	34 111 000	34 876 000
Motpost avskrivninger	-31 906 022	-28 676 000	-32 223 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-7 534 567	-6 933 911	6 626 211
Overføring til investering	710 000	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-810 991	-747 711	-2 626 679
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	10 205 791	7 681 622	-3 999 532
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	10 104 800	6 933 911	-6 626 211
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift B bryter deretter ned "sum bevilgninger drift, netto" fra Bevilgningsoversikt drift A på sektornivå som følger.

Bevilgningsoversikt drift B	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
100-Sektor Rådmann og stab			
Netto driftsrammer	36 943 000	32 028 000	33 063 000
200-Sektor samfunnsutvikling			
Netto driftsrammer	73 127 000	70 138 000	72 780 000
300-Sektor helse og omsorg			
Netto driftsrammer	201 939 000	194 298 000	218 255 000
400-Sektor for oppvekst			
Netto driftsrammer	140 887 000	128 693 000	129 374 000
500-Felles inntekter, utgifter og avsetning			
Netto driftsrammer	-2 571 000	9 156 000	6 090 000
Sektorrammer netto totalt	450 325 000	434 313 000	459 562 000

Som nevnt tidligere i dokumentet avviker netto driftsrammer i denne oversikten fra kommunedirektørens rammefordeling som følge av at andre statlige tilskudd holdes utenfor.

I de påfølgende kapitler vil kommunedirektøren ta for seg hver sektor og beskrive de mest vesentlige momentene som er lagt til grunn for budsjettrammen og driften i 2022.

5.4.1 Rådmann og stab

Rådmann og stab er ikke en driftssektor på samme måte som de øvrige, men utgjør i stor grad kommunens sentraladministrasjon. Rådmann og stab består av 16,3 årsverk inkludert politisk ledelse og frikjøpte tillitsvalgte fra de store fagforeningene.

De to stabene, organisasjon (HR og fellestjenesten) og økonomi jobber tett sammen med resten av driftsorganisasjonen. Fellestjenesten driver kommunens sentralbord og publikumsmottak, intern og ekstern kommunikasjon og kommunens dokumentsertjenester.

Rådmann og stab består av følgende budsjettområder:

Netto budsjetttrammer 2022 Sektor-Ansvar	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
100 Sektor Rådmann og stab	36 777 000	31 988 000	32 823 000
10100 Rådmannsgruppen	2 384 000	2 981 000	2 947 000
10200 Rådmannsgruppen - Felles	7 840 000	6 663 000	6 286 000
10300 Rådmannens stab	997 000	0	0
10400 Rådmannen politisk	3 388 000	3 881 000	3 772 000
10500 IKT	8 471 000	8 751 000	9 413 000
10600 Stab personal	4 152 000	4 218 000	4 745 000
10700 Stab fellestjenester	5 132 000	2 700 000	2 968 000
10800 Stab økonomi	4 413 000	2 793 000	2 692 000

Store deler av kommunedirektørens budsjetttrammer på ca 32,8 millioner er bundet opp i faste kostnader som gjelder hele den kommunale organisasjonen, men føres sentralt. Eksempler på dette kan være

- Felles kommunale kontingenter som KS/OU/FOU/OFA/Tono/Gramo/kopinor mm utgjør ca 1 mill
- IKT-kostnader til drift av IKT Agder, felles datasystemer, internett og telefoni, datautstyr, og lisenser til ansatte og brukere utgjør ca 9,4 mill
- Aust-Agder arkivet 0,75 mill
- Felles jusnettverk 0,3 mill
- Felles ansvarsforsikring 0,1 mill
- Politisk styring utgjør ca 2,5 mill
- Kontrollutvalg og revisjon utgjør ca 1,3 mill
- Utgifter til kirkelig fellelsråd ca 4,9 mill

Totalt utgjør disse elementer nesten 2/3 av kommunedirektørens budsjett og reduserer handlingsrommet for endringer uten at det går på bekostning av resten av organisasjonen.

Kommunedirektøren har lagt inn to konkrete kostnadsreducerende tiltak i budsjett 2022:

- Reduksjon i tilskudd til kirkelig fellelsråd med kr. 274' som reduserer det kommunale tilskuddet fra ca 5,1 mill til 4,8 mill årlig. KOSTRA-tall viser at kommunen bruker mer enn gjennomsnittet i kostra-gruppen og landet pr innbygger, og mener det er viktig at fellelsrådet også ser på effektiviserende tiltak i sin virksomhet.
- Reduksjon i utgifter til politiske møter på kr. 100' årlig hvor kommunedirektøren ønsker å redusere kostnadene ved å vurdere møtestrukturen og de medfølgende kostnader til disse.

Driftsrapport

Budsjettrammen kan vises i driftsrapporten, hvor sektorens budsjett deles opp på hovedpostnivå:

Driftsrapport Budsjett 2022	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor Rådmann og stab			
Lønn og sosiale utg	16 246 000	13 507 000	14 383 000
Kjøp inngår i tj prod	5 978 000	4 308 000	4 810 000
Kjøp erstatter tj prod	9 377 000	8 727 000	9 513 000
Overføringer fra komm	7 872 000	7 043 000	5 915 000
Finansutgifter	2 147 000	1 460 000	1 460 000
Salgsinntekter	-231 000	-425 000	-404 000
Refusjoner	-2 298 000	-1 132 000	-1 154 000
Overføringer til komm	-100 000	0	0
Finansinntekter	-2 213 000	-1 500 000	-1 700 000
Sum netto budsjettrammer	36 777 000	31 988 000	32 823 000

Fremlagt budsjett for 2022 er i stor grad en videreføring av dagens drift, hvor rammeøkningen på ca 0,8 mill består av generell lønnsvekst og økte kostnader til IKT.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Netto lønnskostnader	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor Rådmann og stab			
Fast lønn	10 300 000	8 968 000	9 745 000
Vikarlønn	360 000	0	0
Ekstrahjelp	9 000	60 000	0
Overtid	405 000	0	0
Annen lønn	221 000	2 000	2 000
Folkevalgte	1 752 000	1 635 000	1 632 000
Skyss og kost	115 000	161 000	158 000
SUM LØNNSUTG	13 163 000	10 826 000	11 537 000
Pensjon og aga	3 199 000	2 841 000	3 005 000
SUM BRT LØNNSUTG	16 361 000	13 668 000	14 541 000
Lønnsrefusjoner	-415 000	0	0
SUM NTO LØNNSUTG	15 946 000	13 668 000	14 541 000

Som oversikten viser består mesteparten av faste lønninger og godtgjørelse til folkevalgte. Sektoren har i liten grad vikarkostnader da sykefravær sjeldent erstattes som følge av behovet for kompetanse om organisasjonen og til fagsystemer som kreves for å utføre arbeidet.

Årsverksutvikling

Bemanningen i sektoren videreføres på samme nivå som i 2021, med små justeringer i Stab personal i forbindelse med utskiftninger i bemanningen.

Utvikling fast ansatte årsverk sektor-ansvar	Årsverk 2022	Årsverk 2021	Endring
100 Sektor Rådmann og stab	16,32	16,02	0,30
10100 Rådmannsgruppen	240	240	0
10400 Rådmannen politisk	115	115	0
10600 Stab personal	542	517	25
10700 Stab fellestjenester	335	330	5
10800 Stab økonomi	400	400	0

Kommunedirektøren legger til grunn at begge stabene har knapp bemanning etter naturlig avgang som ikke er erstattet fra 2020-2021. Stabene opplever et stort arbeidspress for å levere gode tjenester til hele organisasjonen, samtidig som utskiftning av alle administrative systemer krever kompetanseheving for å kunne hente ut gevinster ved bruk av disse.

5.4.2 Sektor for Samfunnsutvikling

Sektor for Samfunnsutvikling er den sektoren med størst spekter av tjenester i organisasjonen og består av følgende driftsenheter.

Netto budsjetttrammer 2022 Sektor-Ansvar	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
200 Sektor samfunnsutvikling	44 140 000	60 679 000	63 476 000
20100 Samfunnsutvikling leder	4 457 000	2 796 000	3 137 000
21100 Plan og byggesak	1 362 000	2 017 000	1 909 000
22100 Eiendom forvaltning	2 037 000	6 847 000	10 059 000
22200 Eiendom vaktmestertjenester	5 111 000	5 060 000	4 853 000
22300 Eiendom renhold	10 767 000	11 005 000	11 198 000
22400 Eiendom tekniske tjenester	11 374 000	9 913 000	10 248 000
22500 Risør Biovarmeanlegg	-425 000	0	0
23100 Selvkostområdene VAR	0	0	0
24100 Kultur leder	6 158 000	6 545 000	5 996 000
24200 Kultur Risørhuset	667 000	534 000	525 000
24300 Risør bibliotek	2 109 000	2 405 000	2 478 000
24400 Risør Kino	1 357 000	614 000	600 000
24500 Kultur frivillighetssentralen	-48 000	-88 000	186 000
25100 EBOI Leder	307 000	0	0
25200 Flyktningetjenesten	15 000	0	0
26100 NAV - sosial	15 364 000	15 948 000	14 989 000
26200 NAV - flyktning	-16 474 000	-2 916 000	-2 703 000

Som oversikten viser er det ikke vesentlige endringer i enhetenes budsjetttrammer fra 2021 til 2022, men av endringene i enhetenes budsjetttrammer kan det kommenteres følgende:

Samfunnsutvikling leder har en økning i budsjetttrammen som følge av endring i effektivitetskravet i sektorens ramme fra 2021 til 2022.

Enhet for Plan og byggesak har en reduksjon i budsjetttrammen på ca 0,1 mill som i hovedsak består av forventede økte driftsinntekter som følge av økt aktivitet i markedet.

Enhet for Eiendom forvaltning har en budsjettøkning på ca 3,2 mill som i hovedsak er en følge av at kommunedirektøren har lagt inn to konkrete tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale bygg.

Enhet for Kultur leder har en reduksjon i rammene som følge av at prosjektet med Historieboken avsluttes i 2021.

Frivillighetssentralen er budsjettert med en kommunal egenandel på 186' utover forventet tilskudd og finansierer en 50% stilling i 2022.

NAV-sosial har en reduksjon i budsjetttrammen på ca 1 mill, hovedsakelig som følge av forventet lavere kostnad til økonomisk sosialhjelp.

NAV-flyktning forventer en reduksjon i integreringstilskuddet på ca 1,2 mill som dekkes inn gjennom forventet reduksjon i utgifter til økonomisk sosialhjelp og Introduksjonsprogrammet.

Kommunedirektøren har lagt inn 4 driftstiltak i sektorens budsjett for 2022

- Styrket vedlikehold av kommunale bygg med kr. 2 mill
- Styrket budsjett til brannverntiltak i kommunale bygg med kr. 2,4 mill.
- Udefinert effektiviseringstiltak for sektoren på kr.0,5 mill med varig effekt
- Midler til planlegging av 300 års jubileum i 2023 med kr. 0,2 mill.

Selvkostområdene, Feier, Vann og Avløp, ligger i en egen enhet under sektor for Samfunnsutvikling, men har ingen netto driftsramme da inntekter og utgifter skal balanseres mot bundne driftsfond (selvkostfond) ved årsslutt. Enheten utgjør følgelig ikke noen kostnad for den kommunale virksomheten da disse kostnadene skal dekkes gjennom de kommunale gebyrene. Kommunedirektøren har fokus på at de kommunale gebyrene skal holdes stabile og på et moderat nivå. Det som kan utfordre stabiliteten i gebyrene er store investeringer i anlegg og infrastruktur som må belastes de kommunale gebyrene. Det er derfor viktig med en kontinuitet i arbeidet med vedlikehold og oppgradering av eksisterende anlegg, og planlegge langt fremover for større investeringsbehov på dette området. Dette gjøres gjennom Hovedplan for Vann og Avløp som ligger som vedlegg til dokumentet og er innarbeidet i investeringsplanen. Kommunedirektøren legger frem et budsjett med gebyrer på vann, avløp og feiing som videreføres på 2021 nivå uten justering for prisvekst, mens renovasjonsgebyret øker med kr.150 pr år, som tilsvarer en vekst på 4,67%. Tilkoblingsgebyrer for vann og avløp holdes også uendret på kr.7.350 pr område.

Gebyrutviklingen de siste 5 år kan vises som nedenfor.

Gebyr / År	2018		2019		2020		2021		2022	
eks mva	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr
Vann abonnement	1 386,00	0,00	1 428,00	3,03	1 500,00	5,04	1 500,00	0,00	1 500,00	0,00
Vann forbruk pr. m3	7,34	0,00	7,34	0,00	7,71	5,04	7,35	-4,67	7,35	0,00
Avløp abonnement	1 785,00	0,00	1 785,00	0,00	1 963,50	10,00	1 900,00	-3,23	1 900,00	0,00
Avløp forbruk pr. m3	12,40	0,00	12,40	0,00	13,64	10,00	13,64	0,00	13,64	0,00
Renovasjon normalabo.	3 004,00	3,37	2 904,00	-3,33	3 054,00	5,17	3 215,00	5,27	3 365,00	4,67
Feieavgift pr pipe	270,00	0,00	285,00	5,56	285,00	0,00	300,00	5,26	300,00	0,00
Slamgebyr	1 080,00	0,00	1 080,00	0,00	1 230,00	13,89	1 280,00	4,07	1 280,00	0,00

Samlet sett vil de kommunale avgiftene for en "normalbolig" utgjøre ca 14.000 pr år inkl. mva, som tilsvarer en kostnadsvekst på ca 1,7% fra 2021.

RISØR 2022			RISØR 2021				
	Eks.mva	Inkl.mva	Eks.mva	Inkl.mva	Endr.21-22 kr.		
Vann - bruksareal = 140m2	2 940,60	3 675,75	2 940,60	3 675,75	0,00	0,00	
Vann - ab.avg.	1 500,00		1 500,00			0,00	
Vann - forbruksavg.	7,35		7,35			0,00	
Avløp - bruksareal = 140 m2	4 573,44	5 716,80	4 573,44	5 716,80	0,00	0,00	
Avløp - ab.avg.	1 900,00		1 900,00			0,00	
Avløp - forbruksavg.	13,64		13,64			0,00	
Renovasjonsavgift	3 365,00	4 206,25	3 215,00	4 018,75	150,00	4,67 %	
Feieavgift	300,00	375,00	300,00	375,00	0,00	0,00	
Slamgebyr	1 280,00	1 600,00	1 280,00	1 600,00	0,00	0,00	
						%-endring	
Årsavg.(min.avg.) bolig	11 179,04	13 973,80	11 029,04	13 786,30	187,50	1,70 %	
Pr. termin (6 terminer) inkl mva	1 863,17	2 328,97	1 838,17	2 297,72	31,25	1,70 %	
Det er tatt utgangspunkt i en bolig med bruksareal på 140 m2 og et forbruk på 1,4 m3 pr m2							

Driftsrapport

Budsjettrammen for 2022 kan vises gjennom driftsrapporten hvor sektorens budsjett deles opp på hovedpostnivå.

Driftsrapport Budsjett 2022	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor samfunnsutvikling			
Lønn og sosiale utg	62 754 000	59 065 000	58 550 000
Kjøp inngår i tj prod	36 623 000	39 021 000	41 473 000
Kjøp erstatter tj prod	20 645 000	17 768 000	18 796 000
Overføringer fra komm	21 996 000	15 962 000	14 892 000
Finansutgifter	22 447 000	21 230 000	21 988 000
Salgsinntekter	-56 359 000	-58 505 000	-57 749 000
Refusjoner	-11 839 000	-3 099 000	-3 147 000
Overføringer til komm	-36 694 000	-18 241 000	-17 263 000
Finansinntekter	-15 433 000	-12 524 000	-14 064 000
Sum netto budsjettrammer	44 140 000	60 679 000	63 476 000

Fremlagt budsjett for 2022 er i stor grad en videreføring av dagens drift, justert for styrkingen som ligger i foreslåtte driftstiltak for sektoren, og de nevnte endringene i sektorenes drift.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Netto lønnskostnader	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor samfunnsutvikling			
Fast lønn	33 317 000	31 348 000	31 819 000
Vikarlønn	1 100 000	346 000	297 000
Ekstrahjelp	330 000	442 000	442 000
Overtid	498 000	625 000	690 000
Annen lønn	1 164 000	673 000	318 000
Vedlikeh og nybygg	17 000	0	0
Løn renhold	7 529 000	7 208 000	7 471 000
Folkevalgte	13 000	0	5 000
Kvalifisering og introduk stønad	7 659 000	7 100 000	6 000 000
Skyss og kost	74 000	111 000	116 000
SUM LØNNSUTG	51 699 000	47 855 000	47 159 000
Pensjon og aga	11 129 000	11 322 000	11 507 000
SUM BRT LØNNSUTG	62 828 000	59 176 000	58 666 000
Lønnsrefusjoner	-3 218 000	-30 000	-30 000
SUM NTO LØNNSUTG	59 609 000	59 146 000	58 636 000

Som oversikten viser er det små endringer fra 2021 til 2022, hvor reduksjonen i fastlønn kan kobles direkte til arbeidet med Risørs Historie som avsluttes i 2021.

Årsverksutvikling

Bemanningen i sektoren videreføres på samme nivå som i 2021 med unntak av avslutningen av oppdraget med å skrive Risørs historie som utgjorde en 60% stilling i prosjektets slutfase.

Utvikling fast ansatte årsverk sektor-ansvar	Årsverk 2022	Årsverk 2021	Endring
200 Sektor samfunnsutvikling	74,31	74,90	-0,59
20100 Samfunnsutvikling leder	300	300	0
21100 Plan og byggesak	680	680	0
22100 Eiendom forvaltning	160	180	-20
22200 Eiendom vaktmestertjenester	700	760	-60
22300 Eiendom renhold	1 820	1 800	20
22400 Eiendom tekniske tjenester	709	669	40
23100 Vann og Avløp - Selvkostområder	1 152	1 052	100
24100 Kultur leder	100	160	-60
24200 Kultur Risørhuset	90	90	0
24300 Risør bibliotek	293	292	1
24400 Risør Kino	167	187	-20
24500 Kultur frivillighetssentralen	50	20	30
26100 NAV - sosial	640	640	0
26200 NAV - flyktning	570	660	-90

Kommunedirektøren ser at det stedvis er noe knapp bemanning i sektoren ifht oppdragsmengden, og at arbeidspresset er stort, og innbyggernes forventning enda større. Koronasituasjonen har gitt deler av sektoren endrede ressursbehov, og det jobbes kontinuerlig med å kartlegge hva som er korrekt bemanning opp mot et normalt behov.

Sektor for Helse og omsorg

Sektor for helse og omsorg er kommunens største enhet, både i budsjettrammer og i antall ansatte, og består av følgende driftsenheter.

Netto budsjettrammer 2022 Sektor-Ansvar	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
300 Sektor helse og omsorg	197 677 000	193 128 000	216 713 000
30100 Helse og omsorg - leder	1 554 000	4 878 000	4 677 000
31100 Habilitering - leder	-4 523 000	-12 193 000	-3 110 000
31200 Habilitering - Linken	10 168 000	8 899 000	8 728 000
31300 Habilitering - Orreveien	15 743 000	16 017 000	18 253 000
31400 Habilitering - Sandnes ressursenter	35 511 000	33 439 000	36 116 000
32200 Omsorg hjemmetjenester	42 141 000	42 394 000	45 288 000
32300 Omsorg institusjon	52 417 000	53 866 000	56 980 000
32400 Omsorg psykisk helse	12 289 000	12 904 000	13 519 000
33100 Helse - leder	1 120 000	1 162 000	1 193 000
33200 Helse barnevern	13 196 000	14 000 000	16 002 000
33300 Helse helsetjenester	11 137 000	9 220 000	10 066 000
33400 Risør helsestasjon	4 700 000	4 955 000	5 129 000
33500 Sønedeled Legesenter	1 639 000	1 046 000	1 292 000
33700 Solsiden Legesenter	586 000	2 541 000	2 581 000

Oversikten viser at sektorens netto budsjettramme øker med ca 23,6 mill fra 2021 til 2022, hvor rammeøkningen skyldes flere innvirkende faktorer som bør presiseres.

Habilitering leder har en refusjonssvikt på ressurskrevende brukere fra budsjett 2021 på ca 9 mill som gir en netto økning i budsjettammene. Svikten i refusjoner er sammensatt av økte innslagspunkt i ordningen, innstramminger i kriteriene for å motta refusjon, samt brukernes alder og ressursbehov. Kommunalsjefen samler fagutviklere og tjenestekartlegger, ved å flytte ressurser internt, under enhetsleder for habilitering som vil utgjøre 3 årsverk.

Sandnes ressursenter har en rammeøkning på ca 2,7 mill som begrunnes i at salg av tjenester til Åmli kommune opphørte høsten 2021 etter en planlagt avvikling. Enheten har hatt inntekter fra salget på ca 8,7 mill årlig som nå er borte fra driftsbudsjettet, og enheten jobber med å tilrettelegge turnuser på ressursenteret til korrekt nivå ut fra brukernes behov. Sandnes ressursenter har også de fleste av kommunens ressurskrevende brukere hvor det leveres lovpålagte tjenester ifht enkeltbrukernes behov. Sandnes ressursenter har vært gjennom store driftsendringer over flere år som følge av endringer i tjenesten, og har fra høsten 2021 fått inn ny enhetsleder. Fokuset i 2022 blir å stabilisere virksomheten for brukere og ansatte.

Orreveien ressursenter har en rammeøkning på ca 2,25 mill fra 2021 som følge av økt ressursbehov for å betjene senterets brukere. Orreveien har fått overført ressurser fra Sandnes ifht avviklingen av salget til Åmli.

På Frydenborgsenteret er den nye korttidsavdelingen nå åpnet og satt i drift av hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. De to enhetene har fått tilført 4 nye årsverk i 2022 til å drifte avdelingen i tillegg til styrkingen med 1,9 årsverk på natt fra høsten 2021. Enhetene vil nå forsøke å tilpasse driften ut fra fremtidig behov for å se om bemanningen er tilstrekkelig og om det er mulig å hente ut synergier gjennom samarbeidet mellom enhetene og avdelingene. De nye byggene har også gitt nytt

og funksjonelt hjelpemiddellager med verksted, og nytt parkeringsanlegg for hjemmetjenestens biler som er tilrettelagt for overgang til bruk av elbiler.

Innen Psykisk helse er det som en del av innsparingskravet valgt å ikke ansette ny enhetsleder etter at den forrige sluttet. Ansvaret for enheten legges inn under enhetsleder for hjemmetjenester da de to tjenestene har flere felles brukere. Enheten har samtidig måttet oppbemanne med 5 årsverk knyttet til en ny bruker med stort oppfølgingsbehov.

Innen Helseområdet ligger den største økningen i forventet økte kostnader forbundet med innføringen av barnevernsreformen fra 1/1-2022. Tjenesten leveres gjennom det interkommunale Barnevernet i Øst som har signalisert en kostnadsøkning på ca 2 mill fra 2021, som er omtrent det samme som er signalisert at blir kompensert til kommunen i økt rammetilskudd. Det er en stor usikkerhet knyttet til kostnadseffekten av reformen da kommunens egenandel ved gjennomføring av tiltak i- og utenfor hjemmet øker betydelig, men samtidig er koblet direkte opp mot hvor mange tiltak kommunene har gjennom året.

Sektoren har ingen tiltak fra foreslått handlingsprogram og økonomiplan med økonomisk effekt i drift i 2022, men kommunedirektøren har lagt inn et tekst-tiltak om at sektoren skal jobbe videre mot å få samlet de kommunale og private legetjenesten i ett senter.

Driftsrapport

Sektorens budsjetttrammer for 2022 kan vises gjennom driftsrapporten hvor budsjettet deles opp på hovedpostnivå.

Driftsrapport Budsjett 2022	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor helse og omsorg			
Lønn og sosiale utg	202 590 000	201 716 000	208 721 000
Kjøp inngår i tj prod	14 193 000	14 755 000	14 699 000
Kjøp erstatter tj prod	28 991 000	25 637 000	27 857 000
Overføringer fra komm	2 701 000	1 521 000	1 521 000
Finansutgifter	189 000	0	0
Salgsinntekter	-12 089 000	-13 664 000	-13 534 000
Refusjoner	-34 379 000	-35 667 000	-21 009 000
Overføringer til komm	-1 460 000	0	-697 000
Finansinntekter	-3 059 000	-1 170 000	-845 000
Sum netto budsjetttrammer	197 677 000	193 128 000	216 713 000

Oversikten viser at rammeøkningen kan brytes ned til en økning på ca 7 mill i lønnskostnader, 2 mill i kjøp som erstatter tjenesteproduksjon (Barnevern), og bortfall av refusjonsinntekter på ca 14,5 mill.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Netto lønnskostnader	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor helse og omsorg			
Fast lønn	130 105 000	137 030 000	143 314 000
Vikarlønn	23 044 000	14 626 000	14 126 000
Ekstrahjelp	3 966 000	3 388 000	2 843 000
Overtid	2 692 000	970 000	970 000
Annen lønn	3 702 000	1 600 000	1 893 000
Folkevalgte	11 000	0	0
Skyss og kost	507 000	841 000	811 000
SUM LØNNSUTG	164 027 000	158 455 000	163 956 000
Pensjon og aga	39 071 000	44 102 000	45 576 000
SUM BRT LØNNSUTG	203 097 000	202 557 000	209 532 000
Lønnsrefusjoner	-10 316 000	-3 905 000	-3 905 000
SUM NTO LØNNSUTG	192 782 000	198 652 000	205 627 000

Som oversikten viser ligger lønnsøkningen i faste årsverk, mens det er redusert noe på budsjett for ekstrahjelp. De største virksomhetene i sektoren leverer tjenester døgnet rundt og er avhengig av vikarer for å levere gode tjenester. Sektoren har fokus på å legge gode turnuser for de ansatte og redusere uønsket deltidsstillinger og vikarer så langt det er mulig.

Årsverksutvikling

Årsverksoversikten viser faste stillinger i sektoren, fordelt på de enkelte enheter

300 Sektor helse og omsorg	241,39	235,81	5,58
30100 Helse og omsorg - leder	420	440	-20
31100 Habilitering - leder	869	589	280
31200 Habilitering - Linken	765	900	-135
31300 Habilitering - Orreveien	2 130	1 877	253
31400 Habilitering - Sandnes ressursenter	4 060	4 760	-700
32200 Omsorg hjemmetjenester	5 787	5 587	200
32300 Omsorg institusjon	6 372	6 182	190
32400 Omsorg psykisk helse	2 098	1 798	300
33100 Helse - leder	100	100	0
33300 Helse helsetjenester	280	270	10
33400 Risør helsestasjon	820	640	180
33500 Sønedeled Legesenter	138	138	0
33700 Solsiden Legesenter	300	300	0

Oversikten viser en økning i faste stillinger på ca 5,6 årsverk fra 2021, hvor de mest sentrale endringene er omtalt tidligere.

Kommunedirektøren legger til grunn at kommunen har en helse og omsorgstjeneste som drives på en effektiv og rasjonell måte, men at de siste års arbeid med koronapandemien har vært svært krevende for ledere og ansatte. Tjenesten får stadig flere brukere å ta hånd om og stadig flere har tunge og sammensatte tjenestebehov (bla. som følge av sykehusets utskrivingspolitikk). Kommunedirektøren har derfor vært opptatt av å skjerme sektoren underveis i salderingsprosessen i så stor grad som mulig. Sektoren har over lang tid jobbet med å strukturere tjenestene til det beste for brukere, og for å møte de demografiske utfordringene som kommer fremover. Med de investeringstiltakene som er gjennomført, og de som er foreslått i investeringsplanen 2022-25, er budsjett 2022 et skritt i riktig retning.

5.4.3 Sektor for Oppvekst

Sektor for skole og barnehage er en ren oppvekstsektor som ivaretar kommunens barn og voksne gjennom hele opplæringsforløpet fra barnehage til de er ferdig med grunnskolen, herunder også skolefritidsordningen og den interkommunale PP-tjenesten.

Sektoren består av følgende driftsenheter.

Netto budsjetttrammer 2022 Sektor-Ansvar	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
400 Sektor for oppvekst	135 418 000	123 160 000	124 271 000
40100 Oppvekst og inkludering - Leder	35 243 000	27 991 000	24 906 000
41100 Risør barneskole - grunnskole	31 180 000	28 029 000	29 005 000
41200 Risør barneskole SFO	2 218 000	733 000	1 260 000
42100 Hope Oppvekstsenter - grunnskole	4 392 000	4 702 000	4 536 000
42200 Hope Oppvekstsenter - SFO	121 000	136 000	17 000
42300 Hope oppvekstsenter - barnehage	3 426 000	3 532 000	3 234 000
43100 Søndeled Barneskole - grunnskole	12 427 000	12 041 000	11 240 000
43200 Søndeled Barneskole - SFO	548 000	363 000	248 000
44100 Risør Ungdomskole - grunnskole	25 450 000	27 011 000	26 474 000
45100 PPT	2 442 000	2 565 000	2 831 000
46100 Fargeskrinet Barnehage	6 860 000	5 504 000	7 030 000
47100 Trollstua Barnehage	6 254 000	6 504 000	8 356 000
25300 Voksenopplæringen (VIRK)	4 858 000	4 048 000	5 132 000

Som oversikten viser øker sektorens netto driftsramme med ca 1,1 mill fra 2021 til 2022, som tilsvarer ca 0,9% vekst som er lavere enn forventet pris og lønnsvekst. Sektoren har startet arbeidet med å legge om driften av grunnskolene som følge av forventet lavere elevtallgrunnlag og reduksjon i driftsrammene fremover.

Demografiutviklingen viser at vi blir færre barn og unge, og flere eldre gjør at Kommunedirektøren har satt fokus på at det må gjøres endringer i Risørskolen for å frigjøre midler for å kunne gjøre en vridning av budsjetttrammene fra Oppvekst til Helse og Omsorg.

Både barnehagene og grunnskolene er underlagt bemanningsnormer som angir minimums-bemanning til ordinær drift ifht antall barn i barnehagen og grunnskolen. Økonomisk effektiv drift i barnehagene og grunnskolen styres derfor av en optimalisering av sammensetningen av barnegrupper/klasser og antall pedagoger som skal settes inn for å gi barna en god hverdag og god læring.

I Risørskolen har det over lang tid vært en høy andel elever som har hatt behov for spesialundervisning, og henvisninger til PPT har økt over tid. Den totale ressursbruk som skolene bruker til spesialundervisning kommer på toppen av den ordinære undervisningen. Dette er svært kostnadskreven, og resultatene viser at det ikke gir betydelig effekt på elevenes læring og utvikling. Dette kan trolig skyldes en svak grad av tilpasset opplæring i starten av skoleløpet.

Kommunalsjefen har, sammen med rektorene, hatt fokus på kostnadsreduserende tiltak i konsekvensjusteringen av budsjettet fra 2021 til 2022 i budsjettprosessen i grunnskolen. Det er en krevende oppgave å gjøre uten å gjøre systemendringer i måtene skolene drives på. Kommunedirektøren har derfor valgt å legge inn udefinerte effektiviseringskrav i alle grunnskolene og VIRK i økonomiplanen, og budsjettet for 2022.

De tiltakene som er lagt inn i den enkelte skoles budsjettrammer kan vises som følger.

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 (alle tall i hele 1000)	2022
	Skole, barnehage, oppvekst	
400-1	Effektiviseringstiltak Voksenopplæringen	-500
400-2	Effektiviseringstiltak Risør Ungdomsskole	-500
400-4	Effektiviseringstiltak Sønedeled barneskole og SFO	-400
400-5	Effektiviseringstiltak Hope oppvekstsenter	-400
	Sum tiltak oppvekst	-1 800

Tiltakene over er oppstarten av en større prosess som igangsettes i grunnskolen i 2022 hvor man kun kan forvente 5/12-dels effekt av de tiltak man iverksetter pga skoleåret. Tiltaksplanen for oppvekstsektoren for perioden 2023-25 er vist under kapittel 4.2.2 i handlingsprogrammet.

Budsjettrammen for Oppvekst leder reduseres med ca 3,1 mill fra 2021 til 2022 og skyldes i hovedsak at det er ventet en reduksjon i tilskudd til private barnehager pga nedgang i antall barn på ca 2,5 mill, som også gir en reduksjon i kompensasjon for moderasjonsordninger på ca 0,2 mill. Det er også ventet reduksjoner på ca 0,5 mill i overføring til Tvedestrand kommune som følge av færre Risør barn i barnehage i nabokommunen. Beparelsene i budsjettet spises delvis opp av at effektiviseringskravet på 1,2 mill som ble lagt inn i 2021 ikke er effektivisert, og dermed fjernet igjen i konsekvensjusteringen.

Den interkommunale PP-tjenesten har fått økt budsjettrammene med 0,5 årsverk for å kunne håndtere oppgavene for samarbeidskommunene. Tjenesten har over tid hatt en stor vekst i antall saker som skal behandles uten at budsjettrammene har blitt tilpasset økningen i arbeidsbelastningen. Risør kommune er største part i samarbeidet og dekker dermed ca 33% av kostnadene.

De kommunale barnehagene, Trollstua og Fargeskrinet, har økt sine budsjettrammer fra 2021 til 2022 som følge av en overføring av ressurser til førskoletiltak (spesialundervisning) fra Oppvekst leder med hhv 0,6 mill og 1,1 mill. I tillegg har Trollstua barnehage bemannet opp med ca 2,1 årsverk som følge av en økning i antall barn i barnehagen.

Voksenopplæringen har økt budsjettrammene med ca 1,1 mill fra 2021 som følge av oppbemanning av 0,9 årsverk, samtidig som forventede inntekter er redusert med ca 0,4 mill. Skolen har jobbet med reforhandling av leieavtalen på Hønseheia for å få redusert kostnaden, med det resultat at det kan ventes en liten reduksjon i leieprisen og en kortere bindingstid på avtalen. Skolen består nå av mellom 80-90 elever som passer ifht skolen størrelse.

I Kommunedirektørens innstilling til budsjett for 2022 legges det ikke opp til endringer i betalingssatser for skolefritidsordningen utover normal prisvekst, og betalingssatser for opphold i barnehage følger den nasjonale makssatsen som er foreslått til kr.3.315 pr mnd pr heltidsplass fra 1/1-2022.

Driftsrapport

Sektorens budsjettrammer for 2022 kan vises gjennom driftsrapporten hvor budsjettet deles opp på hovedpostnivå.

Driftsrapport Budsjett 2022	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor for oppvekst			
Lønn og sosiale utg	125 457 000	116 080 000	121 249 000
Kjøp inngår i tj prod	11 477 000	11 109 000	11 303 000
Kjøp erstatter tj prod	35 079 000	29 875 000	26 505 000
Overføringer fra komm	1 635 000	-792 000	-227 000
Finansutgifter	945 000	0	0
Salgsinntekter	-5 992 000	-7 287 000	-7 792 000
Refusjoner	-26 419 000	-20 292 000	-21 664 000
Overføringer til komm	-5 897 000	-5 404 000	-5 031 000
Finansinntekter	-868 000	-129 000	-71 000
Sum netto budsjettrammer	135 418 000	123 160 000	124 271 000

Oversikten viser at lønnskostnadene øker med ca 5,2 mill, mens kjøp som erstatter tjenesteproduksjon reduseres med ca 3,4 mill. Alle effektiviseringskravene på totalt 1,8 mill er lagt inn på en egen art som hører inn under "overføringer" som dermed gjør denne posten negativ.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Netto lønnskostnader	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sektor for oppvekst			
Fast lønn	95 813 000	89 051 000	92 635 000
Vikarlønn	5 542 000	4 054 000	4 447 000
Ekstrahjelp	540 000	139 000	190 000
Overtid	1 158 000	576 000	576 000
Annen lønn	1 337 000	203 000	211 000
Folkevalgte	4 000	0	0
Skyss og kost	192 000	369 000	401 000
SUM LØNNSUTG	104 586 000	94 392 000	98 460 000
Pensjon og aga	21 063 000	22 057 000	23 190 000
SUM BRT LØNNSUTG	125 649 000	116 449 000	121 650 000
Lønnsrefusjoner	-7 181 000	-3 254 000	-3 275 000
SUM NTO LØNNSUTG	118 468 000	113 195 000	118 375 000

Som oversikten viser ligger økningen i lønnskostnader på ca 5,2 mill i hovedsak på økt lønn i faste stillinger med ca 3,6 mill, og ca 0,4 mill til vikarer og ekstrahjelp.

Årsverksutvikling

Årsverksoversikten viser utviklingen i faste stillinger i sektoren, fordelt på de enkelte enheter.

Utvikling fast ansatte årsverk sektor-ansvar	Årsverk 2022	Årsverk 2021	Endring
400 Sektor for oppvekst	164,85	161,71	3,14
40100 Oppvekst og inkludering - Leder	300	650	-350
41100 Risør barneskole - grunnskole	4 239	4 291	-52
41200 Risør barneskole SFO	586	481	105
42100 Hope Oppvekstsenter - grunnskole	585	570	15
42200 Hope Oppvekstsenter - SFO	35	60	-25
42300 Hope oppvekstsenter - barnehage	650	650	0
43100 Sønedeled Barneskole - grunnskole	1 684	1 731	-47
43200 Sønedeled Barneskole - SFO	141	141	0
44100 Risør Ungdomskole - grunnskole	3 386	3 336	50
45100 PPT	910	860	50
46100 Fargeskrinet Barnehage	1 200	1 031	169
47100 Trollstua Barnehage	1 475	1 170	305
25300 Voksenopplæringen (VIRK)	1 294	1 200	94

Som oversikten viser øker sektoren totalt med 3,14 årsverk fra budsjett 2021, hvor de viktigste endringene er omtalt tidligere.

Kommunedirektøren er noe bekymret for det presset som legges på sektoren, og da spesielt grunnskolen, i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan og budsjett for 2022.

Kommunedirektøren mener allikevel at kommunens demografiske utvikling krever at det tenkes nytt om måten kommunen driver grunnskolen på. Risørskolen har gode lærere med masse kompetanse, som må brukes til å utvikle grunnskolen. Skolelederne må samarbeide på tvers for å klare å gjennomføre de endringer som må til for å levere et like godt, eller bedre, tilbud til elevene våre, men til en lavere kostnad.

Investeringsbudsjett 2022

Investeringsbudsjettet for 2022 er første året i investeringsplanen for 2022-25 og kan spesifiseres pr prosjekt med finansiering som vist nedenfor.

Ref. HP/ØP	Investeringsbudsjett 2022	MVA-komp	2 022			
			INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån
200-6	Biler og utstyr ihht vedlegg 2	25 %	280	-56	0	-224
200-5	Hovedplan vann og avløp ihht vedlegg 3	0 %	2 200	0	0	-2 200
200-10	Oppgradering kommunale veier ihht vedlegg 4	25 %	2 150	-430	0	-1 720
200-7	Standardheving kommunale bygg ihht vedlegg 5	25 %	3 000	-600	0	-2 400
200-9	Friluftsområder ihht vedlegg 6	25 %	650	-130	-150	-370
200-1	Kommunale kaier og havn ihht vedlegg 7	0 %	1 050	0	0	-1 050
200-2	Nærmiljø-, trafiksikkerhet(T) Ihht vedlegg 8	25 %	220	-44	0	-176
200-3	Utbygging Rønningsåsen	0 %	0	0	-1 000	1 000
100-3	Egenkapitalinnskudd KLP	0 %	2 050	0	-2 050	0
100-4	Startlånsordningen Husbanken	0 %	20 000	0	0	-20 000
300-8	Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	25 %	500	-100	0	-400
200-4	Oppgradering av kartgrunnlag	25 %	150	-30	0	-120
300-2	Boliger unge funksjonshemmede (6 stk)	25 %	22 750	-4 550	-18 200	0
300-3	Oppgradering personalbase Tyriveien	25 %	1 000	-200	0	-800
300-4	Psykatriboliger Furumveien (4stk)	25 %	14 000	-2 800	-6 000	-5 200
300-5	Sansehage Frydenborgsenteret	25 %	500	-100	0	-400
200-11	Parkeringsløsning i Sentrum	25 %	6 000	0	-6 000	0
200-13	Landstrømsanlegg Dampskips	0 %	500	0	0	-500
300-6	Oppgradering personalgarderober Hjemmetjenesten	25 %	600	-125	0	-475
300-7	Solskjerming ny korttidsavdeling Frydenborgsenteret	25 %	160	-35	0	-125
300-1	Ny interkommunal legevakt inkl.KØH i Arendal	0 %	0	0	0	0
	Sum investeringer og finansiering		77 760	-9 200	-33 400	-35 160

Totalt sett skal det investeres for brutto 77,76 mill i 2022, og er året med høyest investeringsnivå i planperioden. Fra 2023 vil investeringene trappes betydelig ned for å unngå videre gjeldsbelastning med tilhørende økte kapitalkostnader.

Vedlegg 1 i dokumentet gir en forklaring til de enkelte investeringsprosjektene i budsjettet og omtales derfor ikke nærmere her.

Investeringsbudsjettet for 2022 er relativt stort, men har en vesentlig grad av alternativ finansiering enn lån. Finansiering kan vises som nedenfor.

Finansiering av investeringsbudsjettet	2 022
Sum investeringskostnad brutto	77 760
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-9 200
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-33 400
Sum finansierings låneopptak	-35 160
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	22 312
Sum Lånebehov Ekskl.VAR og Husbank	-12 848

Investeringsbudsjettet finansieres med ca 55% annen finansiering som følge av store husbanktilskudd i prosjektene "Boliger unge funksjonshemmede" og "psykiatriboliger", samt at prosjektet "Parkeringsløsning i sentrum" og "Egenkapitalinnskudd KLP" finansieres av ubundne investeringsfond.

De resterende 45% som må lånefinansieres i 2022, tilsvarende ca 35,16 mill, så utgjør ca 22,3 mill investeringer innenfor VAR/selvkost, og Startlån. Begge disse investeringene holdes utenfor

kommunens kapitalkostnader da dette dekkes av hhv kommunens innbyggere og lånekundene. Det vil si at det i realiteten kun er ca 16,5% av disse investeringene som vil belaste kommunens driftsbudsjett i fremtiden.

Hovedoversikten "Bevilgningsoversikt investering A" fremstiller investeringsbudsjettet ihht lovpålagt oppstilling og vises som følger.

Beskrivelse	Budsjett 2022
Risør	
Investeringer i varige driftsmidler	49 710 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 050 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	57 760 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 200 000
Tilskudd fra andre	-12 350 000
Salg av varige driftsmidler	-13 000 000
Bruk av lån	-35 160 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-69 710 000
Videreutlån	20 000 000
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	20 000 000
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-8 050 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-8 050 000
Sum	0

Kommunedirektøren har ved utarbeidelse av investeringsplanen for 2022-25 og herunder investeringsbudsjettet for 2022 hatt fokus på nøkternhet og nødvendigheten rundt alle investeringer som er foreslått. Dette for å ta grep om gjeldsveksten som følger av høy investeringsaktivitet, og sikre at ikke kapitalkostnadene øker vesentlig i årene som kommer. En slik økning vil gi ytterligere redusert handlingsrom i budsjettrammene fremover og utfordre mulighetene for å fortsatt kunne levere gode kommunale tjenester til våre innbyggere og besøkende.

Nærmere vurderinger rundt investeringene og effekten på kommunens fremtidige driftsrammer kan sees i kapittel 4,1 Investeringsplan 2022-25.

6 Klimabudsjett 2022-25

6.1 Innledning/sammendrag

Risør kommune har som en av de første kommune i landet med under 10 000 innbyggere utarbeidet et klimabudsjett. Vi skal være stolte av å ha satt i gang et slikt arbeid, men det forplikter også til å fylle budsjettet med meningsfullt innhold.

Klimabudsjettet er et nødvendig styringsverktøy for å iverksette effektive tiltak for å oppnå utslippskutt. Et klimabudsjett synliggjør hvor mye klimagassutslippene må ned, samt innsatsen som kreves for at utslippskutt, skal nås. Arbeidet med klimabudsjettet skal være en del av det ordinære og årlige budsjettarbeidet.

Kommunen har to roller knyttet til å få ned klimagassutslipp. Vi skal både kutte utslipp i egen drift, samt tilrettelegge for at innbyggere og næringsliv kan ta gode valg. Klimabudsjettet 2022 er det første klimabudsjettet for Risør kommune, og skal videreutvikles år for år, med stadig ny kunnskap, nye tiltak, og bredere perspektiver.

I år er fokuset lagt til å se tiltak som er vedtatt, og å få synliggjort effekten av disse. Dette vil skape et viktig utgangspunkt for arbeidet med klima- og miljøplanen i 2022, som forhåpentligvis leder til en langt rikere portefølje av tiltak. Der det er mulig vil tiltakene vise en kostnad og en effekt, men i denne første versjonen av klimabudsjettet, er viktigst å vise fram tiltakene.

Klimabudsjettet inneholder også tiltak som gir energibesparelser eller indirekte utslippskutt, i tillegg til tiltak som ikke har latt seg kvantifisere. Klimabudsjettet synliggjør og legger grunnlag for prioriteringer, styring og oppfølging av aktuelle tiltak. Eierskap og god oppfølging sikres gjennom forankring i organisasjonen, og dedikerte ansvarlige for hvert tiltak. Jevnlig rapportering på status

av klimatiltak skal sørge for god styring av arbeidet.

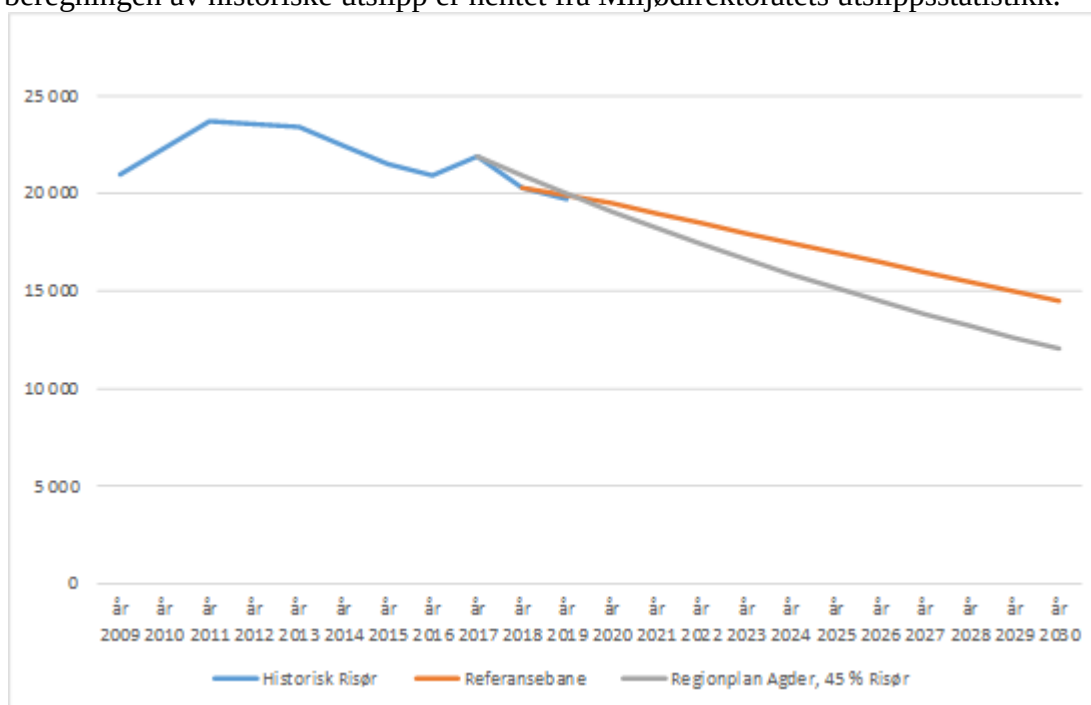
Tiltakene i årets klimabudsjett viser at vi ikke er i nærheten av å gjøre nok for å nå klimamålet, og å ligge i forkant som et lavutslippssamfunn. Skal vi bli en kommune som leder an og skaper muligheter i omstillingen må vi gjøre mer, og involvere bredere. Dette er et godt utgangspunkt for å jobbe videre med klima- og miljøplanen.

6.2 Klimamål for kommunen

Risør kommune er i gang med å utarbeide en kommunedelplan for klima og miljø, der ambisjonen innenfor arbeidet med klima og miljø skal videreutvikles. I første omgang vedtok kommunestyret at Risør kommunen skal følge ambisjonen fra Regionplan Agder, med 45 % kutt innen 2030.

6.3 Status klimagassutslipp

Målet om 45 % reduksjon innebærer at vi skal gå fra et årlig utslipp på 19 519 tonn Co₂e, til 12 036 tonn Co₂e i 2030. Dette er ambisiøse mål. Figuren under viser historiske utslipp i Risør kommune, hvordan utviklingen går basert på klimakur 2030 (referansebanen) og hvor mye som må til av egeninnsats fra kommunen for å komme ned på målsettingen om 45 % innen 2030. Grunnlaget for beregningen av historiske utslipp er hentet fra Miljødirektoratets utslippsstatistikk.

Framskrivningen (referansebanen, blå linje) baserer seg på hvilke utslippsendringer som er forventet som en konsekvens av nasjonal politikk. Tallgrunnlaget er hentet fra Klimakur 2030, og baserer seg på beregninger som er gjort for nasjonale utslipp utarbeidet av Finansdepartementet i 2020. Framskrivningen er tilpasset Agders utslippshistorikk og befolkningsframskriving. Slike framskrivningene er usikre, men gir likevel en pekepinn på forventet utvikling.

Gjennom vedtatt nasjonal politikk kutter vi til 15 909 tonn Co₂e, hvilket betyr at det gjenstår 2445 tonn Co₂e som må komme av egne tiltak, om vi skal nå målet om 45 % innen 2030.

Av direkte utslipp innenfor Risørs kommune er veitrafikken (38 %) den aller største kilden til utslipp. Uansett utfall av prosessen knyttet til ny E18 vil utbyggingen her være det utvilsomt største og viktigste enkelttiltaket som påvirker utslipp i Risør kommune. I første omgang får det store konsekvenser hvilke valg man gjør knyttet til arealbruk og bygging av veien. I neste omgang vil det også være stor sannsynlighet for at ny firefelts motorvei vil generere langt mer trafikk enn i dag. For hele strekningen mellom Tvedestrand og Dørdal vil den «indre linje» med kryss i Barlinddalen i Risør, ifølge Nye Veier, føre til totalt utslipp på 483 161 tonn co2e. Endret arealbruk alene utgjør ca 200 000 tonn co2e. Utslipp fra arealbruksendringene alene er altså mer enn 10 ganger årlig utslipp i Risør.

Det er ikke gjort noen like detaljerte beregninger på en eventuell gjenbrukslinjen som nå er til vurdering, men fra kommunedelplanprosessen ble det spilt inn et alternativet uten gjenbruk gjennom Moland til Røysland og videre trase nord for Songe og Lundeslettene. Denne traseen reduserer utslipp fra areal med ca 10 000 tonn Co2e, og ca 30 000 C02e fra bygging og drift sammenlignet med indre linje. Totalt merutslipp fra indre linje sett opp mot en viss gjenbruk er altså 40 000 tonn, eller 2 ganger årlig utslipp fra hele Risør kommune. Et alternativ med økt gjenbruk vil trolig trekke ned de totale utslippene betraktelig mer.

Ut over det store E-18 prosjektet er fremtidig aktuelle tiltak knyttet til veitrafikk, tiltak for stimulere til økt bruk av gange, sykkel og kollektiv sammen med fremtidig arealbruk de viktigste virkemidlene.

Ut over veitrafikk er sjøfart (18%) og avfall og avløp (23 %) store utslippskilder i Risør. Sjøfart inkluderer all sjøfart i kommunen, det vil si at utslipp fra både innenriks, utenriks og gjennomfartstrafikk. Avfall og avløp inkluderer klimagassutslipp fra utslippskildene avfallsdeponigass, biologisk behandling av avfall, samt utslipp fra avløp.

Knyttet til sjøtrafikk er fortsatt fokus på elektrifisering viktig, og i med tanke på avfall er reduksjon av avfallsmengde, økt kildesortering, økt bevissthet om alternativer og mer effektiv håndtering av avfall viktige virkemidler.

Kommunens egne aktiviteter bidrar som regel med en liten andel av de samlede klimagassutslippene lokalt. I mange tilfeller vil det derfor være naturlig å synliggjøre tiltak som skal gjennomføres av andre offentlige aktører og næringsliv.

6.4 Prioriteringer i planperioden

Dette er første versjon av et klimabudsjett for Risør kommune, og gir en status for kommunen i dag, og skissere rammen for det videre arbeidet. Tiltakene som er tatt med her er allerede vedtatte tiltak. Det jobbes fortløpende med utarbeidelse og iverksettelse av flere tiltak, parallelt med det pågående klima- og miljøplanarbeidet

6.5 Klimatiltak

Tabellene nedenfor er delt opp med en oversikt over tiltak som gir en direkte utslippsreduksjon. Her det tre vedtatte tiltak. Deretter følger energitiltakene, som reduserer indirekte. Foreløpig er dette tiltak knyttet til vedlegg fem til HP/ØP, hvor de tiltakene som kan ha en energisparende effekt, er filtrert ut. Deretter følger andre indirekte tiltak der avfallsredusert drift av kommunale bygg er tatt med. Dette kommer av kravet gjennom miljøfyrtårnordningen om systemer for avfallshåndtering,

men det er ikke satt konkrete ambisjoner og/ eller måltall for dette i kommunen.

Siste del av tabellen er andre aktiviteter og verktøy som understøtter utslippsreduksjoner. Disse er ikke effektberegnet.

For de tiltakene som er effektberegnet er det benyttet analyseverktøy fra Miljødirektoratet, som på de aktuelle tiltakene gir ganske nøyaktige tall.

Nr.	Klimatiltak	Kostnader i MNOK				Redusert utslipp i tonn CO2 ekv.			Ansvar
		2022	2023	2024	2025	2022	2025	2030	
Tabell direkte utslipp									
1	Utbygging av landstrøm dampskipsbrygga	0,5				17	17	17	ETT
2	Lynladere i Risør kommune	ikke beregnet				ikke beregnet			ETT
3	Utskifting av biler i hjemmesykepleien fra fossil til el.	0,2	0,1			19	40	40	HO
Sum kostnader (MnNOK) og direkte utslippsreduksjon tonn CO2 ekv.		502,2	0,1	0	0	36	57	57	
Tabell energitiltak (indirekte utslipp)									
		Kostnader i MNOK				Indirekte utslippsred.			
4	Energieffektivisering i egne bygg	4	1,5	0,2	1	ikke beregnet			ETT
Sum kostnader (MNOK) og indirekte utslippsreduksjon tonn CO2 ekv.		4,02	1,5	0		0	0	0	
Tabell indirekte utslipp									
		Kostnader i MNOK				Indirekte utslippsred.			
5	Avfallsreduert drift av kommunale bygg.					Ikke beregnet			ETT/ Alle enheter
Sum kostnader (MNOK) og indirekte utslippsreduksjon tonn CO2 ekv.			0	0	0	0	0	0	
Tabell andre aktiviteter og verktøy som understøtter utslippsreduksjoner									
6	Klimabudsjett innføres som styringsverktøy.					Ikke beregnet			KL / BU
7	Utarbeide klima- og miljøplan					ikke beregnet			BU
8	Bidra til at alle husstander i Risør får bredbånd.	2	0,5	0,5		Ikke beregnet			KL / BU / ETT
9	Medlemskap i Klimapartner					Ikke beregnet			KL
10	Samarbeid og utvikling av bærekraftslab					Ikke beregnet			BU / Samfunn
11	Fullføre miljøsertifiseringen av kommunale virksomheter i løpet av 2022.					Ikke beregnet			Plan
12	Utvikling av beyondRisør til en kunnskapsarena for bærekraftig utvikling					Ikke beregnet			Samfunn
Sum kostnader (MNOK) andre aktivitet og verktøy som		2	0,5	0,5	0				

Under følger en nærmere beskrivelse av tiltakene:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse av klimatiltak
Direkte utslipp		
1	Utbygging av landstrøm dampskipsbrygga	Vedtatt i egen sak i bystyret - må tas med i HP/ØP. Kommunedirektøren får i oppgave å planlegge og gjennomføre arbeidet med å etablere et landstrøms-anlegg på Dampskipskaia i tråd med vurderingene i denne saken. Kostnaden er estimert oppad til kr. 500.000,- og innarbeides i investeringsbudsjettet for 2022 – 2025.
2	Lynladere i Risør kommune	Samme sak som over;Kommunedirektøren bes innarbeide et forslag om lynladere i Risør kommune i handlingsprogram/økonomiplan som framlegges i høst. Kostnadsberegningen er basert på et anslag på 2 punkt med delt lading. Det er imidlertid uklart om dette er kostnad Risør kommune må ta eller om det kommer statlige midler som kan dekke dette.
3	Utskifting av biler i hjemmesykepleien fra fossil til el.	Hjemmesykepleien har en leasingavtale på 22 biler som skal fornyes nå. Består i dag av fossile biler. Det er bygd ut ladeinfrastruktur ved Frydenbordsenteret til å håndtere dette, men det er behov for et skinnesystem på vegg, samt å koble opp ladere etter hvert som vi bytter ut til el-biler. Det gjøres en grunninvestering på kr 93 000. Deretter kr 11 656 pr elbil / lade-punkt ,
Energi (indirekte)		
4	Energieffektivisering i egne bygg	Se vedlegg fem
Indirekte utslipp		
5	Avfallsredusert drift av kommunale bygg	Redusere avfallsmengde og forbedre kildesortering knyttet til driften av kommunale bygg. - miljøfyrtårnsertifisering av alle kommunale enheter og innføring av hovedkontormodell -aktivt bruk av Miljøfyrtårn for å redusere virksomhetens avfallsmengde og bedre sorteringsrutiner -fokus på avfall ved inngåelse av nye kontrakter for varelevering, herunder produktenes levealder, og egenskaper knyttet til å bli reparert og gjenvunnet -digitalisering for reduksjon av papirmengder.
Andre verktøy og aktiviteter		
6	Klimabudsjett innføres som styringsverktøy.	
7	Utarbeid klima- og miljøplan.	Gjennom klima- og miljøplanen skal Risør kommune finne gode tiltak for å redusere klimagassutslippene innenfor flere områder, og sette nye ambisjoner for arbeidet. Sammen med klimabudsjettet er dette det viktigste styringsverktøyet vi kommer til å ha de kommende årene.
8	Bidra til at alle husstander i Risør får bredbånd.	Bidra til å nå målsetting om at alle husstander i Risør skal ha et likeverdig tilbud for elektronisk kommunikasjon (bredbånd) gjennom å søke midler, og bidra med egne midler
9	Medlemskap i Klimapartner	Klimapartnerne Agder er et nettverk som skal forberede bedrifter, regionale og lokale myndigheter på trusselen fra klimaendringer, men også mulighetene lavutslippssamfunnet representerer. Nettverket skal støtte og stimulere til grønn verdiskaping hos sentrale og utviklingsdrivende aktører innen både privat og offentlig sektor.
10	Samarbeid og utvikling av bærekraftslab	Bærekraftslaben ved Risør VGS er nasjonalt anerkjent som et spennende satsningsområde for å jobbe med bærekraftig utvikling på VGS- nivå. Risør kommune har samarbeidet med Risør VGS i utforming av lab-en, og jobber nå også aktivt med å bidra til konkrete prosjekter. For Risør kommune er det viktig å bidra til høy kvalitet på utdanningen lokalt, og ikke minst gir tiltaket oss lokalt engasjerte elever, som bidrar med viktig innsikt til den videre utviklingen av Risør.
11	Fullføre miljøsertifiseringen av kommunale virksomheter i løpet av 2022.	Risør kommune miljøfyrtårnsertifiseres etter konsern-modellen.
12	Utvikling av beyondRisør til en kunnskapsarena for bærekraftig utvikling	BeyondRisør feiere 10 år i 2022 og består nå av en uke med pop-up campus i Risør hver høst der elever fra SHIFT-linjen ved UiA jobber med konkrete caser i Risør. Fra 2021 skal alt vi gjør på denne kunnskapsarenaen handle om bærekraft. BeyondRisør er finansiert over statsbudsjette med kr 300' årlig.

Utslippsramme innenfor planperioden 2021-2024 og 2030

Totalt vil alle tiltakene som er synliggjort i klimabudsjettet gi et minimalt utslippskutt på 0,18 prosent innen 2022, og 0,29 prosent innen 2030, i forhold til referanseåret. Det viser at vi per nå ikke gjennomfører tiltak som er i nærheten av nok for å nå utslippsrammen for denne økonomiplanperioden. Vi styrer per nå ikke mot klimamålene som er satt i 2030.

Klimaarbeid mot 2030 og 2050, fremtidige kraftfulle tiltak etter 2022

i løpet av 2022 skal Risør kommune utarbeide en egen klima- og miljøplan. Som vist i årets klimabudsjett, må vi gjennom dette arbeidet klare å få plass gode og kostnadseffektive tiltak som sikrer at vi setter oss i førersete i en fremtidsrettet omstilling, der kommunen sammen med innbyggere og lokalt næringsliv i fellesskap bidrar til et løft for vår felles fremtid.

7 Handlingsprogram 2022-2025 - Tiltaksplan med vedlegg

Vedlegg 1 Tiltaksplan Drift og Investering 2022-25

Tiltaksplan ref.nr	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25 Felles / Kommunedirektør / Staber	Beskrivelse	2022			2023			2024			2025		
			I	D		I	D		I	D		I	D	
500-1	Arbeidsmiljøtiltak	Det avsettes årlig kr. 300' til arbeidsmiljøtiltak for å sikre organisasjonen i en krevende omstillingsfase. Midlene kan brukes til kompetanseheving og tiltak som sikrer et godt arbeidsmiljø for ansatte i organisasjonen.		300			300			300			300	
500-2	Omstilling og fornying	Behovet for omstilling og nytenkning blir betydelig forsterket i den kommende perioden. Dette henger bl.a. sammen med demografiske endringer med betydelig vekst i antall eldre samt utsikter til en svekket kommuneøkonomi. Administrativ og politisk evne og vilje til å tenke nytt blir derfor svært viktig i tiden som kommer. I en periode der fokuset på omstilling, nedkjøring og effektivisering er betydelig, mener kommunedirektøren det er klokt å bruke ekstra ressurser på utvikling og kompetanseoppbygging. Mange kommuner kutter drastisk i disse midlene, Risør kommune gjør det motsatte. Kr. 200' årlig stilles til disposisjon for tiltak i hele organisasjonen der formålet er omstilling og fornying.		200			200			200			200	
100-1	Reduksjon tilskudd Kirkelig fellesråd	Tilskuddet til Risør Kirkelig Fellesråd (KFR) reduseres i planperioden. KFR vurderes på lik linje med øvrige kommunale enheter mht rammeøkning og komp for lønnsvekst, og må også være med når kommunen må kutte. Risør kommune står for investeringer i kirkegårder, mens tidligere har KFR stått for investeringer i kirkebygg. I 2021 har også kirkebygg blitt lagt på den kommunale virksomheten, og belastes dermed direkte kommunens økonomi. KOSTRA tall viser at Risør kommune bruker mer penger pr innbygger på Den norske Kirke og kirkegårder (kr.787) enn både landet u/oslo (kr.652), kostragruppe 1 (kr.722) og Agder (kr.696). Totalt sett utgjør forskjellene mellom kr.440.000 og 914.000 i 2020.		-274			-274			-274			-274	
100-2	kutt i utgifter til politiske møter	Tiltaket søker å redusere kommunens utgifter til politiske møter. Legges fram en egen sak om dette så tidlig som mulig på nyåret. Aktuelle tiltak kan være: 1) Legge ned Livsløpsutvalget (innsparing ca. 50.000), 2) Halvparten av kommunestyremøtene på kveldstid (innsparing ca. 50.000), 3) Andre kutt knyttet til servering, streaming m.m.		-100			-100			-100			-100	
100-3	Egenkapitalinnskudd KLP	Som medeier i pensjonsselskapet KLP må kommunen bidra med et obligatorisk egenkapitalinnskudd. Finansieres fra ubundne investeringsfond.	2 050			2 100			2 100			2 100		
100-4	Startlånsordningen Husbanken	Risør kommune låner midler av Husbanken og viderefremidler lån til kommunens innbyggere med langvarige økonomiske utfordringer knyttet til etablering av egen bolig. Ordningen er behovsprøvd. Tiltaket har ingen direkte økonomisk effekt på kommunens gjeld eller driftsutgifter, da inntekter og utgifter i investerings- og driftsregnskapet forvaltes mot fond. Tiltaket er viktig ifht kommunens boligsosiale arbeid.	20 000			20 000			20 000			20 000		
500-3	Taksering av fritidsboliger og næringsseidendom	Etter at kommunen tok i bruk skatteatens formuesverdier som grunnlag for eiendomsskatt, må kommunen ut å takserer alle fritidseiendommer og næringsseiendommer for å etablere et grunnlag for utskrivning av korrekt eiendomsskatt fra 2023.		1 500										
500-4	Eiendomsskatt fritidsbolig og næringsseidendom etter taksering	Takseringsarbeid forventes ferdig høsten 22, og fra 2023 kan det skrives ut eiendomsskatt på nytt grunnlag på fritidsboliger og næringsseidendom. Det er ventet en vesentlig økning i grunnlaget, og det forutsettes en inntektsøkning på disse objektene på 3 mill fra 2023. Verdiøkning boliger forventes i stor grad å fanges opp gjennom bruk av skattedirektoratets verdier allerede fra 2021, og tas ikke hensyn til i dette tiltaket.		0			-3 000			-3 000			-3 000	
500-5	Utgifter til valg	Det avholdes valg hvert annet år som påfører kommunen ekstra utgifter ifm gjennomføring. Det avsettes kr.250.000 hvert annet år i planperioden.					250						250	
500-6	Tilskudd Risør By AS	I økonomiplanen 2021-2024 vedtok kommunestyret desember 2020 at tilskuddet i 2021 skulle være på 1 mill, men fra 2022 og ut planperioden skal det reduseres til kr. 750.000. Jfr. avalen med Risør By AS skal Risør kommune som eier av ca 33% av selskapet bidra med opp til 50% av selskapets totale markedsbidrag. Siden opprettelsen av selskapet i 2015, har kommunen årlig bidratt med langt mer enn 50 % av markedsbidraget.		750			750			750			750	

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25	Beskrivelse	2022		2023		2024		2025	
	Skole, barnehage, oppvekst									
400-1	Effektiviseringstiltak Voksenopplæringen	Våre elever i Risør voksenopplæring er voksne innvandrere som er stort sett ferdig med introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Elevene får nå tilbud om grunnskoleopplæring for voksne over 16 år som har behov for opplæring i fagene matematikk, norsk, naturfag, engelsk og samfunnsfag. Denne overgangen gir mindre tilskudd til kommunen. Vi må se på organisering, dimensjonering, finansiering og kostnadsfordeling.	-500		-500		-500		-500	
400-2	Effektiviseringstiltak Risør Ungdomsskole	Tiltakene for å imøtekomme effektiviseringstiltak er at Risør ungdomsskole vil redusere med 1 stilling. Skolen er likevel fortsatt innenfor lærernorm. Skolen vil se på organisering av/og tilbud om valgfag og fordypningsfag, samt å redusere delingstimer. Administrasjonen reduseres med 0,4 stilling.	-500		-1 000		-1 000		-1 000	
400-3	Effektiviseringstiltak Risør barneskole og SFO	Aktuelle områder/tiltak: 1) Bedre utnyttelse av ressurslærere som skolen ansatte etter tildeling av ekstra midler på grunn av lærernorm. 2) Spesialundervisning. 3) Klassedeling (fra 3 til 2 paralleller). Tiltaket må også sees i sammenheng med tiltaket "Strukturelle endringer innenfor oppvekstområdet". Det starter rundt 30 barn i 1. klasse 2022. Det er en reduksjon i elevtallet på over 15 elever fra 2021.			-3 000		-3 000		-3 000	
400-4	Effektiviseringstiltak Søndeled barneskole og SFO	Elevtallet på Søndeled skole er synkende, og det blir færre førsteklassinger til høsten. Ut i fra tall i Vigilo er det 5 førskolebarn i Fargeskrinet barnehage pr. 01.10.2021. For å møte disse utfordringene må Søndeled skole slå sammen klasser, se på ressurser til elever med behov for spesialundervisning og tilpasset opplæring.	-400		-800		-800		-800	
400-5	Effektiviseringstiltak Hope oppvekstsenter	Hope oppvekstsenter vil effektivisere bemanningen i barnehagen og slå sammen grupper i skolen. Skolen vil ha storklasser fra 1. - 4. trinn og 5. - 7. trinn i deler av skolehverdagen. Hope oppvekstsenter har 4 førskolebarn.	-400		-400		-400		-400	
400-6	Strukturelle endringer innenfor skole- og barnehageområdet	Demografisk utvikling i årene som kommer og utsikter til en stadig trangere kommunøkonomi, gjør det nødvendig å se på endringer også innenfor dette området, på samme måte som innenfor helse- og omsorgsområdet der endringstakten er betydelig høyere. Skoleresultatene forsvinner heller ikke at dagens skolestruktur skal ligge uforandret. Tilsvarende vurderinger gjøres i alle våre nabokommuner, bl.a. bygger Tvedestrand kommune ny sentral barneskole som skal stå ferdig i 2023, med en forventet innsparing for området på ca. 10 mill. pr. år. Kommunedirektøren vil innen 1. halvår 2022 legge fram en politisk sak der alternative løsninger for strukturelle endringer innenfor skole- og barnehageområdet blir belyst. Aktuelle tiltak kan bl.a. være: Slå sammen Risør bsk og Risør usk til 1-10 skole, hente hjem Røislandslevene til Søndeled skole, overføring av hele eller deler skoledelen fra Hope skole til Risør bsk (evt. til Risør skole 1-10). Stedlig ledelse, ansatte og tiltaksvalgte skal involveres på en god måte i arbeidet med denne saken.			-1 500		-3 200		-3 200	

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25	Beskrivelse	2022		2023		2024		2025	
	Samfunnsutvikling		1 050		1 250		1 000		1 000	
	Handlingsplan kommunale kaier og havn	Tiltak for havneanlegg og kaier iht vedlegg 7								
200-2	Handlingsplan for nærmiljø og trafiksikkerhet	Tiltak for nærmiljø og trafiksikkerhet iht vedlegg 8. Det tilstrebes å definisere tiltak med eksterne tilskudd. Utarbeidelse av Trafiksikkerhetsplan vil mest sannsynlig føre til flere tiltak i perioden. Tiltaket er gjennomført i henhold til politiske vedtak. Tiltaket innebærer salg/løpende gjennom planperioden, hvor salgsinntektene går til finansiering av andre investeringsprosjekter. Det er vanskelig å anslå hva som er sannsynlige salgsinntekter. Kommunedirektøren har lagt til grunn salg av 1-2 tomt pr. år.	220		300		500		0	
200-3	Utbygging Rønningsåsen	Tiltaket er gjennomført i henhold til politiske vedtak. Tiltaket innebærer salg/løpende gjennom planperioden, hvor salgsinntektene går til finansiering av andre investeringsprosjekter. Det er vanskelig å anslå hva som er sannsynlige salgsinntekter. Kommunedirektøren har lagt til grunn salg av 1-2 tomt pr. år.	-1 000		-1 000		-1 000		-1 000	
200-4	Oppgradering av kartgrunntegning	Kommunen er forpliktet til å ha et oppdatert kartgrunntegning og er med i et Geovekst-samarbeid med Statens Kartverket og de andre kommunene på Agder. Det settes av kr. 150 hvert år til dette arbeidet.	150		150		150		150	
200-5	Hovedplan vann og avløp	Hovedplan for Vann og Avløp iht vedlegg 3. Tiltak i planen kan omprioriteres innenfor planperioden for å optimalisere gjennomføringen av prosjektene.	2 200		3 920		12 280		7 000	
200-6	Handlingsplan biler, maskiner og annet utstyr	Innkjøp og utskiftning av biler og utstyr til bruk i Enhet for eiendom og tekniske tjenester. Vedlegg 2. El-biler prioriteres der det er mulig.	280		1 000		2 000		0	
200-7	Behovsplan for standardheving kommunale bygg	Tiltak i henhold til oversikt over vedlikeholds- og oppgraderingsbehov i kommunale bygg. Vedlegg 5. Kommunedirektøren har lagt inn 3 mill i årlige investeringer for å møte vedlikeholdsetterslepet.	3 000		3 000		3 000		3 000	
200-8	Svømmehall, rehabilitering eller nybygg	Bystyret vedtok i sak 102/18 å utrede alternative løsninger for ny svømmehall i Risør kommune. Arbeidet er godt i gang, og kommunestyret vedtok høsten 2021 prosjekplan for prosjektet. Som redegjort for flere steder i handlingsprogram/økonomiplan, har kommunedirektøren konkludert med at han ikke kan tilrå at dette prosjektet gjennomføres i planperioden. Begrunnelsen for dette er kommunens høye gjeldsnivå, utsikter til økt rente og derav effekten en slik lånekostnad vil ha på driftsøkonomien. Dagens anlegg fungerer teknisk sett tilfredsstillende, selv om det selvsagt er preget av alder og mange års omfattende bruk. Anlegget trenger derfor en oppussing for at det skal se bedre ut. Kommunedirektøren vil vurdere dette som et tiltak i økonomiplanen for 2023-2026.								
200-9	Handlingsplan for tiltak for friluftsliv	Tiltak i henhold til vedlegg 6. Det søkes tilskuddsmidler der det er mulig.	650		240		140		150	
200-10	Handlingsplan kommunale veier	Tiltak for oppgradering av kommunale veier iht handlingsplan i vedlegg 4.	2 150		300		3 400		4 000	
200-11	Parkeringsløsning sentrum inkl. lynlading	Potensielt kjøp av aksjer i Risør Parkering AS for å bedre parkeringskapasiteten i sentrum. Aksjekjøpet finansieres av ubundne investeringsfond, og forutsetter en salgsoption/gjenkjøpsavtale. Tiltaket vil også kunne bedre muligheten for lynlading / hurtiglading i Risør sentrum. Aksjekjøpet kommer som egen sak til politisk behandling i november/desember, og bevilgningen beror på et positivt politisk vedtak om dette.	6 000							
200-12	Minnelund på Søndeled Kirkegård	Etablering av navnet minnelund på Søndeled Kirkegård iht innspill fra Kirkevegen.							420	
200-13	Etablering av landstrømsanlegg Dampskipskaia	Kommunestyret vedtok i september 2021 at det skal etableres et landstrømsanlegg på Dampskipskaia. Tiltaket er estimert til å koste kr. 500.000	500							
200-14	Brannverntiltak kommunale bygg	Kommunedirektøren avsetter 2,4 mill i drift til lukking av brannvåk i kommunale bygg. Tiltakene vises i vedlegg 5.1. Tiltaket dekkes av disposisjonsfondsmidler da det er engangskostnader for å innføre forsikringskrav ut fra dagens bruk.	2 400							
200-15	Vedlikehold kommunale bygg	Kommunedirektøren avsetter 2 mill i drift til å arbeide med vedlikeholdsetterslepet på kommunale bygg. Tiltakene vises i vedlegg 5 og dekkes av disposisjonsfondsmidler da det er engangskostnader for å innføre forsikringskrav ut fra dagens bruk. Vedlegg 5 viser en oversikt over behovet som ligger i planperioden med anslag på kostnad til de enkelte tiltak. Enhet for eiendom prioriterer midlene på tiltakene innenfor tildelt ramme.	2 000							
200-16	Effektiviseringstilstand sektor for Samfunnsutvikling	Effektiviseringstilstand må møtes med redusert bemanning innen sektoren.	-500		-500		-500		-500	
200-17	Byjubileum 2023	Det avsettes kr. 400.000 fordelt over 2022 og 2023 til planlegging og gjennomføring av byjubileum i 2023. Det er etablert en intern arbeidsgruppe som ledes av kultursjefen. Midlene dekkes av disposisjonsfond da det er engangskostnader.	200		200					

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2022-25	Beskrivelse	2022		2023		2024		2025	
	Helse og omsorg	Sørlandet sykehus HF har bidratt til med en tomt i tilknytning til dagens sykehus. På denne tomten er det planlagt en bygning, som i tillegg til legevakt for regionen, som også omfatter Nissedal og Fyresdal, skal gi plass til det interkommunale KØH-tilbudet og til en avklaringsavdeling for Arendal kommune. Kostnaden til denne avdelingen dekkes i sin helhet av Arendal kommune. Bygget er planlagt i tett samarbeid med arbeidstakere og brukere. Det forventes ferdig ved årsskiftet 2022-2023. Kommunene har gitt sin tilslutning til at investeringskostnaden knyttet til de deler av bygget som skal ha interkommunale funksjoner skal fordeles mellom medlemmene i Østre Agder-samarbeidet ut fra befolkningsandel ved byggeprosjektets start. Forpliktelsen for de deltakende kommuner inntreffer fra 1/1-2023. Prosjektet finansieres i byggefasen av verts kommunen, dvs. Arendal kommune.								
300-1	Ny interkommunal legevakt inkl KØH i Arendal	Etablering av nytt borettslag i Tyriveien med 6 leiligheter som, etter ferdigstillelse, skal selges til 6 unge funksjonshemmede ungdommer. Prosjektet er tidligere behandlet og godkjent politisk. Prosjektet finansieres av mva-kompensasjon, tilskudd fra Husbanken, og salg av borettslagsandeler, og skal således ikke gi kommunen noen investeringskostnad. Sees i sammenheng med prosjekt "Boliger unge funksjonshemmede".								
300-2	Boliger unge funksjonshemmede	Dagens personalbase må oppgraderes da den ikke holder tilfredsstillende nivå og ifht etableringen av bokollektivet for unge funksjonshemmede.	22 750							
300-3	Oppgradering personalbase Tyriveien	Bygging av inntill 4 nye boenheter knyttet til psykiatien for å møte behov. Boligene etableres i umiddelbar nærhet til tjenesten for rasjonell drift og trygghet for brukerne. Prosjektene vil defnansieres av mva-kompensasjon og Husbanktilskudd, samt gi fremtidige leieinntekter. Investeringen belaster derfor i liten grad driftsbudsjettet.	1 000							
300-4	Bygging av nye psykiatriboliger ifm Frydenborgsenteret	Ved avdeling for personer med demens er det behov for en sammenkobling og oppgradering av uteareal slik at beboerne kan vandre trygt i eget område.	14 000							
300-5	Etablering av sansehage på Frydenborgsenteret	Dagens garderobeløsninger tilfredsstillende ikke standarden og kapasiteten som kreves.	500							
300-6	Oppgradering av personalgarderober i hjemmetjenesten	Temperaturregulatorer for personer med demens kan bli svært høyt i sommerhalvåret og det er behov for skjerming.	600							
300-7	Sols skjerming Frydenborgsenteret	Avtale om velferdsteknologi er inngått via OFA. Tidsperspektiv sees i sammenheng med årlige kostnader. Satsing på velferdsteknologi vil styrke de samlede helse- og omsorgstjenestene, inkludert habiliterings-tjenesten. Inngår i en felles satsing sammen med alle kommunene i Agder og der Agder i denne sammenhengen har plassert seg i toppen i Norge.	160							
300-8	Velferdsteknologi/ medisinsk utstyr	Kommunestyret vedtok i sak 20/59 at det skal arbeides med en samlokalisering av legene. Kommunedirektøren vil følge opp denne beslutningen med et forstudie som belyser hvilke muligheter vi har og hvordan dette kan løses. I saken må det også sees på hvilke implikasjoner dette har for øvrig kommunal bygningsmasse i tilknytning til Risør sentrum og hvordan dette kan løses. Vi forutsetter bruk av egne ressurser til dette arbeidet, evt. tilgjengelige midler i budsjettet for 2022.	500	500	500	500	500	500	500	500
300-9	Samlokalisering leger									

7.1 Vedlegg 2 Handlingsplan biler og utstyr Eiendom og tekniske tjenester 2022-25

Bil/maskintype	Utskiftiningsår	Beløp	Totalt årlig
Brøyteskjær til Wille og traktor	2022	150 000	
Smittevern robot, samarbeid med H&O, ETT andel	2022	130 000	
Sum 2022		280 000	280 000
Snøfres til Lundberg hjullaster (frontmontert)	2023	300 000	
Bil 4x4 WD verksmester (erstatte liten Suzuki)	2023	400 000	
Frontmontert fres til Valtra (Traktor)	2023	300 000	
Sum 2023			1 000 000
VA- varebil (erstatte dagens Transporter)	2024	500 000	
Ny feiemaskin	2024	1 500 000	
Sum 2024			2 000 000
	2025	0	
Sum 2025			0

7.2 Vedlegg 3 Hovedplan Vann og Avløp 2022-25

Tilak	År	Investering uten mva.	Totalt pr år
Søndeled RA - rehabilitering	2022	700 000	
Moland - oppgradering kulvert	2022	1 500 000	
<i>Sum 2022</i>			<i>2 200 000</i>
Sanering Enghavgata	2023	1 800 000	
Sanering Rådhusgata (mellom Tangengt-Eghavgata)	2023	1 000 000	
Vannmengdemålere for registrering av vannforbruk	2023	320 000	
Hovedplan for vann og avløp, rullering eller ny	2023	800 000	
<i>Sum 2023</i>			<i>3 920 000</i>
Røysland krets - vann og avløp	2024	5 280 000	
Sanering Heiveien	2024	4 200 000	
Sanering Rogneveien	2024	2 800 000	
<i>Sum 2024</i>			<i>12 280 000</i>
Sanering av demning Garthetjenn	2025	7 000 000	
<i>Sum 2025</i>			<i>7 000 000</i>

7.3 Vedlegg 4 Handlingsplan oppgradering kommunale veier 2022-25

Tiltaksplan – oppgradering av kommunale veier

Med oppgradering av kommunale veier menes større tiltak som endrer veiens funksjon eller vedlikeholdsbehov. Funksjon er knyttet til sikkerhet for alle trafikanter og hvilke kjøretøy (aksellast, totalvekt, lengde mm) som kan bruke veien. Vedlikeholdsbehov er for eksempel at en grusvei krever en annen drifts strategi enn en asfaltert vei.

Tiltak som helt klart bare har en isolert effekt på trafikksikkerhet uten ellers å endre veiens funksjon, er angitt i vedlegg for trafikksikkerhetstiltak

Ved prioriteringen er det lagt vekt på belastning/trafikk tetthet/ Risikovurdering, veiens nåværende standard og vedlikeholdskostnader med eksisterende tiltand

Veinavn	Nåværende standard	Belastning/ trafikk tetthet	Utbedringer bærelag	Antatt brutto kostnad	Årstall
Asfaltering Moland Øst	Grus	Næring	Nytt toppdekke	1 000 000	2022
Melkeveien utvidelse etablere avgiftparkering	For smal til avgiftparkering	Stort behov for parkering	Breddeutvidelse	550 000	2022
Hasdalen (Søndeled)	Grus	6 husstander	Skiftes. Nytt toppdekke asfalt	600 000	2022
Ørneveien	Utslitt / kondemnerbart asfaltdekke	Mange	Ny asfalt lengre strekk	300 000	2023
Belysningsanlegg	Belysning halogen eller kvikksølvlamper	N/A	Utskifting til LED	3 400 000	2024
Åmlandsveien fra kryss avkjørsel Åsvikveien og videre til Åmland	Grus/asfalt	5 husstander, Skognæring	Skiftes. Nytt toppdekke asfalt	4 000 000	2025
Sørbøveien	Grus/asfalt	8 husstander. Skognæring	Skiftes	800 000	
Auslandsveien	Grus	4 husstander. Skognæring	Delvis skiftes	-	
Røylen	Grus	6 husstander, ingen gjennomkjøring	Asfaltering	300 000	
Skiveien/ Løkkeveien	Grus	10 husstander	Skiftes. Nytt toppdekke asfalt	400 000	
Øyaveien videreføring	Grus	9 husstander 60 hytter,	Skiftes. Nytt toppdekke asfalt	1 000 000	
Reasfaltering av boligområder og sentrum	Mindre asfalteringsjobber i boligområder, typisk utvidet asfaltering på arealer som ikke direkte er dekket gjennom VA-arbeider.				
Veipppgraderinger ifm VA-arbeider.	Prioritering følger gjennomføringsplanen for vann- og avløpsprosjekter.				
Sundsbrua	Utvidelse for lengre kjøretøy (tømmertransport)				
Åkvågsveien	Trass i at denne veien nylig (ferdig 2015) er oppgradert, er det tegn som tyder på at enkelte punkter må forsterkes.				

7.4 Vedlegg 5 Handlingsplan standardheving kommunale bygg 2022-25

Bygg / Tjeneste	Sum		Prioritet	Bevilgning - investering* / år			2025	Rest (Drift)
	Vedlikehold (Drift)	Oppgradering (Investering)		2022	2023	2024		
SUM:	16 860 000	16 425 000		5 290 000	5 660 000	350 000	5 125 000	16 860 000
Prioritering 1 - "2022"	8 725 000	5 290 000						
Prioritering 2 - "2023"	3 805 000	5 660 000						
Prioritering 3 - "2024"	1 190 000	350 000						
Prioritering 4 - "2025"	3 140 000	5 125 000						
Eiendomsforvaltning / 1210	2 400 000	1 950 000		1 950 000	0	0	0	2 400 000
Oppgradering av SD anlegg (Datavaktmesteren til ny server)	0	950 000	1	950 000	0	0	0	0
Brannsikring iht brannkontrollrapporter (se vedlegg 5.1 for detaljer)	2 400 000		1	0	0	0	0	2 400 000
Fiber i kommunale boliger		500 000	1	500 000	0	0	0	0
Diverse tiltak i fm Miljøfyrtårn		500 000	1	500 000	0	0	0	0
Skoler / 2221	855 000	5 885 000		2 020 000	1 820 000	0	2 045 000	855 000
Risor barneskole								
Ny strømtilførsel	0	1 000 000	4	0	0	0	1 000 000	0
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)	0	100 000	4	0	0	0	100 000	0
Montere vegger for lagring av El-sykler på Idrettsbygget	0	40 000	4	0	0	0	40 000	0
Blokk 3 kjeller - Bytte vinduer i kjeller ca 5 stk (Enøk)	0	60 000	4	0	0	0	60 000	0
SFO - Vask og maling	250 000		1	0	0	0	0	250 000
Blokk 2 9 vinduer 1 etg.		270 000	2	0	270 000	0	0	0
Hope Barneskole								
Sette opp vegg over skolekjøkkenet ca.8*2,4m + varme, ventilasjon etc.	0	100 000	4	0	0	0	100 000	0
Ventilasjonsanlegg - Gymsal + SD-anlegg	0	1 500 000	1	1 500 000	0	0	0	0
Vaskes og males - Gammel del	250 000		1	0	0	0	0	250 000
Montere solavskjerming og nye vinduer- Personaltrom/forming, (Enøk/Miljø)	0	240 000	2	0	240 000	0	0	0
Oppgradering av dusjer og dusjvegger	0	250 000	2	0	250 000	0	0	0
Nytt beleg - Kontorbygg	90 000		2	0	0	0	0	90 000
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)	0	150 000	4	0	0	0	150 000	0
Nye viduer på kopirummet		200 000	2	0	200 000	0	0	0
Overgang gulv mellom "garasje" og gymsal må utbedres		100 000	2	0	100 000	0	0	0
Fikse lukkemekanisme/bytte vinduer i gymsal		200 000	2	0	200 000	0	0	0
Pusse og male mur i trapp ned til garderober		100 000	2	0	100 000	0	0	0
Utbedre vegger og gulv i garderober		300 000	2	0	300 000	0	0	0
Lakkere gulvet i hallen	200 000		1	0	0	0	0	200 000
Frittstående utebod		100 000	2	0	100 000	0	0	0
Risor Ungdomsskole								
Nytt låssystem og magnetkortlaser	0	210 000	4	0	0	0	210 000	0
Åpne mellom blokkene (2 dører - ønske fra renhold)		200 000	4	0	0	0	200 000	0
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)	0	150 000	4	0	0	0	150 000	0
Varmtvann til alle klasserom Blokk 6,7,8 og 9 (Korona tiltak)	0	60 000	2	0	60 000	0	0	0
Bytte El-tavle i Motorbygget	50 000		4	0	0	0	0	50 000
Søndeled skole								
Fikse steinmur	15 000		2	0	0	0	0	15 000
Koble 2 dører til Bewator		35 000	4	0	0	0	35 000	0
Bytte varmepumpe		450 000	1	450 000	0	0	0	0
Lys i gymsalen må byttes		70 000	1	70 000	0	0	0	0
Barnehager /2211	630 000	0		0	0	0	0	630 000
Trollstua Barnehage								
Vaske og males	330 000		1	0	0	0	0	330 000
Drenering av uteområder	30 000		4	0	0	0	0	30 000
Amandus barnehage	0							0
Fargeskrinet Barnehage	0							0
Utedo oppgradere gulvet	20 000		2	0	0	0	0	20 000
Vaskes og males/ beises	250 000		3	0	0	0	0	250 000

Utleieboliger - omsorgsleiligheter / 2650	3 850 000	1 270 000		0	120 000	200 000	950 000	3 850 000
Orreveien 1/3								
Solavskjerming vaktrom	0	50 000	4	0	0	0	50 000	0
Vaskes og males	600 000		1	0	0	0	0	600 000
Tyriveien 15, A-D								
Tyriveien 15, E-I								
Vask og maling	350 000		2	0	0	0	0	350 000
Sirisei 12, G-L								
Vaskes og males	350 000		2	0	0	0	0	350 000
Dueveien 12 A-D								
Oppgradering bad, kjøkken m.m.	900 000		4	0	0	0	0	900 000
Sandnes Ressursenter, Basebygg								
Basebygg, - Solavskjerming	0	50 000	4	0	0	0	50 000	0
Hus 1 og 2 - Vaskes og males	380 000		3	0	0	0	0	380 000
Hus 3 - Vaskes og males	270 000		2	0	0	0	0	270 000
Søppekur. Sette opp skur til søppedunker	0	250 000	4	0	0	0	250 000	0
Hus 4 - Vaskes og males	200 000		3	0	0	0	0	200 000
Hus 5 - Vaskes og males	300 000		3	0	0	0	0	300 000
Gjerde 90 m		70 000	2	0	70 000	0	0	0
Sandnes R, Heimen								
Nytt kjøkken, toalett og oppussing i fellesarealer	0	400 000	4	0	0	0	400 000	0
Ombygging av hovedtavle	0	200 000	3	0	0	200 000	0	0
Oppussing av leiligheter	0	200 000	4	0	0	0	200 000	0
Rekkehus Sandnes 2 leil vestre bygg								
Vaskes og males	250 000		1	0	0	0	0	250 000
Rekkehus Sandnes 2 leil østre bygg								
Vaskes og males	250 000		1	0	0	0	0	250 000
Vestlandsstykket 53								
Ny kjøkkeninnredning	0	50 000	2	0	50 000	0	0	0
Gamle Kranveien 2								
Institusjoner m/boliger / 2610	1 780 000	2 400 000		100 000	800 000	0	1 500 000	1 780 000
Frydenborgsentret								
Problemer med akustikken på stort møterom til hjemmesykepleien	40 000		4	0	0	0	0	40 000
Vaskes og males	1 500 000		2	0	0	0	0	1 500 000
Div utelystolper må skiftes	100 000		2	0	0	0	0	100 000
Avdeling 5 - 9. Montere gjerde	60 000		3	0	0	0	0	60 000
Kjøling av hovedkjøkkenet og vaskeriet	0	800 000	2	0	800 000	0	0	0
Sanering av kloakkum ved avd. 5	30 000		4	0	0	0	0	30 000
Utbedring medisinerom		100 000	1	100 000	0	0	0	0
Sanering av slamavskiller	50 000		4	0	0	0	0	50 000
Risør alderssenter								
Sykehusgata 9 (Søsterboligen). Vinduene, dør, tak, grunnmur m.m. restaureres	0	1 500 000	4	0	0	0	1 500 000	0
Næringsbygg / 3253	2 775 000	2 030 000		950 000	500 000	150 000	430 000	2 775 000
Tjenngt.9 (NAV)								
Ny trapp, lyddemping + 200' fra NAV?		800 000	1	800 000	0	0	0	0
Vaskes og males	800 000		1	0	0	0	0	800 000
Bytte vinduer 3 stk. Legekontor	60 000		1	0	0	0	0	60 000
Rådhuset								
Sette opp en rekke til med snøfangere ut mot Rådhusgata	20 000		4	0	0	0	0	20 000
Oppussing Innvendig	650 000		2	0	0	0	0	650 000
Oppgradering/reparasjon av stoler og bord.	150 000		1	0	0	0	0	150 000
Demontere og sette istand utvendig hovedtrapp.	100 000		1	0	0	0	0	100 000
Ombygging av ventilasjonsanlegg i Storsalen		500 000	2	0	500 000	0	0	0
Restaurere vinduer 4-6 stk	70 000		2	0	0	0	0	70 000
Linkenbygget								
Lyddemping i kantine	0	30 000	4	0	0	0	30 000	0
Datavaktmesteren på ventilasjon		150 000	1	150 000	0	0	0	0
Automatiske døråpnere	0	150 000	3	0	0	150 000	0	0
Kragstgt. 48B (Helse)								
Bytte gammelt ventilasjonsanlegg å få det inn på datavaktmesteren	0	400 000	4	0	0	0	400 000	0
Montere solavskjerming i 2 etg. På helsestasjonen	75 000		4	0	0	0	0	75 000
Bytte kledning fasade vest	70 000		1	0	0	0	0	70 000
Fikse råte vinduer	30 000		1	0	0	0	0	30 000
Vask og maling	550 000		1	0	0	0	0	550 000
Sjøbua, Lekeslottet, Fredrikshus o.l.								
Lindgrov läven								
Vaskes og males	200 000		4	0	0	0	0	200 000

Idrettsbygg / 3810, 3811	1 795 000	370 000		50 000	120 000	0	200 000	1 795 000
Idrettsbygget								
Vinduer males	50 000		1	0	0	0	0	50 000
Bytte styring til sentralvarmeanlegg	25 000		4	0	0	0	0	25 000
Fjerne blindsoner (rør)	50 000		4	0	0	0	0	50 000
Vaskes og males	400 000		4	0	0	0	0	400 000
Bytte elektrokjelen	140 000		4	0	0	0	0	140 000
Bytte varmtvannstank	150 000		4	0	0	0	0	150 000
Bytte sand i sandfilterne med sand eller glass	160 000		4	0	0	0	0	160 000
Montere varmeveksler for vann inn i ventilasjonen	20 000		4	0	0	0	0	20 000
Skillevegger i dusjene	0	100 000	4	0	0	0	100 000	0
Bytte avløpsrør som går i veggene	30 000		4	0	0	0	0	30 000
Bytte himmling	170 000		4	0	0	0	0	170 000
Risørhallen								
Vaskes og males	600 000		1	0	0	0	0	600 000
Skillevegger i dusjene	0	100 000	4	0	0	0	100 000	0
Nye rønningsdører (enøktiltak)	0	120 000	2	0	120 000	0	0	0
Bytte belegg på styrkerommet		50 000	1	50 000	0	0	0	0
Kulturbygg / 3860	975 000	0		0	0	0	0	975 000
Risørhuset								
Lyd i foajee	150 000		2	0	0	0	0	150 000
Skolegt.1 (Skansen)								
Sjekk/bytte takstein, renner og nedløp	175 000		1	0	0	0	0	175 000
Vaske og male hele bygningen utvendig + bytte råde	350 000		1	0	0	0	0	350 000
Prestegt.15 (Risør kunstepark)								
Flytte bomberomdørene	60 000		4	0	0	0	0	60 000
Branntårnet								
Bytte eller renovere vinduene 12 stk.	240 000		2	0	0	0	0	240 000
Administrasjonsbygg / 1300	1 800 000	2 520 000		220 000	2 300 000	0	0	1 800 000
Kommunehuset								
Solskjerming på Skaddene	20 000		4	0	0	0	0	20 000
Vaskes og males - fikse råde.	1 200 000		1	0	0	0	0	1 200 000
Reparere takrenner og nedløp	60 000		1	0	0	0	0	60 000
Lyddemping i korridoren 2 etg og Kastellet		150 000	2	0	150 000	0	0	0
Montere SD anlegg for varmen i bygget, regulering, kjøling (Miljøfyrtårn)	0	1 500 000	2	0	1 500 000	0	0	0
Garderobe i møterom i starten av gangen hos IKT		120 000	2	0	120 000	0	0	0
Søppekskur		150 000	2	0	150 000	0	0	0
Carport		350 000	2	0	350 000	0	0	0
Kirkegt.1								
Bytte vinduer	500 000		4	0	0	0	0	500 000
Isolere på loftet og bytte lofistuke	20 000		4	0	0	0	0	20 000
Solavskjerming		70 000	1	70 000	0	0	0	0
Elektriske dørpumper		30 000	2	0	30 000	0	0	0
Fikse taket på redskapsbod/toalett		150 000	1	150 000	0	0	0	0

7.5 Vedlegg 6 Handlingsplan for friluftsområder 2022-25

Område	Tiltak	Kostnad	Årstall	Sum	Merknad
På nærmere bestemt sted	Dagsturhytte. Kommunens andel. Samarbeid Afk	200 000	2022		
Sentrum	Merking av stier, smett og smaug. Enkel tilrettelegging og vegetasjonsrydding	50 000	2022		
Badeplass Gustavs pynt	Enkle og små tiltak	100 000	2022		
Finnøya (Laholmsundet)	Ny brygge lengst inn mot Sundet. Den gamle er kondemnert, blir fjernet høsten 2020	300 000	2022		Sannynlig 50-100% tilskudd
Sum tiltak 2022				650 000	
Randvik	Merking av rundløype på Randviktangen og sti langs sjøen mot Flisvika/Risør sentrum	40 000	2023		I samarbeid med Havrefjell Turlag. Randviktangen er i fredet areal (reservat), og tiltak krever samarbeid/tillatelse fra Fylkesmannen
Risøya	Etablere et robust anløpspunkt for ferge og passasjerbåter ved gården Risøya. (GNR/BNR 32/2)	100 000	2023		I samarbeid med Risør Motorbåtforening, dersom leieavtale forlenges
Risøya	Utbedring av Kioskbygga (totalrenovering)	100 000	2023		I samarbeid med Risør Motorbåtforening, dersom leieavtale forlenges
Sum tiltak 2023				240 000	
Limpon	Oppgradering av nedslitt bryggeanlegg	100 000	2024		
Fiekreppa	Utbedring av eller ny ilandstigningsbrygge	40 000	2024		
Sum tiltak 2024				140 000	
Urheia	Hundepark	150 000	2025		I samarbeid med Risør Jeger og fiskeforening
Sum tiltak 2025				150 000	

2022-2025 Prioriterte tiltak angitt med årstall, øvrige tiltak er da enten for lite konkretisert eller regnes som mindre aktuelle.

7.6 Vedlegg 7 Handlingsplan for kaier og havn 2022-25

Tiltak	År	Beløp inkl. mva	Totalt
Strandgata brygge etappe 2, kortsiktig tiltak	2022	50 000	
Solsiden - Pir 3	2022	1 000 000	
<i>Sum tiltak 2022</i>			<i>1 050 000</i>
Strandgata brygge etappe 3, kortsiktig tiltak	2023	250 000	
Solsiden - Pir 4	2023	1 000 000	
<i>Sum tiltak 2023</i>			<i>1 250 000</i>
Solsiden - Pir 5	2024	1 000 000	
<i>Sum tiltak 2024</i>			<i>1 000 000</i>
Steinvika - Pir 1	2025	1 000 000	
<i>Sum tiltak 2025</i>			<i>1 000 000</i>

7.7 Vedlegg 8 Handlingsplan for nærmiljø- og trafikksikkerhetstiltak 2022-25

Sted/lokalitet	Tiltak	Gjennomføre år	Investeringskost
Nærmiljø			
Risør Kirkegård	Oppgradering drenering, Multikulturell gravplass, m.fl. Tiltak Risør Kirkegård	2022	4 900 000
Ballbingen på Vomma (Søndeled)	Oppgradering/ utskifting/ drenering	2023	300 000
Sandvolleyball / Sandhåndballbane	Kjempesteinsmyra	2024	500 000
Søndeled - navnet minnelund	Opparbeiding og etablering av navnet minnelund	2025	420 000
Trafikksikkerhet			
Ørneveien, nedsatt fartsgrense og fartshumper	Ørneveien, nedsatt fartsgrense og fartshumper	2022	50 000
Diverse steder	Små lokale tiltak	2022	150 000
Hasdalgata, nye fartshumper + forsterke eksisterende	Hasdalgata, nye fartshumper + forsterke eksisterende	2022	20 000